

LA POBRESA A LLEIDA

IMPACTE DE LA CRISI SOBRE LES RENDES
SALARIALS I LES PENSIONS

Joan Pere Enciso i Rodríguez
Rafael Allepuz i Capdevila
Xavier Pelegrí i Viaña

sud
nord

La pobresa a Lleida

Impacte de la crisi sobre les rendes
salarials i les pensions

La pobresa a Lleida

Impacte de la crisi sobre les rendes
salarials i les pensions

Joan Pere Enciso i Rodríguez
Rafael Allepuz i Capdevila
Xavier Pelegrí i Viaña

Edicions de la Universitat de Lleida
Lleida, 2017

Dades CIP. Servei de Biblioteca i Documentació de la Universitat de Lleida

Enciso i Rodríguez, Joan Pere

La pobresa a Lleida : impacte de la crisi sobre les rendes salarials i les pensions / Joan Pere Enciso i Rodríguez, Rafael Allepuz i Capdevila, Xavier Pelegrí i Viaña. – Lleida : Edicions de la Universitat de Lleida, 2017. – 151 pàgines ; 24 cm. – (Sud-nord ; 23). ISBN 978-84-9144-039-0 (en línia) ISBN 978-84-9144-028-4 (imprès)

I. Allepuz i Capdevila, Rafael II. Pelegrí i Viaña, Xavier 1. Salaris – Catalunya –Lleida
2. Pensions – Catalunya –Lleida 3. Pobresa – Catalunya –Lleida
331.2:364.65(460.231)
369:364.65(460.231)

© Edicions de la Universitat de Lleida /
Oficina Desenvolupament i Cooperació (ODEC)

© els autors, 2017

Imatge de portada: CC0 Public Domain.Ulrike Mai, Holzfigur.

Edita

Edicions de la Universitat de Lleida
c/ Jaume II, 67
25001 Lleida
www.publicacions.udl.cat

Maquetació

Edicions i Publicacions de la UdL
Disseny de coberta
cat & cas
ISBN
978-84-9144-039-0

Índex

Introducció	9
Informe executiu	11
1. La crisi econòmica internacional i la crisi espanyola	17
1.1. Introducció.....	17
1.2. Evolució del producte interior brut. L'ocupació i la productivitat	19
1.2.1. Dinàmica en el període expansiu (2001–2008)	19
1.2.2. Dinàmica en el període de recessió (2008–2013).....	22
1.2.3. Evolució del treball.....	24
1.2.4. Conclusions	26
Annex.....	28
2. Mercat de treball	37
2.1. Activitat, ocupació i atur.....	37
2.2. Afiliació a la Seguretat Social	40
2.3. Contractació.....	49
2.4. Síntesi.....	53
2.5. Conclusions.....	55
3. Evolució dels salaris per gènere i edat	57
3.1. Total d'assalariats.....	57
3.2. Homes assalariats	62
3.3. Dones assalariades	68
3.4. Bretxa salarial entre les dones i els homes	73
3.5. Conclusions.....	75
Homes assalariats.....	76
Dones assalariades	77
Bretxa salarial.....	77
4. Evolució dels salaris per intervals d'ingrés i gènere	79
4.1. Total assalariats.....	79
4.1.1. Total. Distribució per decils	82

4.2. Homes assalariats	84
4.2.1. Homes. Distribució per decils	86
4.3. Dones assalariades	88
4.3.1. Dones. Distribució per decils	92
4.4. Bretxa salarial entre les dones i els homes	92
4.5. Conclusions.....	96
5. Desocupats i prestacions.....	107
5.1. Desocupats de nacionalitat espanyola	111
5.2. Desocupats de nacionalitat estrangera	115
5.3. Conclusions.....	119
6. Pensions i pensionistes	121
6.1. Pensions: homes.....	125
6.2. Pensions: dones	128
6.3. Relació entre les pensions dels homes i de les dones.....	132
6.4. Pensions i edat.....	132
6.5. Conclusions.....	134
7. Evolució de la renda mínima d'inserció.....	137
7.1. Total de perceptors de l'RMI	137
7.2. Relació entre Lleida i Catalunya	139
7.3. Evolució dels expedients vigents i imports executats per comarques de la demarcació de Lleida	142
7.4. Evolució dels expedients suspesos i extingits	145
Conclusions.....	149

Introducció

El model de creixement econòmic aplicat en el conjunt de les economies desenvolupades ha comportat la major crisi econòmica de les últimes dècades. Ha provocat un creixement en el procés de concentració de la riquesa i, paral·lelament, un alt augment de la pobresa, a causa de la pèrdua dels llocs de treball i de la gran devaluació salarial suportada per la gran majoria de les persones que han pogut mantenir el seu lloc de treball. Tot aquest procés ha anat acompanyat per una gran reforma legislativa que ha permès la disminució dels drets de les persones assalariades i que ha ajudat a fer créixer el seu procés d'empobriment.

Aquests fets, i l'anterior treball realitzat, *Nova i vella pobresa a les comarques de Lleida. Percepció des dels serveis socials*,¹ ens han motivat a intentar esbrinar quin ha estat l'impacte en l'àmbit dels ingressos i de les condicions laborals a les nostres terres, la província de Lleida. En definitiva, com la crisi ha afectat els ingressos que van rebre les persones assalariades, les aturades amb prestacions, les pensionistes i les que reben la renda mínima d'inserció, i si han seguit un procés d'augment de capacitat de compra o si ha augmentat el seu procés d'empobriment.

El treball comença amb una breu reflexió sobre la contextualització de la crisi econòmica. El segon capítol mostra i analitza l'evolució de la població, ja sigui la població activa o la inactiva, durant el període 2008-2014 —a partir de les dades obtingudes per l'enquesta de la població activa (EPA) de l'Institut Nacional d'Estadística (INE).²

En el tercer i quart capítols, es procedeix a analitzar l'evolució del salari i com la seva devaluació ha provocat un procés d'empobriment del segment de les persones assalariades.³ Aquesta anàlisi es realitza des de diferents àmbits: per intervals d'edat, per interval d'ingrés i per gènere a partir de la informació facilitada per l'Agència Tributària, entre els anys 2008 (inici de la crisi) i 2014 (últim any del qual hi ha dades

¹ Enciso, J.P.; Allepuz, R.; Lapresta, C. i Pelegrí, X. (2015). *Nova i vella pobresa a les comarques de Lleida. Percepció des dels serveis socials*. Edita: Universitat de Lleida.

² Aquesta informació també està disponible a l'Institut Català d'Estadística (Idescat).

³ L'Agència Tributària no publica dades relacionades amb les rendes mixtes, raó per la qual no s'han inclòs al treball.

disponibles), a la vegada que s'analitza comparativament l'evolució salarial de Lleida respecte a la mitjana d'Espanya i Catalunya.

El cinquè capítol, també a partir de les dades de l'Agència Tributària, mostra l'evolució dels ingressos del segment de la població que està desocupada i rep una prestació. L'anàlisi es realitza en tres blocs: desocupats que reben prestacions amb nacionalitat espanyola, amb nacionalitat estrangera i total. En cada bloc es fa, a més, una anàlisi de l'evolució segons el gènere. Els anys que s'han escollit per veure l'evolució salarial són el 2008, el 2010, el 2012 i el 2014, ja que tant el 2010 com el 2012 es van produir reformes legislatives que afectaven les persones aturades.

En el sisè capítol s'analitza l'evolució dels ingressos d'un altre grup poblacional important, el dels pensionistes, a partir, també, de les dades de l'Agència Tributària.⁴

En el setè capítol es fa un pas més per conèixer el nivell d'ingressos de la part de la població que no disposa de cap tipus de remuneració i que ha de recórrer a l'administració pública. Ens estem referint a aquelles persones que reben la renda mínima d'inserció (RMI); així mateix, també considerem els ajuts a la contractació i l'autoocupació de les persones destinatàries de l'RMI. Es tenen en compte els anys 2008 (inici de la crisi) i 2014 (l'últim del qual hi ha dades disponibles). En aquest cas, en tractar-se d'una prestació d'assistència social que és competència de l'administració de la Generalitat, només es compararà la circumscripció de Lleida amb el total de Catalunya.

El treball finalitza amb un capítol de conclusions, en què es remarquen les idees més rellevants que s'han exposat.

No voldríem finalitzar aquesta introducció sense agrair a l'Oficina de Desenvolupament i Cooperació de la Universitat de Lleida l'ajut concedit en la convocatòria del 2015 per poder realitzar aquest treball.

⁴ Segons la nota metodològica de l'Agència Tributària, s'hi inclouen les persones que han rebut durant l'any retribucions declarades en la clau B (pensionistes i perceptors d'havers passius), és a dir, les percepcions exemptes d'IRPF corresponents a les pensions i havers passius dels règims públics de la Seguretat Social i classes passives, així com les classificades amb les subclaus 6 i la clau L, que són les prestacions per incapacitat permanent o gran invalidesa que estiguin exemptes d'IRPF i les pensions per inutilitat o incapacitat permanent de classes passives. Dins la clau B hi ha les pensions d'orfandat i de viduïtat.

Informe executiu

La crisi econòmica internacional i la crisi espanyola

El present estudi s'inicia amb un capítol de contextualització de la crisi econòmica, tant a escala internacional com espanyola. Després d'una síntesi del model de creixement generalment adoptat, basat en la demanda, en el lligam del sistema financer amb el sector de la construcció i l'administració pública, i de la manera com ha fet frenar l'activitat econòmica i, consegüentment, el mercat de treball, s'endinsa a analitzar l'evolució del producte interior brut (PIB), l'ocupació i la productivitat a Lleida.

S'analitza seguidament la dinàmica en el període previ a la crisi (2001-2008), que es defineix com d'expansió, i es detallen els sectors de producció que més van créixer i els que menys ho van fer. Tot seguit, s'exposa el mateix però ara en relació amb el període de recessió (2008-2013), i es donen indicadors i variables rellevants que ajudin a entendre la davallada produïda entre aquests anys.

La davallada en l'ocupació durant el període mereix una epígraf especial per explicar com ha evolucionat la taxa d'activitat, la taxa d'ocupació i la taxa d'atur, tant a Lleida com a Catalunya. L'anàlisi permet avançar, com a conclusió, que la pèrdua de llocs de treball que ha comportat la crisi econòmica ha generat un impacte negatiu sobre la renda familiar bruta disponible per habitant, la qual s'ha reduït un 23,18% entre els anys 2008 i 2012.

Mercat de treball

El segon capítol s'inicia amb l'anàlisi de l'evolució de la població activa i inactiva durant el període 2008-2014, partint de les dades obtingudes per l'enquesta de la població activa (EPA), de l'Institut Nacional d'Estadística (INE).

S'evidencia que la població activa i la inactiva han disminuït durant el període analitzat en 3,4 i 2,5 milers de persones, respectivament. Crida l'atenció l'anàlisi de les fluctuacions de la població ocupada masculina i femenina en comparar l'any 2012 amb el 2014. També es compara la taxa d'atur a Lleida amb la de Catalunya i amb

la del conjunt de l'Estat, i es constata que, tot i la recuperació, la taxa d'atur de l'any 2014 encara és lluny dels nivells que presentava l'any 2008, moment de referència per deduir l'abast de la recuperació econòmica dels darrers anys.

En el següent apartat del capítol s'analitza la situació dels afiliats a la Seguretat Social de Lleida. La informació s'ha extret de l'informe del mercat de treball de la província de Lleida, del SEPE, que, a la vegada, s'alimenta dels registres de treballadors afiliats a la Seguretat Social. Es considera més ajustada, però, la informació extreta d'aquesta segona font, ja que consisteix en dades reals i contrastades dels registres oficials.

En primer lloc, es presenta l'evolució de l'afiliació per sexe, que permet deduir que la crisi econòmica ha incidit molt més sobre els homes. Per edats, la població més jove és la que ha disminuït més l'afiliació a la Seguretat Social, fet que demostra una major dificultat en l'accés al mercat de treball. Tant l'afiliació per sexe com per edat es creuen també amb els règims de cotització.

Finalment, en l'apartat sobre contractació, s'analitza l'evolució dels contractes registrats a la província de Lleida en el període 2008-2014 atenent a diferents paràmetres: per àmbit lleidatà, català i espanyol; per sexe, edat i nivell formatiu; per durada del contracte, hores contractades i estabilitat de la contractació.

Evolució dels salaris per gènere i edat

En el capítol tercer, s'analitza l'evolució del salari per intervals d'edat i gènere. S'utilitzen les dades disponibles de l'Agència Tributària corresponents als anys 2008 (inici de la crisi) i 2014 (l'últim del qual hi ha dades disponibles). També es fa una anàlisi comparativa de l'evolució salarial de Lleida respecte a la mitjana d'Espanya i Catalunya, a la vegada que es mostra la variació del salari en termes nominals o corrents i en termes constants o reals (any base, 2014).

En el primer apartat, s'estudia la variació del total d'assalariats, que cau menys a Lleida que a Catalunya i Espanya. La pèrdua de llocs de treball i les retallades salarials han comportat la reducció del volum total dels salaris pagats al conjunt d'assalariats. Comparant aquestes dades amb les de Catalunya i d'Espanya, es veu que, si la pèrdua relativa de llocs de treball és més baixa a Lleida, és, en canvi, més elevada la pèrdua relativa de massa salarial. Per tant, la societat lleidatana, en general, s'ha empobrit a un ritme superior que la del conjunt català i espanyol.

Seguidament s'analitza el salari mitjà, tant en valors nominals com en valors constants (any base, 2014). En aquests sis anys, a Lleida han baixat més d'un punt en relació amb Espanya i més de dos en relació amb Catalunya. S'observa l'evolució de la ponderació de la mitjana salarial de Lleida respecte a la registrada a Espanya i a Catalunya, i es posa en evidència que, per cada 100 euros d'ingressos salarials que obté un assalariat català, el lleidatà no arriba als 82 euros.

L'anàlisi segueix per intervals d'edat, i es constata que, a Lleida, la mitjana salarial en cadascun dels intervals d'edat està per sota de la d'Espanya i de la de Catalunya, exceptuant l'interval de 18 a 25 anys, en què, respecte a Espanya, Lleida obté un nivell salarial superior.

En el segon apartat del capítol es disgreguen les dades anteriors per als homes assalariats, i en el tercer es fa el mateix per a les dones. També s'analitzen les variacions

en tots dos apartats per intervals d'edat. En el quart s'aborda la bretxa salarial entre les dones i els homes, i es compara el nivell salarial d'elles respecte al nivell salarial d'ells en cadascun dels intervals d'edat. Entre el 2008 i el 2014 s'ha produït una certa reducció en el diferencial entre la mitjana salarial de les dones i la dels homes a causa de la superior reducció del salari dels homes, encara que el diferencial continua sent rellevant. A Lleida, la disminució de la bretxa salarial ha estat, de mitjana, més important que a Espanya i a Catalunya.

Evolució dels salaris per intervals d'ingrés i gènere

El capítol quart es destina a analitzar l'evolució del salari per intervals d'ingrés salarial i gènere, i s'estableix una relació amb el salari mínim interprofessional (SMI). Les dades també són de l'Agència Tributària i es corresponen als anys 2008 i 2014. Es fa una anàlisi comparativa de l'evolució salarial de Lleida respecte a la mediana d'Espanya i Catalunya, a la vegada que es mostra la variació del salari en termes constants o reals (any base, 2014).

Primerament, s'assenyala que, a Lleida, el 2008, el 30,28% de la població assalariada es trobava per sota del llindar de la pobresa (9.579 euros anuals). El 2014, el llindar de la pobresa baixa fins als 8.498 euros anuals, però per sota seu s'hi troba el 33,93% de la població assalariada de Lleida. Si es compara amb Espanya i Catalunya, el llindar de pobresa de Lleida sempre ha estat per sota. Igualment, amb la distribució per trams salarials es veu la variació percentual entre l'any 2008 i el 2014.

Seguidament s'entra a analitzar la distribució salarial de forma segregada. Començant pels homes, es veu la variació en aquests sis anys de la mediana salarial dels homes de Lleida i comparativament amb Catalunya i Espanya; també s'observa com se situen respecte al llindar de la pobresa, així com la variació percentual en la distribució per trams salarials i la distribució per decils. Igualment, seguint els mateixos paràmetres, s'analitza el cas de les dones assalariades.

Finalment, en el darrer apartat del capítol, es compara el nivell salarial de les dones amb el nivell salarial dels homes en cadascun dels trams d'ingressos i amb Catalunya i Espanya. D'aquesta manera s'estableix la bretxa salarial entre les dones i els homes. Entre el 2008 i el 2014 s'ha produït una certa reducció en el diferencial entre la mitjana salarial de les dones i la dels homes a causa del fet que la reducció del salari dels segons ha estat superior a la del salari de les primeres, si bé el diferencial continua sent rellevant: d'uns 17 punts percentuals.

Desocupats i prestacions

En el cinquè capítol es veu l'evolució de les persones desocupades i que reben una prestació. Per a l'Agència Tributària, organisme del qual s'extreuen les dades, els desocupats són "el col·lectiu format pels perceptors [...] de les prestacions o subsidis per desocupació, independentment de quina sigui la seva forma de pagament". Els anys que s'han considerat en aquest capítol per observar l'esmentada evolució són el 2008,

el 2010, el 2012 i el 2014, ja que tant el 2010 com el 2012 es van produir reformes legislatives que afectaven les persones aturades.

L'anàlisi es realitza en tres blocs: tots els desocupats amb prestacions, els desocupats amb prestacions de nacionalitat espanyola i els desocupats estrangers amb prestacions. A la vegada, a cada bloc es fa també l'anàlisi del comportament de les dades per gènere, així com la comparació amb les d'Espanya i de Catalunya.

A Lleida, el 2008, hi havia 34.304 persones desocupades que rebien una prestació. Al nivell més alt s'hi va arribar el 2012, quan el nombre d'aturats que rebien prestacions era de 50.128, xifra que va baixar a 45.003 el 2014. En el transcurs del 2008 al 2014, la distribució percentual per gènere mostra que el percentatge d'homes desocupats amb prestació ha anat minvant, mentre que el de les dones ha anat augmentant. Un altre element que cal destacar és que la prestació mitjana per desocupació a Lleida sempre ha estat significativament més baixa —més de 10 punts percentuals— que a Catalunya.

En l'apartat dels desocupats amb nacionalitat espanyola s'hi fa l'anàlisi de les prestacions mitjanes a Lleida i es mostra l'evolució d'aquestes al llarg del període i per sexe. Així, s'evidencia que les prestacions de les dones són inferiors a les dels homes i que, a més, en aquests anys ha baixat la seva relació de paritat. Es fa el mateix en el següent apartat, però ara en relació amb els desocupats de nacionalitat estrangera, i es constata que, a partir del 2010, baixa sobretot el nombre d'homes desocupats amb prestacions. Però el diferencial de la mitjana d'ingressos a Lleida entre les dones i els homes desocupats ha estat, en els anys de crisi, més alt en les de nacionalitat espanyola que en les de nacionalitat estrangera, encara que les primeres obtenen una mitjana d'ingressos major que les segones.

Pensions i pensionistes

El sisè capítol es destina a aprofundir en l'evolució, aquests anys, del nombre de pensionistes i dels ingressos que perceben. En el grup de pensionistes, segons l'Agència Tributària, organisme d'on s'extreuen les dades, s'hi inclouen les persones que han rebut percepcions exemptes d'IRPF corresponents a les pensions i havers passius dels règims públics de la Seguretat Social i classes passives, que són les prestacions per incapacitat permanent o gran invalidesa que estiguin exemptes d'IRPF, les pensions per inutilitat o incapacitat permanent de classes passives i les pensions d'orfandat i de viduïtat.

La mediana de les pensions que es perceben a Lleida sempre ha estat bastant per sota de la registrada a Espanya i a Catalunya. A la vegada, el percentatge d'augment de la mediana en els anys estudiats és força inferior al registrat a Espanya i a Catalunya, fet que ha provocat una disminució del nivell de pensió de Lleida respecte al d'aquests dos àmbits. La mitjana aritmètica de les pensions a Lleida el 2014 va ser d'11.874 euros anuals (13.438 euros anuals en els homes i 10.303 euros anuals en les dones). Així mateix, quan s'analitza la distribució per decils s'observa un lleuger augment en el 50% amb la pensió més alta respecte al 50% que la té més baixa.

En apartats següents s'aborda la distribució per gènere. En el total de pensionistes, el nombre de dones i d'homes és pràcticament idèntic; cal assenyalar, però, pel que fa

al conjunt de les persones de més de 65 anys, que per cada 100 homes pensionistes hi ha 126 dones pensionistes. Al mateix temps, la pensió mitjana anual el 2014 va ser de 12.792 euros: en els homes va ser de 14.837 euros i en les dones, de 10.853 euros. És a dir, les dones ingressaven un 26,85% menys per la pensió que els homes.

En un altre apartat s'aprofundeix en la relació entre les pensions i l'edat dels pensionistes. Com és lògic, la majoria dels pensionistes de Lleida tenen més de 65 anys, amb percentatges molt similars als del 2008 i lleugerament superiors als registrats a Espanya i a Catalunya. Així i tot, cal destacar que un de cada tres pensionistes no arriba a l'esmentada edat, ja que, com s'ha dit, no totes les pensions són de vellesa o jubilació. La tendència és que el nombre d'homes que esdevenen pensionistes abans dels 65 anys augmenti, mentre que el de les dones disminueix.

Evolució de la renda mínima d'inserció

Finalment, en el darrer capítol s'analitza l'evolució de la renda mínima d'inserció (RMI) a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació, de la Direcció General d'Economia Social i Cooperativa i Treball Autònom de la Generalitat de Catalunya. En aquest cas, en tractar-se d'una prestació d'assistència social que és competència de l'administració de la Generalitat, només es compararà la circumscripció de Lleida amb el total de Catalunya. Cal dir que el 2011, la Generalitat de Catalunya va introduir una sèrie de canvis en les condicions d'accés a la prestació, alhora que va iniciar una revisió d'ofici per detectar suposats frauds, mesures que han tingut conseqüències molt rellevants per a l'anàlisi de l'RMI.

En primer lloc, s'estudia l'evolució dels expedients de l'RMI —que sempre són per nucli de convivència— i l'import global entre els anys 2008 i 2014. Es posa especial atenció en l'impacte de la revisió del 2011, que va retirar la prestació a molts perceptors de l'ajuda. Tot i el posterior creixement, fruit de l'agudització de la crisi econòmica, es constata que, al final del període estudiat, encara no s'havien recuperat ni el nombre d'expedients de la prestació ni l'import executat previs a les retallades del 2011.

En el segon apartat es realitza una anàlisi comparativa dels destinataris i dels imports executats a Catalunya i a Lleida, sempre entre els anys 2008-2014. El conjunt de les persones destinatàries es desglossa entre els titulars de l'expedient i els altres beneficiaris. Quant als imports, s'analitza la variació de la mitjana per expedient i per persona destinatària. Així, s'evidencia que els imports executats han augmentat en aquests sis anys, proporcionalment més a Lleida que al conjunt de Catalunya. En canvi, tant a Lleida com a Catalunya, la quantia que rep cada membre destinatari de l'RMI ha disminuït en el període analitzat, tot i que ha augmentat lleugerament la quantitat mitjana per llar.

En el tercer apartat s'estudia l'evolució en aquest període del nombre d'expedients vigents i dels imports executats, disgregats per les comarques de la circumscripció de Lleida. Encara que en totes les comarques s'incrementa el nombre d'expedients, aquest varia considerablement de l'una a l'altra. El mateix passa amb els imports que, tret d'algunes excepcions, segueixen el mateix ordre que els expedients. També s'observa que l'import mitjà dels expedients, en aquests sis anys, ha tendit a homogeneïtzar-se.

En el darrer apartat d'aquest capítol s'analitza el nombre d'expedients que cada any han estat suspesos o bé extingits del programa, i es desagreguen els que ho han estat per motius d'inserció laboral. Les variacions segueixen, a grans trets, una pauta creixent, si bé es posa de manifest una clara incidència de la revisió portada a terme a partir de l'exercici del 2011.

1. La crisi econòmica internacional i la crisi espanyola

1.1. Introducció

El model de creixement del producte interior brut (PIB) dels Estats Units i de la resta de països, entre els quals cal destacar Espanya, ha consistit a fer créixer la demanda. Però, el PIB no ha crescut perquè les famílies i les empreses tinguessin suficients ingressos i estalvis per poder fer les compres, sinó com a conseqüència de la gran facilitat amb què s'han concedit els crèdits des de les entitats financeres, cosa que ha tingut com a resultat que les famílies i les empreses s'han endeutat a uns nivells molt elevats.⁵

Per tant, s'ha construït un model de creixement econòmic basat, principalment, en la capacitat de les entitats financeres de crear diner per concedir crèdits a les empreses i a les famílies. Aquesta dinàmica també ha condicionat la capacitat per generar ocupació. En el moment en què el sistema financer ha vist sobredimensionat el crèdit en circulació, ha aparegut la desconfiança en la viabilitat del sistema econòmic vigent.

El model espanyol s'ha fonamentat, sobretot, en el lligam entre el sistema financer, el sector immobiliari (construcció, indústries auxiliars i immobiliàries), l'administració pública i les famílies. El sistema financer ha estat clau a l'hora de concedir crèdits a les empreses perquè poguessin néixer i créixer, i per a les famílies a l'hora de comprar a crèdit (hipoteques concedides, no pel criteri de la capacitat d'ingressos del comprador, sinó per la possible revaloració del preu de l'habitatge). L'administració ha tingut un comportament dual: per una banda, ha establert desgravacions fiscals en la compra d'habitatges (fet que ha ajudat a augmentar el preu de la venda) i, per l'altra, ha acon-

⁵ Iannis Varufakis (2015) comenta que el banquer agafa el valor de canvi del futur i el porta al present, el deixa als empresaris i al consumidor i espera que li retornin amb un extra, el benefici. El problema sorgeix quan els empresaris i els especuladors no poden liquidar el préstec del banquer i aquest no pot retornar el diner al futur, cosa que provoca el tancament dels negocis, la pèrdua d'ocupació de les persones i la caiguda del preu dels immobles. Els especuladors fan fallida i s'entra en una espiral de retroalimentació de la crisi econòmica.

seguit ingressos fiscals com a conseqüència de les transaccions vinculades a la compra i la venda d'habitatges, l'alt volum d'activitat productiva i els llocs de treball generats. Aquest fet ha estat clau perquè les hisendes locals obtinguessin uns ingressos extra que els van permetre fer grans despeses i, a la vegada, incórrer en un gran endeutament durant els anys d'eufòria. Tot i això, tal com remarquen Banyuls i Recio (2015:39), "l'esclat de la crisi financera internacional es va traduir, en el cas d'Espanya, en el final d'un model que havia tingut com a motors centrals del creixement la construcció i el turisme".⁶

Com a conseqüència de l'aturada del crèdit (hipoteques, pòlisses, crèdit al consum...), les famílies han deixat de consumir (habitatges, cotxes, vacances...) i algunes empreses han deixat de disposar de recursos per fer front al pagament dels proveïdors, de les nòmines, a la Seguretat Social o a Hisenda, i aquesta, de cop, ha vist reduïts els ingressos.

Aquesta aturada de l'activitat econòmica ha generat un efecte negatiu sobre el mercat laboral. "La caiguda de la producció ha tingut un impacte molt fort en el mercat laboral i les taxes d'atur han batut rècords històrics, amb un increment de la pobresa i les desigualtats que obren una fractura social que serà molt difícil de tancar." (Banyuls, J. i Recio, A. 2015:39).

Aquesta situació de caos ha provocat que els diferents governs europeus (entre els quals l'espanyol) hagin focalitzat els seus esforços de política econòmica a canalitzar els recursos del pressupost de l'estat en el rescat del sistema financer, i, alhora, s'han introduït reformes legislatives laborals per facilitar i abaratir els acomiadaments de les persones assalariades, sobretot a les gran empreses.

A causa de la disminució de l'activitat econòmica, l'administració pública s'ha trobat amb una progressiva reducció dels ingressos fiscals i, com a conseqüència de les polítiques d'estímul de la producció i d'ajuts al sistema financer i a les grans empreses, s'ha produït un ràpid creixement del dèficit públic i, per tant, del deute públic.

Per fer front a aquests problemes, la Unió Europea ha proposat aplicar polítiques d'austeritat. Aquestes s'han centrat, principalment, en la reducció del finançament destinat a les polítiques redistributives, és a dir, a les polítiques socials, polítiques públiques que són remuneracions indirectes de la població, i que les persones amb els nivells d'ingressos més baixos necessiten per mantenir una certa qualitat de vida (sanitat, serveis socials, educació, pensions, etc.). D'acord amb el que exposen Banyuls i Recio (2015:40), "[l]es reformes que s'han aplicat aprofundeixen un model productiu i social caduc i que, en gran mesura, és al darrere de la crisi actual. Són mesures que reforcen un model de baixos salaris i ocupació precària, de manera que limiten les opcions de canvi més proactives i reproduïxen i agreugen tots els problemes que tradicionalment han afectat l'economia espanyola".

L'impacte de la crisi econòmica i la pèrdua d'ocupació han comportat l'enduriment de les condicions de vida dels ciutadans i l'agreujament de les situacions de vulnerabilitat existents, així com l'aparició de noves expressions d'aquesta. Des de l'inici de la crisi, el risc de pobresa i exclusió social no ha deixat d'augmentar. El perfil de la

⁶ Banyuls, Josep i Recio Albert (2015): "Crisis dentro de la crisis. España bajo el neoliberalismo conservador", a Steffen Lehndorff (ed.) *El triunfo de las ideas fracasadas*. Editorial Catarata.

població afectada ha canviat, la renda mitjana de les llars no ha deixat de caure i la desigualtat en la distribució de la renda s'ha incrementat (Enciso, Allepuz, Lapresta i Pelegrí, 2015: 39).⁷

En els anys d'expansió econòmica, el model productiu i de negoci de Lleida ha estat relacionat, de forma molt rellevant, amb l'activitat productiva i amb la generació d'ocupació en els següents sectors: immobiliari, construcció i indústries auxiliars de la construcció. El procés d'acumulació de capital, és a dir, les grans plusvàlues del període, s'han generat amb la compra i venda de terrenys, els marges de benefici de la venda d'habitatges i, en el cas de les entitats financeres, amb les hipoteques destinades a l'adquisició dels habitatges. Per tant, l'impacte de la gran recessió sobre l'economia lleidatana i la seva població ha estat molt important.

Com a conseqüència de la desacceleració de l'activitat econòmica, s'ha produït una forta reducció en la renda familiar bruta disponible per habitant (RFDB per habitant).⁸ Entre el 2008 i el 2012, ha patit una davallada del 23,18%.

QUADRE 1.1. LLEIDA. RENDA FAMILIAR BRUTA DISPONIBLE PER HABITANT (2008-2010)

Lleida	RFDB per habitant (euros base 2010)	% variació RFDB per habitant
2008	19.128	--
2009	19.068	-0,32%
2010	18.109	-5,03%
2011	15.345	-15,26%
2012	14.694	-4,24%
2012/2008	***	-23,18%

Font: Idescat i elaboració pròpia

1.2. Evolució del producte interior brut. L'ocupació i la productivitat

1.2.1. Dinàmica en el període expansiu (2001-2008)

En els vuit primers anys del segle XXI, l'economia lleidatana, com la de la resta del país, va seguir una forta dinàmica de creixement econòmic. Entre els anys 2001 i 2008,

⁷ Enciso, J.P.; Allepuz, R.; Lapresta, C. i Pelegrí, X. (2015): *Nova i vella pobresa a les comarques de Lleida*. Edita: Universitat de Lleida. Col·lecció: *Nord-Sud*.

⁸ L'última dada disponible editada per l'Idescat és del 2012.

el PIB a preus de mercat, segons l'INE, va augmentar un 23,89%, un creixement una mica inferior al d'Espanya (24,17%). La mitjana de creixement interanual (TMCAA) a Lleida va ser del 3,11%, valor lleugerament inferior a la mitjana espanyola (3,14%).

La dinàmica de creixement de la producció va comportar un fort increment de l'ocupació, de gairebé trenta mil persones. Així, el 2008 es va arribar als 219,9 mil ocupats, xifra que va significar un augment d'un 15,19% respecte al 2001. La productivitat mitjana de l'economia lleidatana, en aquest període, va ser de 53.004 euros, i el seu creixement, d'un 7,55%.

El grup de sectors econòmics que van registrar un creixement més elevat va ser el de les *indústries extractives; subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat; subministrament d'aigua, activitat de sanejament, gestió de residu i des-contaminació*, amb un augment d'un 298,24% entre el 2001 i el 2008 i una TMCAA del 21,82%. Aquest grup va augmentar el seu pes dins del PIB, ja que va passar de representar l'1,25% del total (2001) al 4,03% (2008) —ocupava l'últim lloc per volum de PIB. Aquesta dinàmica de creixement de la producció va anar lligada a un fort augment de l'ocupació, d'un 68,75% entre el 2001 i el 2008. El seu pes dins de l'ocupació lleidatana pràcticament no va variar, ja que va passar del 0,84% (2001) a l'1,23% (2008) del total —també ocupava l'últim lloc per volum d'ocupació. En aquest sector, la productivitat mitjana de l'interval es va situar en 120.095 euros, que és la més alta de tots els sectors, i entre el 2001 i el 2008 va augmentar un 135,99%.

A més distància, segueix el grup de sectors format per activitats *financeres i assegurances; immobiliàries; professionals, científiques i tècniques; administratives i serveis auxiliars*, el qual va augmentar en un 54,92%, és a dir, la seva mitjana de creixement interanual va ser d'un 6,45%. Aquests sectors van passar de representar l'11,11% del PIB (2001) al 13,90% (2008), i van passar del cinquè al tercer lloc per volum de PIB. Això va anar acompanyat de la necessitat d'augmentar l'ocupació, que va registrar un increment d'un 7,85% entre el 2001 i el 2008, si bé l'aportació del grup a l'ocupació total es va veure reduïda una mica, ja que va passar d'aportar el 10,01% de l'ocupació (2001) al 9,37% (2008) —es va situar en el sisè lloc per volum d'ocupació. La productivitat de l'economia lleidatana, en aquests sectors, va arribar als 71.035 euros de mitjana, el segon sector més rellevant pel que fa a productivitat; entre el 2001 i el 2008 va augmentar un 43,64%.

El tercer grup rellevant, per la dinàmica de creixement, està format per la *indústria de manufactures*, amb un augment d'un 27,93% (entre el 2001 i el 2008) i una mitjana de creixement interanual del 3,58%. Aquest sector va mantenir el seu pes dins del conjunt del PIB, ja que va passar de representar-ne el 13,29% (2001) al 13,72% (2008) —es va situar en el segon lloc per volum del PIB. La dinàmica de creixement de la producció va anar acompanyada d'una disminució en l'ocupació (-2,89%). Entre el 2001 i el 2008, va passar d'aportar el 16,29% de l'ocupació al 13,73% —ocupava el tercer lloc per volum d'ocupació. L'augment en el PIB del sector i la reducció de l'ocupació van implicar un augment d'un 31,74% de la productivitat en aquests sectors, i la mitjana del període va ser de 48.179 euros —es va situar en quart lloc pel que fa a nivell de productivitat.

El quart grup en què més va augmentar la producció va ser el format per l'*Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials; activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment; reparació d'articles*

d'ús domèstic i altres serveis, en què es va incrementar en un 24,82% entre el 2001 i el 2008, percentatge que va significar una mitjana de creixement interanual d'un 3,22%. Aquest grup tampoc va variar significativament el seu pes dins del PIB: va passar de representar-ne el 18,09% (2001) al 18,23% (2008), i es va situar en el segon lloc per volum de PIB. Aquesta dinàmica de creixement va servir per augmentar l'ocupació en un 24,41%, i de representar el 22,32% de l'ocupació total el 2001 va passar al 24,10% el 2008 —segon lloc per volum d'ocupació. La productivitat mitjana de l'economia lleidatana en aquests sectors es va situar en 42.535 euros, xifra que va suposar un augment, entre el 2001 i el 2008, gairebé insignificant, d'un 0,33% —sisè lloc pel nivell de productivitat.

El cinquè grup que més va augmentar la producció va ser el de *comerç a l'engròs i a la menuda; reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i magatzematge; hostaleria; informació i comunicació*, amb un increment d'un 22,44% entre el 2001 i el 2008 i una mitjana de creixement interanual del 2,93%. Aquest grup tampoc va variar significativament el seu pes dins del PIB: va passar de representar el 25,84% del PIB (2001) al 25,54% (2008). Es tracta del principal sector pel nivell de PIB. Aquesta dinàmica de creixement va fer augmentar l'ocupació en un 31,98% entre el 2001 i el 2008, i de suposar el 25,72% de l'ocupació el 2001 va passar al 29,47% el 2008 —primer lloc per volum d'ocupació. El fet que el creixement de l'ocupació superés el creixement de la producció va implicar una reducció en la productivitat d'un 7,22%. La mitjana de la productivitat del període va ser de 49.487 euros —tercer lloc per nivell de productivitat.

En aquest període hi ha dos sectors que van registrar una variació negativa de la producció: el sector de la *construcció* i el de *l'agricultura, ramaderia i pesca*.

El sector de la *construcció*, entre el 2001 i el 2008, va disminuir la producció en un 7,18%, descens que va representar una mitjana de creixement interanual de -1,06%. El seu pes específic dins del PIB provincial també va caure en passar del 13,65% del PIB (2001) al 10,23% (2008) —va descendir de la tercera posició a la cinquena. La dinàmica de creixement de la producció no va afectar negativament l'ocupació, ja que va augmentar un 10,79% —es va situar en quarta posició pel que fa a volum d'ocupació. Atès que es va donar una reducció en la producció i un augment en l'ocupació, l'impacte sobre la productivitat va ser negatiu: va disminuir un 16,21% entre el 2001 i el 2008. La mitjana de la productivitat en el període va ser de 46.843 euros —cinquena posició per nivell de productivitat.

L'últim sector que s'ha de considerar és el de *l'agricultura, ramaderia i pesca*, en què, entre el 2001 i el 2008, va baixar la producció un 10,92% —la reducció mitjana interanual va ser d'un 1,64%. El seu pes dins del PIB també es va veure afectat: va passar de representar el 7,79% del total (2001) al 5,60% (2008), i es va situar en sisè lloc per volum de PIB. Aquesta dinàmica de reducció de la producció va comportar una reducció de l'ocupació en un 6,01%. L'aportació del sector a l'ocupació total va passar del 12,21% (2001) al 9,96% (2008) —cinquè lloc per volum d'ocupació. La productivitat mitjana d'aquest sector, entre el 2001 i el 2008, va ser de 31.425 euros, i es va situar en el setè lloc, és a dir, en l'últim. Entre el 2001 i el 2008, la productivitat del sector va disminuir en un 5,22%.

1.2.2. Dinàmica en el període de recessió (2008-2013)⁹

A partir de l'any 2008, l'economia espanyola va entrar en un període de recessió molt important i Lleida també es va veure afectada. Entre els anys 2008 i 2013, el PIB a preus de mercat, segons l'INE, va baixar un 3,30%, reducció molt inferior a la registrada els mateixos anys a Espanya (-8,58%). La mitjana de reducció interanual va ser d'un 0,67%, també significativament menor que la d'Espanya (-1,78%). Aquesta disminució del PIB va provocar una forta reducció en l'ocupació, de gairebé 24 mil persones (-10,82%) entre el 2008 i el 2013. La productivitat mitjana en l'economia lleidatana, en aquests anys, es va situar en els 57.480 euros, és a dir, va augmentar un 8,44%: el major ritme de reducció de l'ocupació respecte al menor ritme de reducció de la producció va ajudar a augmentar la productivitat.

Una de les conseqüències del procés de reducció del PIB va ser la reducció significativa en el nombre d'empreses, d'un 11,38%. Així, segons l'INE, el 2014 en quedaven 33.354.

Tot i que hi va haver una mitjana de creixement negativa en la producció, tres grups de sectors van registrar taxes de creixement positives. El primer grup va ser el format per *financeres i assegurances; immobiliàries; professionals, científiques i tècniques; administratives i serveis auxiliars*, amb una variació percentual del 20,93%, que equival a una taxa interanual del 3,87%. Aquests sectors van passar de representar el 13,90% del PIB (2008) al 17,38% (2013) i es van situar en el segon lloc per nivell de PIB. Alhora que s'incrementava el PIB, es reduïa l'ocupació en un 12,62% entre el 2008 i el 2013. L'aportació d'aquests sectors a l'ocupació lleidatana pràcticament no va variar: va passar del 9,37% de l'ocupació total (2008) al 9,18% (2013 —quart lloc per nivell d'ocupació). La productivitat mitjana del sector en l'economia lleidatana es va situar en 94.781 euros. Aquesta, entre el 2008 i el 2013, va augmentar un 38,39% —segon lloc per nivell de productivitat.

El segon grup de sectors que van registrar creixement en el PIB és el format per *l'administració pública i defensa; seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials; activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment; reparació d'articles d'ús domèstic i altres serveis*, que va augmentar un 3,18%, amb una taxa mitjana de creixement interanual d'un 0,63%. El pes dins del PIB d'aquest grup va variar lleugerament en passar del 18,23% del total (2008) al 19,45% (2013) —segon lloc per volum de PIB. Aquesta dinàmica de creixement va ajudar a fer augmentar l'ocupació un 5,09% entre el 2008 i el 2013 i va implicar un increment de l'aportació percentual d'aquest grup de sectors al total de l'ocupació —segon lloc per volum d'ocupació: si el 2008 va ser del 24,10%, el 2013 va arribar al 28,40%. La productivitat mitjana d'aquests sectors es va situar en 41.361 euros —sisè lloc en volum de productivitat. Entre el 2008 i el 2013 es va reduir la productivitat un 1,82%.

L'últim grup de sectors que van incrementar el seu PIB entre el 2008 i el 2013 va ser el format pel *comerç a l'engròs i a la menuda; reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i magatzematge; hostaleria; informació i comunicació*, que va

⁹ L'últim any del qual l'Institut Nacional d'Estadística ha publicat dades és el 2013, raó per la qual la nostra anàlisi finalitza en aquest any i no el 2014.

augmentar un 1,90%, amb una taxa mitjana interanual del 0,38%. Aquest sector va incrementar el seu pes dins del PIB, ja que va passar de representar el 25,54% del total (2008) al 26,91% (2013) —primer lloc en volum del PIB. Aquesta dinàmica de creixement de la producció no va significar un augment en l'ocupació, ja que aquesta es va reduir en el període un 2,62%. Tot i això, cal assenyalar que la seva aportació a l'ocupació total va pujar d'un 29,47% el 2008 a un 32,18% el 2013 —primer lloc en volum d'ocupació. La productivitat mitjana en aquests sectors es va situar en 48.747 euros —cinquena posició per nivell de productivitat— i va augmentar un 4,64%.

La resta de sectors van reduir el seu PIB entre el 2008 i el 2013. Aquests sectors, que s'exposen seguint un ordre descendent pel que fa a la rellevància de la reducció, són els següents:

La *construcció*. Aquest sector va reduir el seu PIB entre el 2008 i el 2013 en un 38,48%, amb una taxa mitjana interanual del -9,26%. El seu pes específic dins del total del PIB provincial també va baixar en passar del 10,23% (2008) al 6,51% (2013) —cinquena posició per nivell de PIB. Aquesta dinàmica de reducció de la producció va afectar negativament l'ocupació, que es va reduir un 50,19%, descens que va comportar una reducció en l'aportació a l'ocupació total: si el 2008 suposava el 12,14% de l'ocupació total, el 2013 queia al 6,78% —va passar de la quarta posició a la sisena. Com que es va produir una reducció de la producció inferior a la reducció de l'ocupació, l'impacte sobre la productivitat va ser positiu: va augmentar un 23,50%. La mitjana de la productivitat, entre el 2008 i el 2013, va ser de 53.049 euros —quart lloc per nivell de productivitat.

Aquest sector va veure com els *comptes de cotització* a la Seguretat Social van passar de 2.756 el 2008 a 1.570 el 2014, és a dir, es van reduir un 43,03%.

La variable *hipoteques constituïdes sobre finques urbanes* ajuda a entendre la davallada produïda en el sector de la construcció. A Lleida, el nombre d'hipoteques concedides va assolir el màxim nivell el 2006, quan se'n van concedir 21.063, un 71,98% més que el 2003. La hipoteca mitjana va ser de 138.262 euros. A partir d'aquell any ja es va començar a produir una reducció en el nombre d'hipoteques, si bé el 2007 la mitjana per hipoteca va arribar a 160.572 euros. A partir del 2007, la davallada va ser significativa. Entre el 2007 i el 2008 es van concedir 8.012 hipoteques menys, una reducció del 39,31%. Alhora, la mitjana de l'import per hipoteca es reduïa un 10,49%.

Entre el 2007 i el 2014, el nombre d'hipoteques a Lleida es va reduir un 90,19% (a Espanya, el descens va ser d'un 82,80%), és a dir, el 2014 només se'n van signar 2.067. Al mateix temps es va reduir el volum de l'import total en un 93,84% (a Espanya el descens va ser d'un 86,42%), i la mitjana de l'import per hipoteca va quedar en 86.838 euros després d'una caiguda d'un 45,92% (a Espanya la reducció va ser d'un 21,01%).

El segon grup de sectors que va reduir el seu PIB en el període estudiat és el format per les *indústries extractives; subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat; subministrament d'aigua, activitat de sanejament, gestió de residu i descontaminació*, que va veure caure la producció un 11,86%, amb una taxa mitjana de reducció interanual d'un 2,49%. Aquest grup de sectors va reduir lleugerament el seu pes dins del PIB, ja que va passar de representar el 4,03% del total (2008) al 3,67% (2013), i va continuar ocupant el setè i últim lloc pel que fa a l'aportació al PIB. Aquesta dinàmica de reducció de la producció va provocar un estancament de l'ocupació entre el 2008 i el 2013, fet que va comportar que passés de representar l'1,23% del to-

tal de l'ocupació (2008) a l'1,38% (2013) —també va quedar en l'últim lloc pel que fa al nivell d'aportació a l'ocupació total. La productivitat mitjana d'aquests sectors, entre el 2008 i el 2013, es va situar en 173.832 euros, xifra que va suposar el primer lloc en nivell de productivitat, la qual, això no obstant, es va reduir un 11,86% en el període.

El tercer grup de sectors és el d'*agricultura, ramaderia i pesca*, en què la variació percentual entre l'inici i el final del període va ser negativa, d'un -8,74%, i la mitjana de reducció interanual, d'un -1,81%. El seu pes dins del PIB es va veure una mica afectat: del 5,60% del total (2008) va passar al 5,28% (2013) —sisè lloc per volum d'aportació al PIB. Aquesta dinàmica de reducció de la producció va comportar una davallada de l'ocupació d'un 17,81% entre el 2008 i el 2013, la qual va significar que aquest grup de sectors passés de representar el 9,96% de l'ocupació total (2008) al 9,18% (2013) —cinquè lloc per nivell de volum d'aportació a l'ocupació. La productivitat mitjana d'aquests sectors va ser de 30.361 euros entre el 2008 i el 2013 —últim lloc per nivell de productivitat—, període durant el qual va augmentar un 11,03% com a conseqüència de la forta reducció de l'ocupació, com ja s'ha indicat.

El quart grup de sectors amb un creixement negatiu del PIB va ser la *indústria de manufactura*, amb una reducció entre l'inici i el final d'un 7,83% i una mitjana de reducció interanual d'un 1,62%. El pes dins del conjunt del PIB d'aquest sector va registrar una lleugera reducció en passar del 13,72% (2008) al 13,08% (2013) —quart lloc en volum de PIB. La dinàmica de reducció de la producció va venir acompanyada entre el 2008 i el 2013 d'una disminució important de l'ocupació, d'un 16,23% —tercer lloc en volum d'ocupació. La davallada de l'ocupació va provocar la disminució de la participació del sector en el total: del 13,73% de l'ocupació total (2008) va passar al 12,90% (2013). Això va implicar un augment significatiu de la productivitat, d'un 10,02%, la qual es va situar, de mitjana, en 58.533 euros —tercer lloc per nivell de productivitat.

1.2.3. Evolució del treball

La davallada en l'ocupació durant el període 2007–2012 (IV trimestre) va ser de 21,4 milers de llocs de treball. Aquest fet, sumat a la incorporació de noves persones al mercat laboral de la província de Lleida, va provocar un increment de l'atur de 33.100 persones. Entre el 2012 i el 2014, el nombre d'ocupacions va anar en augment (6,3 milers d'ocupacions) i es va reduir el nombre de persones aturades en 8.000 (per haver trobat feina, abandonament del mercat laboral i emigració).

Així doncs, com es pot observar en el quadre següent, la taxa d'atur va passar del 3,1% a finals de l'any 2007 al 17,8% a les acaballes del 2012, i va caure al 14,4% a finals del 2014, quan hi havia 31.800 persones aturades a tot el territori lleidatà.

Comparant l'evolució de la taxa d'atur de Lleida amb la del conjunt català, s'observa que a Lleida es partia d'una taxa d'atur inferior i que, a més, l'augment de l'atur a les comarques lleidatanes va ser molt menys significatiu, durant tot el període, que al conjunt de Catalunya, on es va registrar una taxa d'atur d'un 6,6% el 2007; d'un 23,9% el 2012, i d'un 19,9% el 2014.

QUADRE 1.2. TAXA D'ACTIVITAT, TAXA D'OCUPACIÓ I TAXA D'ATUR. CATALUNYA I LLEIDA, 2007-2014. UNITAT: PERCENTATGES

IV TRIM. Any	Catalunya			Lleida		
	Taxa d'activitat	Taxa d'ocupació	Taxa d'atur	Taxa d'activitat	Taxa d'ocupació	Taxa d'atur
2007	62,8	58,6	6,6	56,8	55,1	3,1
2008	63,3	55,9	11,8	62,2	56,8	8,7
2009	62,2	51,7	17,0	60,5	52,6	13,1
2010	62,9	51,6	18,0	57,6	49,3	14,4
2011	62,5	49,7	20,5	61,3	50,8	17,1
2012	61,8	47,0	23,9	58,6	48,2	17,8
2013	63,0	49,2	21,9	62,7	52,6	16,1
2014	62,6	50,2	19,9	62,3	53,3	14,4

Font: INE, Idescat i elaboració pròpia

A més, cal ressaltar que, a Lleida, la taxa d'ocupació durant gairebé tot el període de crisi considerat va ser lleugerament superior a la registrada, de mitjana, a Catalunya (excepte el 2007 i el 2010). En conseqüència, en tot el període, la taxa d'atur a Lleida va ser significativament inferior a la mitjana catalana.

Així i tot, el nivell d'atur és elevat. La població en edat de treballar però que no té feina és molt nombrosa, i, a més, ha augmentat molt en els darrers anys. Aquest fet suposa una desprotecció econòmica i social per a les persones afectades i les seves famílies. Hi ha moltes llars amb persones actives i en edat de treballar on no entren ingressos del treball, de manera que la dependència respecte a la protecció social és elevada en un temps en què les decisions polítiques fan que aquesta no compleixi de forma eficient amb els objectius per als quals ha estat creada.

D'acord amb les dades dels assalariats inscrits a la Seguretat Social, es comprova que, entre el desembre del 2008 i el mateix mes del 2014, el nombre va baixar en 15.644, un descens d'un 11,66%. La principal reducció es va produir en el sector de la construcció, en què el nombre d'assalariats va caure un 50,70% (-7.542 assalariats); el va seguir, a força distància, el sector de la indústria, en què hi va haver una caiguda d'un 16,54% (-3.916 assalariats).

L'altre grup d'inscrits a la Seguretat Social és el dels treballadors autònoms, que entre el 2008 i el 2014 (desembre) es va reduir en 5.895 persones (-12,96%). En aquest grup també destaquen els qui es troben en el sector de la construcció, amb una reducció del 36,56% (-2.790), seguit pel sector de la indústria, amb una caiguda del 17,02% (-550 autònoms), i pel de l'agricultura (-13,98% i -1.646 autònoms).

QUADRE 1.3. LLEIDA: TREBALLADORS ASSALARIATS I AUTÒNOMS INSCRITS A LA SEGURETAT SOCIAL

Autònoms	2008	2014	Diferencial	% variació
Total	45.503	39.608	-5.895	-12,96%
Agricultura	11.771	10.125	-1.646	-13,98%
Indústria	3.232	2.682	-550	-17,02%
Construcció	7.632	4.842	-2.790	-36,56%
Serveis	22.868	21.959	-909	-3,97%
Assalariats	2008	2014	Diferencial	% variació
Total	134.124	118.480	-15.644	-11,66%
Agricultura	2.667	2.796	129	4,84%
Indústria	23.682	19.766	-3.916	-16,54%
Construcció	14.875	7.333	-7.542	-50,70%
Serveis	92.900	88.585	-4.315	-4,64%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació. Generalitat de Catalunya

1.2.4. Conclusions

El model espanyol es va fonamentar, sobretot, en el lligam entre el sistema financer, el sector immobiliari, l'administració pública i les famílies. El sistema financer va ser clau a l'hora de concedir crèdits a les empreses, perquè poguessin construir habitatges, i a les famílies, perquè els poguessin comprar.

La crisi financera va provocar una paralització del crèdit, les famílies van reduir significativament el consum, sobretot de béns duradors, i moltes empreses van deixar de disposar de recursos per fer front al pagament dels proveïdors, dels treballadors o d'Hisenda, la qual, al mateix temps, va veure com es reduïen els seus ingressos.

En els primers anys del segle XXI (2001-2008), el PIB lleidatà va augmentar un 23,89%, mentre que, en el període de recessió econòmica, es va reduir un 3,30%. Alhora, es va donar una dinàmica de tancament d'empreses, el nombre de les quals va caure un 11,38%.

En el període de crisi econòmica que ens ocupa, hi va haver tres sectors econòmics que van registrar un creixement del PIB:

- *Financeres i assegurances; immobiliàries; professionals, científiques i tècniques; administratives i serveis auxiliars*, amb una variació percentual del 20,93%. Paral·lelament a la disminució de l'ocupació en aquest sector, d'un 12,62%, la seva

productivitat mitjana en l'economia lleidatana es va situar en 94.781 euros —entre el 2008 i el 2013, la productivitat va augmentar un 38,39%.

- *Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials; activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment; reparació d'articles d'ús domèstic i altres serveis.* El PIB d'aquests sectors va augmentar un 3,18%, i l'ocupació hi va pujar en un 5,09%. La productivitat mitjana es va situar en 41.361 euros i, entre el 2008 i el 2013, es va reduir un 1,82%.
- L'últim grup de sectors en què va augmentar el PIB va ser el format pel *comerç a l'engròs i a la menuda; reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i magatzematge; hostaleria; informació i comunicació*, en què hi va haver un augment d'un 1,90%. Aquesta dinàmica de creixement de la producció no va significar un augment de l'ocupació, que va registrar un descens d'un 2,62%. La productivitat mitjana en aquests sectors es va situar en 48.747 euros i va augmentar un 4,64% en el període.

La resta de sectors econòmics van registrar taxes negatives de variació en el PIB:

- El sector de la *construcció* va ser el que va experimentar la reducció del PIB (-38,48%) i de l'ocupació (-50,19%) més elevades. Atès que el descens de la producció va ser inferior al de l'ocupació, l'evolució de la productivitat va ser positiva: va augmentar un 23,50% entre el 2008 i el 2013. La mitjana de la productivitat, en l'esmentat període, va ser de 53.049 euros.
- El segon grup és el format per les *indústries extractives; subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat; subministrament d'aigua, activitat de sanejament, gestió de residu i descontaminació*, en què la producció es va reduir en un 11,86%. Aquesta dinàmica de reducció de la producció va provocar un estancament de l'ocupació. La productivitat mitjana d'aquests sectors es va situar en 173.832 euros i va caure un 11,86% entre l'inici i el final del període.
- En el tercer grup, el d'*agricultura, ramaderia i pesca*, la variació percentual entre l'inici i el final del període va ser negativa, d'un -8,74%. La reducció de la producció va implicar un descens de l'ocupació d'un 17,81%. La productivitat mitjana d'aquests sectors va ser de 30.361 euros i va augmentar un 11,03% entre el 2008 i el 2013.
- El quart grup de sectors amb un creixement negatiu del PIB va ser el d'*indústria de manufactura*, amb una reducció entre l'inici i el final d'un 7,83%. Aquesta davallada de la producció va venir acompanyada per una disminució en l'ocupació d'un 16,23%. Es va produir un augment significatiu en la productivitat, d'un 10,02%, la qual es va situar, de mitjana, en 58.533 euros.

La crisi econòmica, amb la consegüent pèrdua de llocs de treball, va generar un impacte negatiu sobre la renda familiar bruta disponible per habitant, que, entre el 2008 i el 2012, es va reduir un 23,18%.

Annex

A.1.1. LLEIDA. PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT (ANY BASE, 2010). SECTORS ECONÒMICS (2001-2008)

Producte interior brut a preus de mercat per branques d'activitat (unitat: milers d'euros a preus constants del 2010)	2001	2008	Diferencial 2001-2008	% variació 2001-2008	TCMAA 2001-2008	2001	2008
Agricultura, ramaderia i pesca	761.361	678.239	-83.122	-10,92%	-1,64%	7,79%	5,60%
Indústria manufactura	1.299.421	1.662.292	362.871	27,93%	3,58%	13,29%	13,72%
Indústries extractives; subministraments d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat; subministraments d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació	122.542	488.011	365.469	298,24%	21,82%	1,25%	4,03%
Construcció	1.335.061	1.239.262	-95.798	-7,18%	-1,06%	13,65%	10,23%
Comerç a l'engròs i a la menuda; reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i magatzematge; hostaleria; informació i comunicacions	2.526.909	3.093.966	567.058	22,44%	2,93%	25,84%	25,54%
Activitats financeres i assegurances; activitats immobiliàries; activitats professionals, científiques i tècniques; activitats administratives i serveis auxiliars	1.086.492	1.683.222	596.730	54,92%	6,45%	11,11%	13,90%
Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials; activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment; reparació d'articles d'ús domèstic i altres serveis	1.769.340	2.208.455	439.114	24,82%	3,22%	18,09%	18,23%
Impostos nets sobre els productes	876.998	1.060.303	183.304	20,90%	2,75%	8,97%	8,75%
Producte interior brut a preus de mercat	9.778.123	12.113.749	2.335.626	23,89%	3,11%	100,00%	100,00%

Font: INE i elaboració pròpia

A.1.2. LLEIDA. PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT (ANY BASE, 2010). SECTORS ECONÒMICS (2008-2013)

Producte interior brut a preus de mercat per branques d'activitat (unitat: milers d'euros a preus constants del 2010)	2008	2009	2010	2011	2012 (P)	2013 (P)	Diferencial 2008-2013	% variació 2008-2013	TCMAA 2008-2013
Agricultura, ramaderia i pesca	678.239	637.651	625.783	577.120	478.266	618.951	-59.287	-8,74%	-1,81%
Indústria manufactura	1.662.292	1.538.321	1.614.188	1.600.245	1.558.610	1.532.063	-130.229	-7,83%	-1,62%
Indústries extractives; subministraments d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat; subministraments d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació	488.011	519.640	546.778	474.748	461.024	430.154	-57.857	-11,86%	-2,49%
Construcció	1.239.262	1.289.803	1.020.504	908.573	805.811	762.360	-476.902	-38,48%	-9,26%
Comerç a l'engròs i a la menuda; reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i magatzematge; hostaleria; informació i comunicacions	3.093.966	3.067.759	2.928.901	2.972.639	3.146.950	3.152.639	58.673	1,90%	0,38%
Activitats financeres i assegurances; activitats immobiliàries; activitats professionals, científiques i tècniques; activitats administratives i serveis auxiliars	1.683.222	1.530.963	1.891.431	2.014.745	1.971.439	2.035.474	352.253	20,93%	3,87%
Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials; activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment; reparació d'articles d'ús domèstic i altres serveis	2.208.455	2.288.417	2.277.024	2.297.533	2.328.061	2.278.719	70.265	3,18%	0,63%

Impostos nets sobre els productes	1.060.303	1.029.389	1.002.431	936.209	916.939	904.068	-156.234	-14,73%	-3,14%
Producte interior brut a preus de mercat	12.113.749	11.901.943	11.907.040	11.781.812	11.667.100	11.714.429	-399.320	-3,30%	-0,67%

(P) Provisional

Font: INE i elaboració pròpia

A.1.3. LLEIDA. PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT (ANY BASE, 2010). SECTORS ECONÒMICS (2008-2013). DISTRIBUCIÓ PERCENTUAL

Producte interior brut a preus de mercat per branques d'activitat (unitat: milers d'euros a preus constants del 2010)	2008	2009	2010	2011	2012 (P)	2013 (P)
Agricultura, ramaderia i pesca	5,60%	5,36%	5,26%	4,90%	4,10%	5,28%
Indústria manufactura	13,72%	12,92%	13,56%	13,58%	13,36%	13,08%
Indústries extractives; subministraments d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat; subministraments d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació	4,03%	4,37%	4,59%	4,03%	3,95%	3,67%
Construcció	10,23%	10,84%	8,57%	7,71%	6,91%	6,51%
Comerç a l'engròs i a la menuda; reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i magatzematge; hostaleria; informació i comunicacions	25,54%	25,78%	24,60%	25,23%	26,97%	26,91%
Activitats financeres i assegurances; activitats immobiliàries; activitats professionals, científiques i tècniques; activitats administratives i serveis auxiliars	13,90%	12,86%	15,88%	17,10%	16,90%	17,38%
Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials; activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment; reparació d'articles d'ús domèstic i altres serveis	18,23%	19,23%	19,12%	19,50%	19,95%	19,45%
Impostos nets sobre els productes	8,75%	8,65%	8,42%	7,95%	7,86%	7,72%
Producte interior brut a preus de mercat	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

(P) Provisional

Font: INE i elaboració pròpia

A.1.4. LLEIDA. OCUPACIÓ ASSALARIADA (2001-2008)

Ocupació assalariada (milers de persones)	2001	2008	Diferencial 2001-2008	% variació 2001-2008	2001	2008	Diferencial 2001-2008 (pp)
PERSONES	146,7	180,6	33,9	23,11%	100,00%	100,00%	0,00
Agricultura, ramaderia i pesca	6,0	8,9	2,9	48,33%	4,09%	4,93%	0,84
Indústria manufactura	29,8	28,5	-1,3	-4,36%	20,31%	15,78%	-4,40
Indústries extractives; subministraments d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat; subministraments d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació	1,6	2,7	1,1	68,75%	1,09%	1,50%	0,32
Construcció	19,4	22,8	3,4	17,53%	13,22%	12,62%	1,78
Comerç a l'engròs i a la menuda; reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i magatzematge; hostaleria; informació i comunicacions	35,1	51,1	16,0	45,58%	23,93%	28,29%	3,25
Activitats financeres i assegurances; activitats immobiliàries; activitats professionals, científiques i tècniques; activitats administratives i serveis auxiliars	15,2	16,8	1,6	10,53%	10,36%	9,30%	-1,30
Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials; activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment; reparació d'articles d'ús domèstic i altres serveis	39,6	49,8	10,2	25,76%	26,99%	27,57%	-0,49

Font: INE i elaboració pròpia

A.1.5. LLEIDA. OCUPACIÓ ASSALARIADA (2008-2013)

Ocupació assalariada (milers de persones)	2008	2013 (P)	Diferencial 2008-2013	% de variació 2008-2013	2008	2013 (P)	Diferencial 2008-2013 (pp)
PERSONES	180,6	161,1	-19,5	-10,80%	100,00%	100,00%	0,00
Agricultura, ramaderia i pesca	8,9	7,5	-1,4	-15,73%	4,93%	4,66%	-0,27
Indústria manufactura	28,5	23,6	-4,9	-17,19%	15,78%	14,65%	-1,13
Indústries extractives; subministraments d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat; subministraments d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació	2,7	2,7	0,0	0,00%	1,50%	1,68%	0,18
Construcció	22,8	10,7	-12,1	-53,07%	12,62%	6,64%	-5,98
Comerç a l'engròs i a la menuda; reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i magatzematge; hostaleria; informació i comunicacions	51,1	49,6	-1,5	-2,94%	28,29%	30,79%	2,49
Activitats financeres i assegurances; activitats immobiliàries; activitats professionals, científiques i tècniques; activitats administratives i serveis auxiliars	16,8	14,4	-2,4	-14,29%	9,30%	8,94%	-0,36
Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials; activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment; reparació d'articles d'ús domèstic i altres serveis	49,8	52,6	2,8	5,62%	27,57%	32,65%	5,08

(P) Provisional

Font: INE i elaboració pròpia

A.1.6. LLEIDA. POBLACIÓ OCUPADA (2001-2008)

Població ocupada (milers de persones)	2001	2008	Diferencial 2001-2008	% variació 2001-2008	2001	2008	Diferencial 2001-2008 (pp)
Persones	190,9	219,9	29,0	15,19%	100,00%	100,00%	0,00
Agricultura, ramaderia i pesca	23,3	21,9	-1,4	-6,01%	12,21%	9,96%	-1,97
Indústria manufactura	31,1	30,2	-0,9	-2,89%	16,29%	13,73%	-2,64
Indústries extractives; subministraments d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat; subministraments d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació	1,6	2,7	1,1	68,75%	0,84%	1,23%	0,32
Construcció	24,1	26,7	2,6	10,79%	12,62%	12,14%	1,72
Comerç a l'engròs i a la menuda; reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i magatzematge; hostaleria; informació i comunicacions	49,1	64,8	15,7	31,98%	25,72%	29,47%	2,74
Activitats financeres i assegurances; activitats immobiliàries; activitats professionals, científiques i tècniques; activitats administratives i serveis auxiliars	19,1	20,6	1,5	7,85%	10,01%	9,37%	-0,87
Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials; activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment; reparació d'articles d'ús domèstic i altres serveis	42,6	53,0	10,4	24,41%	22,32%	24,10%	0,70

Font: INE i elaboració pròpia

A.1.7. LLEIDA. POBLACIÓ OCUPADA (2008-2013)

Població ocupada (milers de persones)	2008	2013 (P)	Diferencial 2008-2013	% de variació 2008-2013	2008	2013 (P)	Diferencial 2008-2013 (pp)
Persones	219,9	196,1	-23,8	-10,82%	100,00%	100,00%	0,00
Agricultura, ramaderia i pesca	21,9	18,0	-3,9	-17,81%	9,96%	9,18%	-0,78
Indústria manufactura	30,2	25,3	-4,9	-16,23%	13,73%	12,90%	-0,83
Indústries extractives; subministraments d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat; subministraments d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació	2,7	2,7	0,0	0,00%	1,23%	1,38%	0,15
Construcció	26,7	13,3	-13,4	-50,19%	12,14%	6,78%	-5,36
Comerç a l'engròs i a la menuda; reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i magatzematge; hostaleria; informació i comunicacions	64,8	63,1	-1,7	-2,62%	29,47%	32,18%	2,71
Activitats financeres i assegurances; activitats immobiliàries; activitats professionals, científiques i tècniques; activitats administratives i serveis auxiliars	20,6	18,0	-2,6	-12,62%	9,37%	9,18%	-0,19
Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials; activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment; reparació d'articles d'ús domèstic i altres serveis	53,0	55,7	2,7	5,09%	24,10%	28,40%	4,30

(P) Provisional

Font: INE i elaboració pròpia

A.1.8. LLEIDA. PRODUCTIVITAT POBLACIÓ OCUPADA PER BRANQUES DEL PIB (2001-2008)

Productivitat població ocupada: branques, PIB apm (preus constants del 2010)	2001	2008	Productivitat mitjana 2001-2008	Diferencial	% variació
Agricultura, ramaderia i pesca	32.676	30.970	31.425	-1.707	-5,22%
Indústria manufactura	41.782	55.043	48.179	13.261	31,74%
Indústries extractives; subministraments d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat; subministraments d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació	76.589	180.745	120.095	104.156	135,99%
Construcció	55.397	46.414	46.843	-8.982	-16,21%
Comerç a l'engròs i a la menuda; reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i magatzematge; hostaleria; informació i comunicacions	51.465	47.746	49.487	-3.718	-7,22%
Activitats financeres i assegurances; activitats immobiliàries; activitats professionals, científiques i tècniques; activitats administratives i serveis auxiliars	56.884	81.710	71.035	24.825	43,64%
Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials; activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment; reparació d'articles d'ús domèstic i altres serveis	41.534	41.669	42.535	135	0,33%
Producte interior brut a preus de mercat	51.221	55.088	53.004	3.866	7,55%

Font: INE i elaboració pròpia

A.1.9. LLEIDA. PRODUCTIVITAT POBLACIÓ OCUPADA PER BRANQUES DEL PIB (2008-2013)

Productivitat població ocupada: branques, PIB apm (preus constants del 2010)	2008	2013 (P)	Productivitat mitjana 2008-2013	Diferencial	% variació
Agricultura, ramaderia i pesca	30.970	34.386	30.361	3.416	11,03%
Indústria manufactura	55.043	60.556	58.533	5.513	10,02%
Indústries extractives; subministraments d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat; subministraments d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació	180.745	159.316	173.831	-21.429	-11,86%
Construcció	46.414	57.320	53.049	10.906	23,50%
Comerç a l'engròs i a la menuda; reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i magatzematge; hostaleria; informació i comunicacions	47.746	49.963	48.747	2.216	4,64%
Activitats financeres i assegurances; activitats immobiliàries; activitats professionals, científiques i tècniques; activitats administratives i serveis auxiliars	81.710	113.082	94.781	31.372	38,39%
Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials; activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment; reparació d'articles d'ús domèstic i altres serveis	41.669	40.911	41.361	-758	-1,82%
Producte interior brut a preus de mercat	55.088	59.737	57.480	4.649	8,44%

(P) Provisional

Font: INE i elaboració pròpia

2. Mercat de treball

2.1. Activitat, ocupació i atur

En aquest apartat s'analitza l'evolució de la població activa i de la inactiva¹⁰ durant el període 2008-2014, partint de les dades obtingudes per l'enquesta de la població activa (EPA) de l'Institut Nacional d'Estadística (INE).¹¹

Segons les dades que apareixen al quadre 2.1 referides a l'evolució de la població activa i inactiva per sexe, tant la població activa com la inactiva han disminuït durant el període analitzat en 3,4 i 2,5 milers de persones, respectivament. En el primer cas, després d'una disminució fins al 2010, es produeix un augment significatiu el 2011, a partir del qual es manté en un nivell similar, amb lleugeres fluctuacions. En canvi, la població inactiva augmenta fins al 2010, quan entra en un període de disminució progressiva que s'atura el darrer any, amb un lleuger increment. El fet que les diferències entre la població activa i la inactiva no coincideixin (amb signe contrari) reflecteix comportaments en la població en edat de treballar que responen a criteris diversos segons el sexe i les circumstàncies del moment. Entre la població activa masculina, que, en el període d'anàlisi, disminueix en 4,6 milers de persones, les variacions són menys pronunciades que entre la població femenina, que, durant el mateix període, augmenta en 1,2 milers de persones, xifra que és la que marca amb més intensitat l'evolució de la població activa en conjunt. En canvi, entre la població inactiva, la masculina augmenta en 2 milers de persones després d'un increment significatiu fins a l'any 2010 i una disminució progressiva posterior, i la femenina disminueix en 4,5 milers de

¹⁰ La població activa és el conjunt de persones de 16 anys o més que estan disponibles per treballar i que estan ocupades o bé estan en situació d'atur. La població inactiva és el conjunt de persones de 16 anys o més que no estan incloses en les categories anteriors (no vol treballar o no pot fer-ho per característiques personals que li impedeixen fer-ho, com en el cas dels jubilats i dels no capacitats).

¹¹ Aquesta informació també es troba disponible a l'Institut Català d'Estadística (Idescat).

persones després d'un augment significatiu fins al 2010 i una davallada posterior més significativa, sobretot el 2011.

QUADRE 2.1. EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ ACTIVA I INACTIVA PER SEXE. 2008-2014

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Actius (milers)	223,6	218,7	213,9	223,1	221,7	222,4	220,2
Homes	126,8	124,4	122,4	125,3	123,6	122,9	122,2
Dones	96,8	94,3	91,5	97,8	98,1	99,5	98,0
Ocupats (milers)	204,0	190,1	182,8	184,6	182,0	186,7	188,4
Homes	116,2	108,4	105,6	106,6	101,1	103,9	107,3
Dones	87,9	81,7	77,1	78,0	80,8	82,8	81,1
Aturats (milers)	19,5	28,6	31,1	38,4	39,8	35,7	31,8
Homes	10,6	16,0	16,7	18,6	22,5	19,0	14,9
Dones	8,9	12,6	14,4	19,8	17,3	16,7	16,9
Inactius (milers)	135,9	142,5	146,3	137,4	136,4	132,5	133,5
Homes	54,2	56,3	60,8	57,9	58,0	56,6	56,2
Dones	81,8	87,2	85,5	79,5	78,4	75,9	77,3

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE. EPA. IV trimestre de cada any

La població ocupada disminueix en 15,7 milers de persones: es produeix una elevada disminució fins a l'any 2010, de 21,2 milers de persones; un augment l'any 2011, un nou descens el 2012 i l'inici d'una recuperació a partir de l'any 2013 fins a l'últim any. Per sexes, la disminució és més elevada entre els homes (8,9 milers de persones) que entre les dones (6,8 milers de persones). Crida l'atenció que, l'any 2012, la població ocupada masculina segueix disminuint mentre que la femenina protagonitza una recuperació, i que, el 2014, la masculina segueix augmentant mentre que la femenina disminueix.

En la població aturada es produeix un augment generalitzat, de 12,3 milers de persones, de les quals 4,3 milers són homes i 10 milers són dones, és a dir, l'atur afecta un nombre més elevat de dones que d'homes. Hi ha dos moments en què l'augment de persones aturades és molt important: l'any 2009 (amb 9,1 milers de persones aturades més que l'any anterior) i l'any 2011 (amb 7,3 milers més). En conjunt, el nombre de persones aturades va augmentant, amb més o menys intensitat, fins al 2012, i disminueix en els dos darrers anys. Aquesta tendència és generalitzable pel que fa al sexe, tot i que, en el cas de les dones, comença a disminuir l'any 2012 i augmenta el darrer any.

La taxa d'activitat¹² a la província de Lleida disminueix lleugerament durant el període analitzat, del 63,75% al 62,27%. Així, manté uns valors propers als del conjunt de Catalunya, però per sota, i alhora superiors als del conjunt de l'Estat espanyol. S'observa una primera davallada entre els anys 2008 i 2010 i un creixement moderat en els anys posteriors, excepte en el darrer, quan torna a registrar-se un descens.

QUADRE 2.2. EVOLUCIÓ DE LES TAXES D'ACTIVITAT, OCUPACIÓ I ATUR PER TERRITORI. 2008-2014 (%)

Taxa d'activitat	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lleida	63,75	62,16	59,38	61,89	61,91	62,66	62,27
Catalunya	64,14	63,12	63,78	63,62	63,16	62,99	62,61
Espanya	60,35	59,99	60,25	60,29	60,23	59,86	59,77
Taxa d'ocupació	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lleida	57,75	54,18	50,75	51,22	50,80	52,60	53,26
Catalunya	56,61	52,45	52,38	50,64	48,12	49,21	50,16
Espanya	52,03	48,80	48,13	43,69	44,71	44,46	45,61
Taxa d'atur	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lleida	9,40	12,84	14,54	17,23	17,94	16,05	14,46
Catalunya	11,75	16,90	17,86	20,40	23,81	21,87	19,88
Espanya	13,79	18,66	20,11	22,56	25,77	25,73	23,70

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE. EPA. IV trimestre de cada any

En canvi, la taxa d'ocupació¹³ a la província de Lleida és superior que al conjunt de Catalunya (a excepció de l'any 2010). Les diferències són significatives en tots els anys, i encara ho són més respecte al conjunt de l'Estat, on, tret del primer any, l'esmentada taxa sempre es troba per sota del 50%.

Quant a la taxa d'atur,¹⁴ a Lleida és força més baixa que als altres territoris, sobretot respecte al conjunt de l'Estat, les diferències amb el qual van creixent durant el període analitzat: de 4,39 pp l'any 2008 a 9,24 pp el 2014.

Referent a aquesta informació, cal destacar un empitjorament dels indicadors del mercat de treball en una primera fase del període, seguit d'una recuperació en el dar-

¹² La taxa d'activitat relaciona la població activa amb la població en edat de treballar (16 anys o més).

¹³ La taxa d'ocupació relaciona la població ocupada amb la població en edat de treballar (16 anys o més).

¹⁴ La taxa d'atur relaciona la població aturada amb la població activa.

rer any, que continua el 2015, segons les darreres informacions consultades. Quant a la taxa d'activitat i a la d'ocupació, tot i que no reflecteixen situacions tan negatives com les que presenta el conjunt de l'Estat espanyol, els valors són relativament baixos, sobretot tenint en compte els objectius establerts a l'Estratègia Europa 2020, en què s'indica que, a l'Estat espanyol, l'any 2020, la taxa d'ocupació hauria de ser del 74%.

Pel que fa a la taxa d'atur, l'augment s'estén fins a l'any 2012, quan s'observa una disminució en tots els àmbits territorials. De totes maneres, la taxa d'atur del 2014 encara és lluny dels nivells que tenia el 2008, moment de referència per deduir l'abast de la recuperació econòmica dels darrers anys. A Lleida, l'últim any es registra una taxa superior en 5,06 pp a la del 2008 —a Catalunya, en 8,13 pp i al conjunt de l'Estat espanyol, en 9,91 pp.

2.2. Afiliació a la Seguretat Social

En aquest apartat s'analitza la situació dels afiliats a la Seguretat Social de la província de Lleida. La informació està extreta de l'informe del mercat de treball de la província de Lleida del SEPE, que, a la vegada, s'alimenta dels registres de treballadors afiliats a la Seguretat Social.

A l'hora de conèixer la situació laboral de les persones integrades en el mercat laboral, considerem més ajustada la informació extreta de l'afiliació, ja que consisteix en dades reals i contrastades dels registres oficials. Les dades d'ocupació de l'EPA reflecteixen la informació facilitada per la ciutadania mitjançant enquestes, raó per la qual s'interpreta que la diferència entre un indicador i l'altre podria mostrar l'ocupació en economia submergida, la no oficial.

El quadre 2.3 recull l'evolució en el període comprès entre el 2008 i el 2014 de l'afiliació dels treballadors al sistema de la Seguretat Social a la província de Lleida, així com la seva comparativa amb la del conjunt del territori català i del territori estatal. Al final hi ha la columna que reflecteix la variació entre l'afiliació a l'inici i al final del període analitzat. En comparació amb els nivells d'ocupació que ofereix l'EPA, l'afiliació posa de manifest una disminució ininterrompuda des del 2008 fins al 2013, i una recuperació en el darrer any. Malgrat aquesta recuperació final, el balanç del període és molt negatiu, amb una variació d'un -14,19%, la qual representa uns 27.567 afiliats menys. La mateixa evolució es pot apreciar en els casos del conjunt català i del conjunt espanyol, amb variacions de -13,35% i de -13,25%, respectivament —inferiors, però, que en l'àmbit provincial.

Si ens acollim a la interpretació de la diferència entre l'ocupació i l'afiliació, la distància entre els dos indicadors augmenta significativament durant el període, és a dir, l'ocupació sense afiliació augmenta en els darrers anys.

Si observem el quadre 2.4, en què es presenta l'evolució de l'afiliació per sexe, en primer lloc es veu que la diferència entre el nombre d'homes i el de dones va disminuint significativament: si el 2008 hi havia 29.494 afiliats més que afiliades, el 2014 n'hi havia 18.457. D'això es dedueix que la crisi econòmica ha tingut un comportament diferent quant a l'afiliació per sexes, ja que ha incidit molt més sobre els homes. L'afiliació d'aquests últims cau un 14,37%, percentatge que representa 15.545 persones menys, mentre que la de les dones disminueix un 5,73%, dada que suposa

QUADRE 2.3. EVOLUCIÓ DE TREBALLADORS AFILIATS A LA SEGURETAT SOCIALS SEGONS ÀMBIT GEOGRÀFIC. 2008-2014

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Var. 2008-2014 (%)
Lleida	194.326	186.812	180.190	174.422	165.523	163.847	166.759	-14,19
Catalunya	3.398.642	3.252.560	3.086.563	3.001.447	2.875.276	2.862.396	2.944.870	-13,35
Espanya	19.195.755	18.305.613	17.478.095	17.111.792	16.332.488	16.258.042	16.651.884	-13,25

Font: Dades del Servei Públic d'Ocupació (SEPE)

QUADRE 2.4. EVOLUCIÓ DELS TREBALLADORS AFILIATS A LA SEGURETAT SOCIAL SEGONS SEXE. 2008-2014

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Var. 2008-2014 (%)
Total	186.812	180.904	180.190	174.422	165.523	163.847	166.759	-14,19
Homes	108.153	103.593	101.837	97.985	92.132	90.632	92.608	-14,37
Dones	78.659	77.311	78.353	76.437	73.391	73.215	74.151	-5,73

Font: Dades del Servei Públic d'Ocupació (SEPE)

4.508 persones menys. Malgrat tot, cal destacar que les dones parteixen de nivells d'afiliació molt inferiors als dels homes, tot i que, com s'ha indicat, la diferència ha anat disminuint.

La pèrdua de llocs de treball en sectors ocupats principalment per homes és la causa que la crisi hagi afectat més l'ocupació masculina que la femenina. Aquesta circumstància també facilita que un nombre més elevat de dones s'incorpori al mercat de treball, com ho ratifica el fet que la inactivitat disminueixi entre les dones, que l'activitat hi augmenti i que l'ocupació hi disminueixi amb menys intensitat que entre els homes (quadre 2.1).

Factors com el sexe, l'edat, la formació i el sector d'activitat condicionen l'entrada, la sortida o la permanència dels afiliats al mercat de treball. En aquest context, el fet que les dones passin de representar el 42,10% del total d'afiliats l'any 2008 al 44,46% l'any 2014 (quadre 2.4) significa que, malgrat que és el grup amb menys presència entre els afiliats des de l'inici de la crisi, s'ha incorporat amb més força al mercat laboral.

Per edats, la població més jove és el grup d'edat en què més ha disminuït l'afiliació a la Seguretat Social, fet que demostra una major dificultat a l'hora d'accedir al mercat de treball —en molts casos, aquesta dificultat es tradueix en una presència més important en el sistema educatiu a fi de tenir més formació professional. Durant el període d'anàlisi (en aquest cas, no es disposen de dades relatives a l'any 2008), el nombre d'afiliats de 16 a 24 anys ha disminuït un 35,53%, dada que representa 4.781 persones menys. L'any 2014, els joves de 16 a 24 anys representen el 5,20% de tots els treballadors afiliats a la Seguretat Social. En l'interval comprès entre els 25 i 34 anys, la quantitat d'afiliats disminueix un 25,93%, percentatge que suposa 12.063 persones menys. L'any 2014, els treballadors d'aquestes edats representen el 20,66% de tota l'afiliació. Aquests dos grups suposen el 25,86% del total de treballadors afiliats, quan el 2009 en representaven el 33,15%. En comparació, s'observa que el nombre d'afiliats situats en els intervals de més edat ha augmentat, tot i que amb diferent intensitat. Els de 55 anys o més ho han fet de manera més significativa, en passar de representar el 14,48% del total l'any 2009 al 16,88% l'any 2014 —1.962 persones més—; per la seva part, els de 45 a 54 anys han passat de representar el 23,88% l'any 2009 al 26,80 l'any 2014 —1.489 persones més. El nombre d'afiliats compresos en l'interval de 35 a 44 anys és el que ha variat menys, si bé ha disminuït un 1,46% —unes 752 persones menys.

Referent al règim d'afiliació, es poden observar diferències per sexe i per edat, fet que condiciona la situació laboral de les persones afiliades (quadre 2.6).

Del total de treballadors afiliats a la província de Lleida, l'any 2014 el 71,13% ho estan al règim general, quan el 2009 ho estaven el 72,04%, de manera que es produeix una disminució d'afiliats a aquest règim d'un 1,9%, la qual suposa 11.705 persones menys. Aquest descens és més important que en el cas dels treballadors afiliats al règim de treballadors autònoms, que passen de representar el 24,06% del total (2009) al 23,93% (2014), una disminució de 0,07 p. p. —3.604 persones menys.

En el període analitzat, en els règims especials agrari i de treballadors de la llar s'observa un augment dels afiliats que és degut, en el primer cas, a la lleugera recuperació experimentada en el darrer any, i en el segon, a l'augment progressiu que, malgrat la crisi, es produeix al llarg de tots els anys. L'augment en els dos casos representa tant increments quantitatius (282 i 918 persones més, respectivament) com percentuals (del 2,8% al 3,29%, en el primer cas, i de l'1% a l'1,63%, en el segon).

QUADRE 2.5. EVOLUCIÓ DELS TREBALLADORS AFILIATS A LA SEGURETAT SOCIAL SEGONS INTERVAL D'EDAT

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	% sobre total (2014)	Var. 2008-2014 (%)
De 16 a 24 anys	--	13.456	12.752	10.871	8.957	8.439	8.675	5,20	-35,53
De 25 a 34 anys	--	46.519	44.486	41.082	37.072	35.017	34.456	20,66	-25,93
De 35 a 44 anys	--	51.517	57.070	51.284	49.685	49.815	50.765	30,44	-1,46
De 45 a 54 anys	--	43.208	44.096	44.054	43.297	43.605	44.697	26,80	3,45
55 anys o més	--	26.202	26.784	27.124	26.511	26.970	28.164	16,88	7,49

Font: Dades del Servei Públic d'Ocupació (SEPE)

QUADRE 2.6. EVOLUCIÓ DELS TREBALLADORS AFILIATS A LA SEGURETAT SOCIAL PER RÈGIM D'AFILIACIÓ

	Règim general		Sistema especial agrari		Sistema especial de la llar		Autònoms		Altres		Total	
	2009	2014	2009	2014	2009	2014	2009	2014	2009	2014	2009	2014
Sexe												
Home	69.543	61.008	4.465	4.918	42	111	31.726	26.569	21	2	103.584	92.608
Dona	60.783	57.613	745	574	1.763	2.612	14.016	13.352	2	0	77.309	74.151
No consta	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Edat												
16 a 24 anys	11.815	7.413	667	364	78	49	896	849	0	0	13.456	8.675
25 a 34 anys	37.578	27.490	1.723	1.471	286	387	6.918	5.108	5	0	46.510	34.456
35 a 44 anys	37.857	37.323	1.633	2.084	402	737	11.616	10.621	9	0	51.517	50.765
45 a 54 anys	29.052	30.435	817	1.125	509	919	12.821	12.217	9	1	43.208	44.697
55 anys o més	14.024	15.958	370	448	530	631	11.278	11.126	0	1	26.202	28.164
No consta	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Total	130.326	118.621	5.210	5.492	1.805	2.723	43.529	39.921	23	2	180.893	166.759

Font: Dades del Servei Públic d'Ocupació (SEPE)

Si es considera el perfil dels treballadors segons el sexe i el règim d'afiliació, s'observa que segueixen predominant els homes en tots els règims excepte en l'especial de treballadors de la llar, en què, l'any 2014, el 95,92% dels afiliats són dones, percentatge que es redueix lleugerament des de l'any 2009, quan va ser del 97,67%.

En el règim d'autònoms, el 2014 dos de cada tres treballadors afiliats són homes, si bé la proporció entre els dos sexes varia a favor de les dones des del 2009, quan proporcionalment encara hi havia més homes. En el règim especial agrari, la presència masculina és 8,5 vegades més elevada que la femenina. Es tracta d'un predomini superior al que hi havia l'any 2009, quan la presència masculina era unes 6 vegades més elevada. En canvi, el règim en què les diferències entre el nombre d'homes i dones és menor és el general: si l'any 2009 el 53,36% eren treballadors afiliats homes i el 46,64%, dones, l'any 2014, les proporcions són del 51,43% i el 48,57%, respectivament.

Quant als grups d'edat, el tram amb un nombre més elevat de treballadors afiliats és el comprès entre els 35 i 44 anys, amb un 30,44% del total, quan l'any 2009 suposava el 28,48%. El segueix, el 2014, el grup de treballadors d'entre 45 i 54 anys, amb un 26,80%, els quals l'any 2009 ocupaven el tercer lloc, amb un 23,88% —l'any 2009 el segon lloc corresponia als treballadors d'edats compreses entre els 25 i els 34 anys, amb un 25,71%, grup que el 2014 ocupa el tercer lloc, amb un 20,66%. Aquestes dades demostren que la població jove ha perdut pes dins el conjunt de treballadors afiliats a la Seguretat Social, davallada que també posen de manifest les xifres dels més joves, d'edats compreses entre els 16 i els 24 anys, que l'any 2009 representaven el 7,43% del total d'afiliats i el 2014, el 5,20%, —4.781 persones menys. En canvi, la presència dels treballadors d'edats més avançades, de 55 anys i més, ha augmentat, ja que han passat de representar el 14,48 l'any 2009 al 16,88% l'any 2014, amb 1.962 persones més. Aquest increment posa de manifest que la crisi econòmica ha afectat molt més l'ocupació de la gent jove que la de la gent més gran.

Per règims de cotització, els qui augmenten la seva presència en el règim general són la població de 45 anys i més, amb 3.317 persones més. En canvi, la resta de població hi ha vist disminuïda la seva presència, amb 15.024 persones menys. En el règim especial agrari, els increments són poc significatius, però beneficien la població de 35 anys i més, amb 837 persones més, mentre que els més joves, de 34 anys i menys, hi han reduït la seva presència, amb 555 persones menys. En el règim especial de treballadors de la llar augmenta el nombre de treballadors en tots els intervals d'edat excepte en el dels més joves, de 24 anys o menys. Malgrat tot, aquest increment és poc significatiu en cada interval en tractar-se d'un augment molt repartit entre el conjunt de la població beneficiada. L'augment és de 941 treballadors, 410 dels quals corresponen al grup de persones d'entre 45 i 54 anys, i 335, al d'edats compreses entre els 35 i els 44 anys, que és la població que concentra la major part d'aquest augment.

Pel que fa al règim especial de treballadors autònoms, la presència de treballadors s'ha vist reduïda en tots els intervals d'edat, tot i que amb menys intensitat que en altres casos. El grup d'edat en què més s'ha reduït ha estat el dels treballadors d'entre 25 i 34 anys, amb 1.810 persones menys, les quals suposen el 50,17% del descens total.

El quadre 2.7 reflecteix l'evolució del nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social segons sectors econòmics entre el 2008 i el 2014. Entre aquests anys, la disminució ha estat del 10,73% (20.053 persones menys). Es tracta d'un descens progressiu,

registrat any rere any, excepte en el darrer, quan s'ha produït un canvi de tendència, amb un augment d'un 1,78%.

Analitzant l'evolució per sectors, crida l'atenció la del sector de la construcció, que passa d'un augment en l'afiliació del 35,47% l'any 2009 a una disminució continuada —la més important de les registrades en tots els sectors— fins al darrer any, quan torna a créixer. El pes de l'afiliació dels treballadors d'aquest sector ha variat poc entre l'inici i el final del període (del 7,9% al 7,3%).

La resta de sectors tenen una evolució similar quant a la disminució de l'afiliació durant el període analitzat excepte el darrer any, si bé en el cas del sector serveis la pujada s'avança a l'any 2013. El sector primari manté una tendència particular, ja que els anys 2010 i 2011 experimenta augments en l'afiliació i, posteriorment, registra un descens que dura fins a l'any 2014, quan torna a créixer.

El quadre 2.8 mostra l'afiliació de treballadors a la Seguretat Social de l'any 2014 quant a la relació laboral i les seccions d'activitat. El 76,06% dels afiliats treballen per compte aliè, mentre que el 23,94% restant ho fan per compte propi. En els dos casos, el nombre de treballadors augmenta respecte a l'any anterior, ja que en els primers l'increment és d'un 6,59%, percentatge que representa 7.843 persones més, mentre que en els segons és d'un 0,16% —66 persones més. Aquests augments diferencials revelen que hi ha més possibilitats d'ocupar-se com a assalariat que com a treballador autònom. Això no obstant, el pes dels afiliats per compte aliè i el dels afiliats per compte propi és diferent segons els sectors d'activitat. Així ho posa de manifest el fet que els afiliats per compte propi representin el 55,09% en l'agricultura i pesca; el 12,22% en la indústria; el 40% en la construcció i el 19,50% en els serveis.

La majoria de les persones afiliades ho estan en les diferents seccions del sector serveis: hi desenvolupen la seva activitat el 68,01% del conjunt dels treballadors afiliats, el 55,37% dels treballadors per compte propi i el 71,88% dels treballadors per compte aliè. En aquest sector destaca el pes dels afiliats en el comerç a l'engròs i la menuda i les reparacions de vehicles, que suposen un 17,99% de tota l'afiliació (un 26,41% dins del sector serveis). A continuació hi ha els afiliats en l'administració pública, defensa i seguretat social obligatòria, amb un 8,04% (11,81% dins dels serveis); els de les activitats sanitàries i de serveis socials, amb un 8,01 (11,77% dins dels serveis) i els de l'hostaleria, amb un 7,44% (10,94% dins dels serveis). En aquests casos, els increments de l'afiliació respecte a l'any anterior són similars, al voltant d'un 2%. En el comerç, però, l'augment és menys significatiu, d'un 0,83%, dada que cal interpretar en el sentit que, malgrat la crisi, l'afiliació en aquesta secció s'ha mantingut en nivells elevats. En general, en totes les seccions augmenta l'afiliació —no ho fa en les activitats financeres i d'assegurances i en l'educació.

Entre els afiliats per compte aliè en el sector serveis, el pes de les seccions corresponents a l'administració pública i a activitats sanitàries i de serveis socials és més important. Es tracta de les dues seccions amb més pes després del comerç i reparacions. L'hostaleria segueix sent la quarta, però a més distància, i propera a altres seccions com les activitats administratives i serveis auxiliars i el transport i emmagatzematge. Entre els afiliats per compte propi, la secció del comerç i reparacions manté el primer lloc, però a menys distància de les seccions que la segueixen: hostaleria, activitats professionals, científiques i tècniques; transport i emmagatzematge i altres serveis. En el cas dels afiliats per compte aliè, són quatre les seccions que veuen reduir l'afiliació, tot

QUADRE 2.7. EVOLUCIÓ DE TREBALLADORS AFILIATS SEGONS SECTORS ECONÒMICS. 2008-2014

	Treballadors afiliats							% variació						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2008 / 2007	2009 / 2008	2010 / 2009	2011 / 2010	2012 / 2011	2013 / 2012	2014 / 2013
Agricultura i pesca	19.263	18.262	19.704	19.999	18.232	17.735	18.457	1,03	-5,20	7,90	1,50	-8,84	-2,72	4,07
Indústria	26.027	25.746	24.676	23.667	22.764	22.131	22.517	-5,68	-2,12	-3,14	-4,09	-3,82	-2,78	1,74
Construcció	14.875	20.151	17.713	15.863	13.208	12.055	12.220	4,42	35,47	-12,10	-13,14	-14,16	-8,72	1,37
Serveis	126.647	116.568	118.097	115.371	111.319	111.740	113.422	-4,22	-7,95	1,31	-2,31	-3,51	0,38	1,51
No consta	0	0	0	0	0	188	143	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-23,94
Total	186.812	180.457	180.190	174.423	165.523	163.847	166.759	-3,87	3,40	0,15	3,20	5,10	1,01	1,78

Font: Dades del Servei Públic d'Ocupació (SEPE)

QUADRE 2.8. TREBALLADORS AFILIATS A LA SEGURETAT SOCIAL SEGONS RELACIÓ LABORAL I PER SECCIONS D'ACTIVITAT ECONÒMICA. 2014

Seccions d'activitat econòmica		Treballadors afiliats			Compte propi			Compte aliè		
		Total	% total	% var. any anterior	Total	% total	% var. any anterior	Total	% total	% var. any anterior
AGRICULTURA I PESCA		18.457	11,07	4,07	10.169	25,07	-0,7	8.574	6,76	14,41
A	Agricultura, silvicultura, ramaderia i pesca	18.457	11,07	4,07	10.169	25,07	-0,7	8.574	6,76	14,41
INDÚSTRIA		22.517	13,50	1,74	2.752	6,90	0,54	19.766	15,58	-0,35
B	Indústries extractives	201	0,12	4,15	28	0,07	-6,67	173	0,14	6,13

C	Indústria manufacturera	20.621	12,37	2,07	2.669	6,69	-0,74	17.952	14,05	2,50
D	Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	495	0,30	-8,67	38	0,10	11,76	457	0,36	-10,04
E	Subministrament d'aigua, sanejament, residus i descontaminació	1.200	0,72	0,5	16	0,04	6,67	1.184	0,93	0,51
CONSTRUCCIÓ		12.220	7,33	1,37	4.903	12,28	-1,23	7.333	5,78	3,41
F	Construcció	12.220	7,33	1,37	4.903	12,28	-1,23	7.333	5,78	3,41
SERVEIS		113.422	68,05	1,51	22.113	55,35	0,99	91.165	71,88	0,40
G	Comerç a l'engròs i a la menuda, reparació de vehicles	29.955	17,99	0,83	8.007	20,06	0,19	21.988	17,34	1,07
H	Transport i emmagatzematge	8.108	4,86	2,28	2.078	5,21	-0,05	6.030	4,75	3,11
I	Hostaleria	12.410	7,44	2,13	3.608	9,04	-0,50	8.802	6,94	3,25
J	Informació i comunicacions	2.181	1,31	2,11	436	1,09	9,00	1.745	1,38	0,52
K	Activitats financeres i d'assegurances	2.881	1,73	-4,95	554	1,39	0,36	2.327	1,83	-6,13
L	Activitats immobiliàries	588	0,35	6,33	192	0,48	-1,54	396	0,31	10,61
M	Activitats professionals, científiques i tècniques	6.088	3,65	1,57	2.134	5,35	3,95	3.954	3,12	0,33
N	Activitats administratives i serveis auxiliars	7.725	4,63	4,21	1.010	2,53	2,33	6.715	5,29	4,50
O	Administració pública, defensa o Seguretat Social obligatòria	13.400	8,04	2,13	12	0,03	33,33	13.388	10,56	2,10
P	Educació	6.488	3,89	-2,63	742	1,86	4,95	5.746	4,53	-3,53
Q	Activitats sanitàries i de serveis socials	13.351	8,01	1,93	753	1,89	4,15	12.598	9,93	1,80

R	Activitats artístiques, recreatives i de lleure	2.943	1,76	7,88	522	1,31	10,59	2.421	1,91	7,31
S	Altres serveis	4.403	2,64	0,34	2.062	5,17	-1,76	2.341	1,85	2,27
T	Activitats llar, ocupador personal domèstic	2.861	1,72	2,58	4	0,01	33,33	2.857	2,25	2,55
U	Activitats organitzacions i organismes extraterritorials	0	0,00	0	0	0,00	-100,00	0	0,00	0,00
	No consta	143	0,09	-23,94	0	0,00	-100,00	143	0,11	-23,12
	Total	166.759	100,00	1,77	39.937	100,00	0,16	126.838	100,00	6,59

Font: Dades del Servei Públic d'Ocupació (SEPE)

i que amb valors baixos; entre aquestes, les activitats immobiliàries i la secció d'altres serveis són les més destacables.

La indústria a la província de Lleida és bàsicament manufacturera (el 91,57% del total) i representa el 13,50% de tota l'afiliació (el 15,58% dels treballadors per compte aliè i el 6,90% dels treballadors per compte propi). La construcció representa el 7,33% de tota l'afiliació, que ha augmentat en el darrer any un 1,37%. Tot i així, en l'afiliació dels treballadors per compte propi s'ha produït una disminució d'un 1,23%, que s'ha compensat, però, amb un augment dels afiliats per compte aliè d'un 3,41%.

El sector de l'agricultura i la pesca té la característica, comentada anteriorment, que la major part de l'afiliació correspon a treballadors per compte propi. En aquest sector es concentra la majoria dels treballadors autònoms de la província, tot i que en el darrer any els afiliats per compte aliè hi han crescut un 14,41%, davant la lleugera disminució, d'un 0,7, que s'ha registrat entre els afiliats per compte propi.

2.3. Contractació

En aquest apartat s'analitza l'evolució dels contractes registrats a la província de Lleida en el període 2008-2014 i d'acord amb diferents paràmetres.

Durant l'any 2014 es van registrar a les oficines del Servei Públic d'Ocupació un total de 147.106 contractes pertanyents a la província de Lleida, i es va superar així, per primera vegada, el nombre dels registrats l'any 2008 (quadre 2.9). D'aquests 147.106, el 60,63% corresponen a homes i la resta, el 39,37%, a dones (quadre 2.10). Representen el 6,02% dels registrats a Catalunya, percentatge superior al de l'any 2008, i el 0,88% dels registrats al conjunt de l'Estat espanyol, un percentatge similar. En l'evolució del període analitzat, s'observa que, durant l'any 2009, en els tres àmbits geogràfics es produeix una davallada significativa del nombre de contractes registrats, del 12,09% a Lleida, del 17,63% a Catalunya i del 15,53% al conjunt de l'Estat espanyol. La recuperació és notable l'any 2014: del 14,08%, 12,98% i 13,07%, respectivament. Fins a aquell any, les variacions són poc significatives. L'any 2010 es produeix una lleu recuperació que no es repeteix fins al 2013, quan, a Lleida, es registren 4.627 contractes més, tendència que es consolida el 2014, amb 18.075 contractes més.

Quan s'inicia la destrucció de llocs de treball, amb menys contractacions, aquesta afecta més els homes que les dones: l'any 2009, el descens de contractació entre els homes és d'un 12,20% (10.414 contractats menys), i entre les dones, d'un 11,92 (6.885 contractades menys). De la recuperació de la contractació que es produeix des de l'inici fins al final del període, el 96,43% correspon a homes, si bé en el darrer any, proporcionalment, augmenta més la contractació de dones, amb un 15,45% davant l'ascens d'un 13,09% de la contractació d'homes.

Pel que fa al nombre de persones contractades, el quadre 2.10 posa de manifest que ha anat disminuint progressivament durant el període analitzat: l'any 2012, la contractació s'havia reduït un 16,81%, percentatge que suposava 14.472 persones menys. A partir d'aquell moment, en què es toca fons, es produeix un lleu repunt. Així, l'any 2013 es contracten 1.217 persones més, increment que es consolida l'any 2014, amb 6.424 persones més respecte a l'any anterior.

QUADRE 2.9. EVOLUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ SEGONS ÀMBIT GEOGRÀFIC

Àmbit geogràfic	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lleida	143.070	125.771	129.756	126.236	124.404	129.031	147.106
Catalunya	2.521.892	2.077.080	2.174.425	2.137.449	2.127.925	2.160.954	2.441.617
Espanya	16.601.237	14.021.837	14.417.150	14.433.232	14.240.991	14.792.614	16.727.089

Font: Dades del Servei Públic d'Ocupació (SEPE)

QUADRE 2.10. EVOLUCIÓ DEL NOMBRE DE CONTRACTES REGISTRATS I PERSONES CONTRACTADES

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Nombre contractes (total)	143.070	125.771	129.756	126.236	124.404	129.031	147.106
Homes	85.311	74.897	77.469	76.091	72.902	78.877	89.203
Dones	57.759	50.874	52.287	50.145	51.502	50.154	57.903
Persones contractades	86.057	75.645	75.752	73.845	71.585	72.802	79.226

Font: Dades del Servei Públic d'Ocupació (SEPE)

La rotació, que es defineix com el nombre de contractes realitzats per persona, a Lleida se situa en 1,86 contractes/persona l'any 2014, valor que representa un augment significatiu respecte al 2008, quan era d'1,66 contractes/persona. Es dona la circumstància que la rotació ha anat creixent paral·lelament al nombre de contractes, ja que quan més ha augmentat ha estat en els darrers dos anys.

El perfil majoritari del treballador contractat a la província de Lleida correspon a un home d'entre 25 i 44 anys amb formació en educació secundària obligatòria (ESO) (quadres 2.11 i 2.12).

Per grups d'edat, els més contractats són els treballadors d'edats compreses entre els 25 i 44 anys, mentre que els menys contractats són els de 55 anys i més, seguits, si bé a molta distància, dels treballadors d'entre 45 i 54 anys. L'informe del SEPE estableix que en totes les franges d'edat la contractació és superior entre els homes que entre les dones. L'interval en què la diferència és més elevada és el de 25 a 44 anys.

QUADRE 2.11. CONTRACTACIÓ PER EDATS

Intervals d'edat	2014
Nombre contractes (total)	147.106
16-24 anys	29.359
25-34 anys	44.426
35-44 anys	43.131
45-54 anys	23.869
>= 55 anys	6.321

Font: Dades del Servei Públic d'Ocupació (SEPE)

Quant als nivells de formació, cal destacar una baixa formació generalitzada entre els treballadors contractats: la meitat de persones que van signar un contracte tenien l'ESO, amb titulació o sense, i un 22,73% presentaven nivells de formació inferiors. És a dir, el 71,80% dels contractes es van firmar amb persones que, com a màxim, tenien formació d'ESO. Les persones contractades amb estudis universitaris van suposar un 7,22% del total. Com que la informació fa referència als contractes signats durant l'any 2014, cal relacionar-la amb els nivells de formació de les persones contractades de forma estable i els de les persones aturades que busquen feina i que són objecte de les noves contractacions, ja que l'augment de la rotació de què s'ha donat compte possiblement està relacionat amb els nivells de formació de les persones que es contracten.

QUADRE 2.12. CONTRACTACIÓ PER NIVELL FORMATIU

	Total contractes	% sobre el total
Nombre contractes (total)	147.106	100,00
Sense estudis/no acreditats	22.627	15,38
Estudis primaris	10.817	7,35
ESO sense titulació	35.307	24,00
ESO amb titulació	36.888	25,07
Batxillerat i equivalent	11.512	7,82
Grau mitjà FP	10.629	7,22
Grau superior FP	7.867	5,34
Estudis superiors	10.668	7,22
Altres titulacions	791	0,53

Font: Dades del Servei Públic d'Ocupació (SEPE)

Quant a la tipologia de la contractació, les modalitats per les quals més s'opta són les incloses en la contractació temporal, com ara els contractes per obra o servei, que, segons el SEPE, suposen el 53,80% del total. La contractació temporal total és del 91,69% l'any 2014. Segons el mateix organisme, la temporalitat ha augmentat en els darrers anys (13,90%), informació que podem relacionar amb l'augment de rotació laboral que s'ha produït en els darrers anys (quadre 2.13).

Tot i que la temporalitat de la contractació és, l'any 2014, molt similar entre homes i dones (92,11% i 91,02%, respectivament), segons el SEPE, ha augmentat significativament entre les dones. Aquesta dada ens indica que la inestabilitat laboral entre les dones ha crescut fins a arribar a nivells similars als dels homes.

QUADRE 2.13. CONTRACTACIÓ PER TIPUS DE CONTRACTE, SEXE I JORNADA LABORAL (2014)

	Sexe		Tipus jornada		Total	% total	% var. 2014/13
	Homes	Dones	Completa	Temps parcial			
Indefinits	7.030	5.197	6.866	3.906	12.227	8,31	15,23
Temporals	82.173	52.706	97.979	36.900	134.879	91,69	13,90
Total	89.203	57.903	104.845	40.845	147.106	100,00	14,01

Font: Dades del Servei Públic d'Ocupació (SEPE)

La majoria dels contractes que se signen són de jornada completa, un 71,27% del total. Ara bé, el fet que un 27,76% dels contractes siguin a temps parcial dóna a entendre que el nivell de parcialitat és elevat.

El quadre 2.14 reflecteix l'evolució de l'estabilitat i la temporalitat en el període 2008-2014. Com s'ha indicat anteriorment, la temporalitat ha anat augmentant en els darrers anys de tal manera que la diferència entre el 2008 i el 2014 és de 5,91 pp. Aquest augment ha estat progressiu al llarg del període analitzat, si bé en el darrer any s'observa una lleugera disminució, d'un 0,09 pp. La inestabilitat en el mercat laboral a la província de Lleida és molt elevada.

QUADRE 2.14. EVOLUCIÓ DE L'ESTABILITAT I LA TEMPORALITAT DE LA CONTRACTACIÓ (%)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Taxa de temporalitat	85,78	88,20	90,11	91,07	90,11	91,78	91,69
Taxa d'estabilitat	14,22	11,80	9,89	8,93	9,89	8,22	8,31

Font: Dades del Servei Públic d'Ocupació (SEPE)

El SEPE informa que, a la província de Lleida, un 63,90% de les persones contractades durant l'any 2014 han tingut un sol contracte, i un 19,85%, dos contractes. Entre les dues situacions sumen el 83,75% del total de les persones contractades, que aglutinen més de la meitat dels contractes (55,79%). Un 1,09% de les persones formalitzen més d'11 contractes.

2.4. Síntesi

- La població activa i la inactiva disminueixen durant el període analitzat. El fet que les diferències entre totes dues no coincideixin, amb signe contrari, reflecteix comportaments en la població en edat de treballar que responen a criteris diversos segons l'edat, el sexe i les circumstàncies del moment.
- La població ocupada disminueix significativament, més entre els homes que entre les dones.
- La població aturada experimenta un augment generalitzat que afecta molt més les dones que els homes, encara que l'atur comença a disminuir abans entre la població femenina, en concret l'any 2012
- La taxa d'activitat disminueix lleugerament, sobretot els primers anys del període analitzat, a partir dels quals augmenta de manera moderada, excepte el darrer any, quan torna a disminuir. Aquesta taxa manté valors propers als del conjunt de Catalunya, però per sota, i superiors als del conjunt de l'Estat.
- La taxa d'ocupació disminueix significativament els primers anys del període analitzat i es recupera lleugerament a partir de l'any 2011. El seu valor és superior al del conjunt de Catalunya i al del conjunt de l'Estat —la diferència és més elevada respecte a aquest últim.

- La taxa d'atur s'incrementa durant el període analitzat, amb un augment molt important durant els primers anys i un lleuger descens a partir del 2013. Els valors són inferiors als dels altres dos àmbits territorials —la diferència és més elevada respecte al conjunt de l'Estat.
- En general, els indicadors del mercat de treball reflecteixen un empitjorament durant tot el període analitzat i una millora cap al final.
- L'afiliació a la Seguretat Social posa de manifest una disminució ininterrompuda des del 2008 fins al 2013, i una recuperació el 2014, darrer any del qual es té informació.
- La crisi econòmica ha afectat més l'afiliació masculina que la femenina, de manera que les diferències per sexe s'han anat reduint —el nivell d'afiliació de les dones abans de la crisi era bastant inferior al dels homes. Aquesta circumstància és deguda al fet que la pèrdua de llocs de treball s'ha centrat més en ocupacions en què la presència masculina era superior a la femenina, i al fet que la incorporació femenina al mercat de treball ha estat superior a la masculina.
- L'afiliació a la Seguretat Social de la població jove és la que ha registrat una caiguda més important, fet que demostra que els joves afronten més dificultats a l'hora d'accedir al mercat de treball. Alhora, això es tradueix en una major presència en el sistema educatiu.
- La disminució en l'afiliació a la Seguretat Social ha estat més important entre els treballadors afiliats al règim de treballadors autònoms, que han passat de representar el 24,06% del total al 23,93%. Els afiliats al règim general segueixen sent la majoria, el 71,13% del total.
- Els homes segueixen predominant en tots els règims de cotització excepte en l'especial de treballadors de la llar, en què el 2014 el 95,92% dels cotitzants eren dones.
- La població més jove ha perdut pes dins el conjunt de treballadors afiliats a la Seguretat Social, ja que les persones d'edats compreses entre els 16 i els 24 anys han passat a representar el 5,20% del total d'afiliats (el 2009 era del 7,44%). En canvi, la presència dels treballadors de 55 anys i més ha augmentat han passat a representar el 16,88% del total (el 2009 era del 14,48%).
- L'afiliació de treballadors en el sector de la construcció ha disminuït durant el període analitzat. La caiguda d'afiliacions s'intensifica a partir de l'any 2009 i s'atura el darrer. La resta de sectors mantenen una evolució similar quant al descens d'afiliacions, excepte el darrer any, quan se'n produeix un augment diferent segons el sector.
- El 76,06% dels afiliats són treballadors per compte aliè i el 23,94% restant, per compte propi. Tots dos grups han augmentat quantitativament, tot i que les dades demostren que hi ha més possibilitats d'ocupar-se com a assalariat que com a autònom.
- La majoria dels treballadors afiliats ho estan en les seccions del sector serveis: hi desenvolupen la seva activitat el 68,02% del total d'afiliats.
- Els afiliats en les seccions del sector serveis suposen el 55,37% dels treballadors per compte propi i el 71,88% dels treballadors per compte aliè. Quant al volum d'afiliació, destaquen les seccions del comerç a l'engròs i a la menuda i les repara-

cions de vehicles, l'administració pública, defensa o seguretat social obligatòria (en el cas dels afiliats per compte aliè) i l'hostaleria.

- No és fins a l'any 2014 que s'aconsegueix superar el nombre de contractes registrats el 2008. El 60,63% dels contractes corresponen a homes i la resta, el 39,37%, a dones. Inicialment, la destrucció de llocs de treball afecta més els homes que les dones.
- La rotació en els contractes se situa en 1,86 contractes/persona l'any 2014, xifra que suposa un augment significatiu respecte al 2008, quan era d'1,66 contractes/persona. Es dona la circumstància que la rotació ha anat augmentant paral·lelament al nombre de contractes, ja que quan més ha pujat ha estat en els darrers dos anys.
- Un 71,80% dels contractes es firmen amb persones que, com a màxim, tenen formació d'ESO. Destaca, doncs, el baix nivell de formació generalitzat entre les persones que no tenen estabilitat laboral i que són objecte de rotacions laborals.
- La contractació temporal total és del 91,69% l'any 2014, de manera que la temporalitat ha augmentat en els darrers anys fins a un 13,90%. La inestabilitat laboral ha crescut entre les dones fins a arribar a nivells similars als dels homes.
- La majoria dels contractes, el 71,27%, es fan per a una jornada a temps complet, mentre que la resta, el 27,76%, es fan per a una jornada a temps parcial, dades que reflecteixen un nivell elevat de parcialitat en l'ocupació.

2.5. Conclusions

L'evolució del mercat de treball a la província de Lleida durant el període de crisi que va del 2008 al 2014 es caracteritza per una disminució de la població activa i de l'ocupada i per un augment de la població aturada. Aquesta evolució és conseqüència de la massiva destrucció de llocs de treball, que comporta que moltes persones perdin la seva ocupació i que bona part de la població jove, que, per edat, entra a formar part del mercat de treball (població en edat de treballar, de 16 anys o més), passi a la situació d'inactivitat, ja que, davant les dificultats a l'hora de trobar feina, o una feina de qualitat, opta per continuar la seva formació a fi d'aconseguir aquelles acreditacions que millorin la seva ocupabilitat. La població ocupada disminueix i augmenta l'aturada; la població activa cau i creix la inactiva.

Malgrat això, la població inactiva, en conjunt, també cau, fet de la qual es dedueix que un grup important de població desapareix del mercat de treball. Es tracta d'aquelles persones que, trobant-se en edat de treballar, desapareixen de les estadístiques de treball perquè opten per sortir-ne i emprendre processos emigratoris cap a altres països a la recerca d'allò que no troben al seu territori, com ho prova el fet que, entre l'any 2008 i el 2014, la població en edat de treballar va disminuir en 5.800 persones, a la vegada que, segons els padrons municipals, la població va registrar un augment d'11.200 persones.

L'evolució d'aquests indicadors no és homogènia segons el sexe i l'edat. La població ocupada disminueix més significativament entre els homes que entre les dones com a conseqüència del fet que la destrucció de llocs de treball ocupats per homes és més elevada, sobretot a l'inici del període analitzat. En canvi, l'evolució de la població aturada ha estat més homogènia, tot i que ha afectat més les dones, ja que la incorpo-

ració femenina a la situació d'activitat ha estat més elevada, factor al qual cal sumar les dificultats a l'hora de trobar feina. S'ha donat la circumstància que, en moltes llars, la pèrdua d'ocupació per part de l'home ha provocat que entre les dones en situació d'inactivitat augmentés la tendència a incorporar-se al mercat laboral. Això no obstant, en els darrers anys del període analitzat s'ha observat que el descens de la població aturada femenina ha estat més important que el de la masculina.

D'acord amb aquestes dades, la taxa d'activitat a la província de Lleida ha disminuït, sobretot durant els primers anys del període analitzat. Així mateix, ha mantingut valors inferiors, però propers, als del conjunt de Catalunya i superiors als del conjunt estatal.

La taxa d'ocupació disminueix significativament els primers anys del període analitzat i es recupera lleument a partir del 2011. El seu valor és superior al del conjunt de Catalunya i al del conjunt de l'Estat, amb el qual manté la diferència més elevada.

La taxa d'atur s'incrementa durant el període analitzat, amb un augment molt important durant els primers anys i una lleugera caiguda a partir del 2013. Els valors són inferiors als dels altres dos àmbits territorials —la diferència és més important respecte a l'Estat espanyol.

En general, s'observa un empitjorament dels indicadors del mercat de treball durant el període analitzat i una millora cap al final.

A l'hora d'analitzar l'evolució de les persones ocupades, hem utilitzat les dades facilitades per l'afiliació a la Seguretat Social extretes dels registres oficials.

3. Evolució dels salaris per gènere i edat

En aquest apartat s'analitza l'evolució del salari per intervals d'edat i gènere. Es consideren els anys 2008 (inici de la crisi) i 2014 (l'últim del qual hi ha dades disponibles). També es fa una anàlisi comparativa de l'evolució salarial de Lleida respecte a la mitjana d'Espanya i Catalunya, a la vegada que es mostra la variació del salari en termes nominals o corrents i en termes constants o reals (any base, 2014).¹⁵

3.1. Total d'assalariats

A la província de Lleida, el nombre d'assalariats ha passat de 204.219 el 2008 a 179.640 el 2014, xifra que suposa una reducció d'un 12,04%. La disminució és important, però percentualment inferior a la registrada a Espanya i a Catalunya. Al mateix temps, la massa salarial¹⁶ ha passat de 3,604 milions d'euros (2008) a 3,036 milions d'euros (2014), és a dir, ha caigut un 15,76%, una caiguda lleugerament superior a la registrada a Espanya i a Catalunya (quadre 3.1).

Per altra banda, a Lleida, la mitjana salarial, en euros corrents, ha passat de 17.652 euros anuals el 2008 a 16.905 euros anuals el 2014. La reducció ha estat important, d'un 4,23%, i és significativament més elevada que la registrada a Espanya i a Catalunya (quadre 3.2).

Si considerem l'evolució salarial en valors constants (any base, 2014), és a dir, descomptant l'efecte de la inflació sobre el nivell salarial, la reducció observada és significativament més elevada. Lleida ha registrat una reducció salarial d'un 12,48%, que també és superior a l'espanyola i a la catalana.

Un altre element comparatiu que cal destacar és l'evolució de la ponderació de la mitjana salarial lleidatana respecte a la registrada a Espanya i a Catalunya. L'any 2008,

¹⁵ Nominal o corrent: valor monetari de l'any indicat. Real o constant: valor monetari de l'any base a què es fa referència; s'ha tingut en compte la inflació. En el nostre cas, s'han transformat els euros del 2008 en euros del 2014.

¹⁶ Massa salarial: volum total de salaris del territori indicat.

QUADRE 3.1. EVOLUCIÓ TOTAL ASSALARIATS I MASSA SALARIAL (2008 i 2014)

		Variació (%) Lleida	Variació (%) Espanya	Variació (%) Catalunya
Total assalariats				
2008	204.219			
2014	179.640	-12,04	-12,49	-13,62
Massa salarial		Milions d'euros		
2008	3,604			
2014	3,036	-15,76	-15,14	-15,52

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

la mitjana salarial de Lleida representava el 92,93% de la d'Espanya en valor nominal, i el 93,57% en valor constant, mentre que el 2014 el percentatge va baixar al 91,78%. Si la comparació es fa amb la mitjana salarial catalana, la ponderació de Lleida és significativament més baixa, i també segueix una tendència a la reducció: l'any 2008 era del 83,36% en valor nominal i del 82,47% en valor constant, mentre que el 2014 va baixar al 81,62%. És a dir, per cada 100 euros d'ingressos salarials que obté un assalariat català, el lleidatà n'obté, encara no, 82.

Si l'anàlisi es realitza per segments d'edat, s'observen comportaments ben diferenciats entre els intervals. Els assalariats de l'interval de menys de 18 anys tenen una mitjana salarial, el 2014, de 2.322 euros anuals (quantitat que equival al 13,7% de la mitjana salarial del total dels assalariats de Lleida), xifra que ha experimentat una reducció superior al 30% (-31,93% nominal i -37,79% constant) respecte al 2008. Aquest percentatge és superior al registrat a Espanya i a Catalunya. En aquest interval, la mitjana salarial a Lleida es manté per sota de la d'Espanya tant pel que fa a l'any 2008 (83,36% nominal i 83,94% constant) com, sobretot, pel que fa a l'any 2014 (66,04%). Respecte a la mitjana catalana, el salari a Lleida, en aquest interval, també és inferior, ja que passa del 96,17% nominal i el 95,15% constant el 2008 al 78,42% el 2014. Totes dues reduccions són d'uns 20 punts percentuals. A Lleida, en aquest interval, continua produint-se una forta reducció del nombre d'assalariats (-58,63%), inferior, però, a la reducció registrada a Espanya (-67,60%) i a Catalunya (-61,88%). Aquest descens és molt inferior al percentatge de reducció de la massa salarial (-71,84%), encara que Espanya ha registrat una reducció més important (-72,16%) i Catalunya, una de més baixa (-68,18%).

A Lleida, els assalariats de l'interval de 18 a 25 anys tenien una mitjana salarial, el 2014, de 5.897 euros anuals (que equivalen al 35,4% de la mitjana salarial del total d'assalariats de Lleida), quantitat que suposa una reducció superior al 30% (-34,16% nominal i -39,83% constant) respecte a la mitjana del 2008. Aquests percentatges són superiors als registrats a Espanya i a Catalunya. En aquest interval, la mitjana salarial

a Lleida, excepcionalment, supera la d'Espanya el 2014 (104,00%), però no la catalana del mateix any (91,02%). També es pot remarcar la forta reducció percentual a Lleida del nombre d'assalariats, d'un 30,77%, percentatge, però, que és inferior al de la reducció que es produeix a Espanya (-41,66%) i a Catalunya (-35,37%). Aquest percentatge de reducció de la mitjana salarial a Lleida és significativament inferior al percentatge de reducció del volum salarial (-54,42%), si bé Espanya (-61,45%) i Catalunya (-55,81%) han registrat reduccions més rellevants.

A Lleida, els assalariats de menys de 25 anys obtenen uns salaris mitjans que es troben per sota del llindar de pobresa (60% de la mediana), que és 10.725 euros l'any.

Els assalariats de Lleida d'edats compreses entre els 26 i els 35 anys, el 2014 van percebre un salari mitjà de 14.209 euros anuals (xifra que equival al 84,1% de la mitjana salarial del total dels assalariats de Lleida). Aquest nivell salarial ha significat una reducció superior al 20% en valors constants (-14,57% nominal i -21,93% constant), percentatges que són molt similars als registrats a Espanya i superiors als de Catalunya. En aquest interval, la mitjana salarial a Lleida està per sota de la d'Espanya el 2008 i és similar a aquesta el 2014 (99,53%). Respecte a la mitjana catalana, el salari a Lleida dels qui tenen entre 26 i 35 anys també és inferior, uns 14 punts percentuals més baix. En aquest interval, si bé continua produint-se a Lleida una reducció del nombre d'assalariats (-29,54%), aquesta és inferior a la que es registra en els intervals anteriors. A Lleida, la reducció és més elevada que a Espanya (-27,69%), però inferior a la de Catalunya (-30,66%). Aquesta caiguda és inferior al percentatge de reducció del volum salarial (-39,81%), que és superior al registrat a Espanya (-38,67%) i molt similar al de Catalunya (-39,51%).

Els assalariats a Lleida de l'interval que va dels 36 als 45 anys, el 2014 van obtenir una mitjana salarial de 17.875 euros anuals (xifra que equival al 105,7% del salari mitjà del total dels assalariats de Lleida), salari que s'ha reduït més d'un 15% en valors constants, -7,92% nominal i -15,84% constant, respecte al 2008. Aquests percentatges negatius són lleugerament superiors als registrats a Espanya i a Catalunya. En aquest interval, la mitjana salarial a Lleida està per sota de la d'Espanya, i respecte a la mitjana catalana, també és significativament inferior —més de 20 punts. A escala lleidatana, en aquest interval, si bé a es produeix una reducció del nombre d'assalariats (-1,12%), es tracta de la caiguda més baixa de les registrades en tots els intervals d'edat, cosa que també passa a Espanya (-1,48%). Per contra, a Catalunya, la variació és positiva: hi augmenta el nombre d'assalariats un 0,48%. Tot i que la reducció del volum salarial ha baixat poc a Lleida (-8,95%), a Espanya (-7,90%) i a Catalunya (-6,16%), aquests descensos són molts superiors als del nombre d'assalariats, com ja s'ha indicat.

Els assalariats de Lleida de l'interval de 46 a 55 anys, amb una mitjana salarial de 21.064 euros anuals (que equival al 124,6% del salari mitjà del total d'assalariats de Lleida), han suportat una reducció salarial també superior al 15% en valors constants, -8,69% nominal i -16,55% constant, percentatges negatius que són superiors als registrats a Espanya i a Catalunya. En aquest interval, la mitjana salarial a Lleida està per sota de la d'Espanya en gairebé 9 punts percentuals, i respecte a la mitjana catalana, és gairebé 20 punts percentuals inferior. Ara bé, en aquest segment, la tendència canvia i es produeix un augment del nombre d'assalariats a Lleida (9,34%),

QUADRE 3.2. EVOLUCIÓ DEL SALARI MITJÀ (2008 I 2014): TOTAL

Salari mitjà	2008	2008	2014	2014/2008	2014/ 2008	LLEIDA/ ESP i CAT	LLEIDA/ ESP i CAT	LLEIDA/ ESP i CAT
	Any base 2014							
Total	Nominal	Constant (base 2014)	Any base	Nominal	Constant (base 2014)	Nominal	Constant	Any base
						2008	2008	2014
Espanya	18.996	20.641	18.420	-3,03%	-10,76%	92,93%	93,57%	91,78%
Catalunya	21.177	23.420	20.711	-2,20%	-11,57%	83,36%	82,47%	81,62%
Lleida	17.652	19.315	16.905	-4,23%	-12,48%			
Edat: Menor de 18 anys								
Espanya	4.092	4.447	3.516	-14,09%	-20,93%	83,36%	83,94%	66,04%
Catalunya	3.547	3.923	2.961	-16,53%	-24,52%	96,17%	95,15%	78,42%
Lleida	3.411	3.733	2.322	-31,93%	-37,79%			
Edat: de 18 a 25 anys								
Espanya	8.713	9.467	5.757	-33,92%	-39,19%	104,37%	105,10%	104,00%
Catalunya	9.621	10.640	6.578	-31,63%	-38,18%	94,52%	93,52%	91,02%
Lleida	9.094	9.950	5.987	-34,16%	-39,83%			
Edat: de 26 a 35 anys								
Espanya	16.831	18.289	14.276	-15,18%	-21,94%	98,82%	99,51%	99,53%
Catalunya	18.904	20.907	16.491	-12,77%	-21,12%	87,99%	87,05%	86,16%
Lleida	16.633	18.199	14.209	-14,57%	-21,93%			

Edat: de 36 a 45 anys								
Espanya	21.180	23.014	19.798	-6,52%	-13,97%	91,65%	92,29%	90,29%
Catalunya	23.971	26.511	22.431	-6,43%	-15,39%	80,98%	80,12%	79,69%
Lleida	19.412	21.240	17.875	-7,92%	-15,84%			
Edat: de 46 a 55 anys								
Espanya	24.564	26.692	23.097	-5,97%	-13,47%	93,91%	94,56%	91,20%
Catalunya	27.500	30.414	26.065	-5,22%	-14,30%	83,88%	82,99%	80,81%
Lleida	23.068	25.241	21.064	-8,69%	-16,55%			
Edat: de 56 a 65 anys								
Espanya	25.004	27.170	24.584	-1,68%	-9,52%	89,65%	90,27%	91,49%
Catalunya	27.294	30.186	26.894	-1,47%	-10,90%	82,13%	81,25%	83,64%
Lleida	22.416	24.527	22.493	0,34%	-8,29%			
Edat: major de 65 anys								
Espanya	13.722	14.910	16.857	22,85%	13,06%	37,81%	38,07%	77,69%
Catalunya	10.317	11.410	20.083	94,67%	76,02%	50,29%	49,76%	65,21%
Lleida	5.188	5.677	13.097	152,43%	130,71%			

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

variació percentual que supera la registrada a Espanya (7,42%) i a Catalunya (4,45%). Aquest increment contrasta amb la reducció del volum salarial a Lleida (-0,16%) i a Catalunya (-1,00%), i el lleuger augment registrat a Espanya (1,01%).

L'evolució ha estat diferent pel que fa als assalariats d'entre 56 i 65 anys: amb una mitjana salarial de 22.493 euros anuals, la més alta de tots els intervals d'edat (que equival al 133,1% de la mitjana salarial del total d'assalariats de Lleida), a Lleida, en valors nominals, registren una variació positiva (+0,34%) però negativa en valors constants (-8,29%). Aquests percentatges són millors que els d'Espanya i Catalunya. En aquest interval, la mitjana salarial de Lleida, el 2014, està per sota de la d'Espanya en gairebé 9 punts percentuals, i respecte a la mitjana catalana, el salari a Lleida també és significativament inferior, gairebé 17 punts percentuals. En l'interval d'entre 56 i 65 anys, continua produint-se una dinàmica positiva, amb un increment del nombre d'assalariats a Lleida del 17,64%, augment superior al registrat a Espanya (12,00%) i a Catalunya (6,08%). El creixement del nombre d'assalariats manté una dinàmica similar a l'augment del volum salarial tant a Lleida (18,04%) —si bé hi està per sobre— com a Espanya (10,12%) i a Catalunya (4,52%,) —si bé registren percentatges d'augment inferiors als del creixement del nombre d'assalariats.

L'interval dels més grans de 65 anys, amb una mitjana salarial de 13.097 euros anuals el 2014 (xifra que equival al 77,5% de la mitjana salarial del total d'assalariats de Lleida), és l'únic que registra una variació positiva, tant en els valors constants com en els nominals, és a dir, que el salari ha augmentat, el 2014 respecte al 2008, un 152,43% en el nominal i un 130,71% en el constant. Són percentatges de variació molt superiors als registrats a Espanya i a Catalunya. En aquest interval, la mitjana salarial de Lleida està significativament per sota de la mitjana espanyola, uns 23 punts percentuals. Respecte a la mitjana catalana, el salari a Lleida també és inferior: per cada 100 euros que cobra un assalariat català en aquest interval, el lleidatà en cobra poc més de 65. Una altra dada que cal tenir en compte és que, a Lleida, el nombre d'assalariats s'ha reduït un 69,27%, un percentatge molt superior al de la reducció que hi ha hagut a Espanya (-19,79%) i a Catalunya (-54,20%). Per una altra banda, s'ha de ressaltar que el volum salarial a Lleida ha baixat un 22,43%, percentatge que supera, i molt, el del descens espanyol (-1,47%) i català (-10,84%). És a dir, la reducció percentual del nombre d'assalariats ha estat molt més significativa que la reducció del volum total del salari.

Com s'ha pogut constatar, a Lleida, la mitjana salarial en cadascun dels intervals d'edat està per sota de la d'Espanya i de la de Catalunya, excepte en l'interval de 18 a 25 anys respecte a Espanya, en què Lleida obté un nivell salarial superior. A més, la mitjana salarial de Lleida respecte a Catalunya és significativament més baixa.

3.2. Homes assalariats

A la província de Lleida, el nombre d'homes assalariats ha passat de 115.571 el 2008 a 98.314 el 2014, és a dir, ha caigut un 15,06%, reducció important però inferior a la registrada a Espanya i a Catalunya. Aquest descens ha implicat que la massa salarial hagi passat de 2,260 milions d'euros (2008) a 1,798 milions d'euros (2014), xifra que suposa una disminució percentual del 20,77%. Es tracta d'una

reducció molt similar, encara que superior, a les registrades a Espanya i Catalunya (quadre 3.3).

QUADRE 3.3. EVOLUCIÓ HOMES ASSALARIATS I MASSA SALARIAL (2008 i 2014)

		Variació (%) Lleida	Variació (%) Espanya	Variació (%) Catalunya
Total assalariats				
2008	115.571			
2014	98.314	-15,06	-16,07	-16,79
Massa salarial Milions d'euros				
2008	2,260			
2014	1,798	-20,77	-20,19	-20,35

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

Per altra banda, la mitjana salarial dels homes, en euros corrents, ha passat de 19.603 euros anuals el 2008 a 18.287 euros el 2014, xifra que, proporcionalment, equival al 108,2% de la mitjana salarial total de Lleida. La reducció percentual ha estat important, d'un 6,71%, i significativament més elevada que a Espanya i a Catalunya. (quadre 3.4)

Si considerem la mitjana salarial constant de Lleida (any base, 2014), observem que ha passat de 21.449 euros anuals el 2008 a 18.287 euros el 2014. La reducció ha estat d'un 14,74% i ha superat les registrades a Catalunya i a Espanya.

Un altre element que cal destacar és l'evolució de la ponderació de la mitjana salarial de Lleida respecte a les d'Espanya i Catalunya. L'any 2008, la mitjana salarial a Lleida representava el 90,77% de l'espanyola en valor nominal i el 91,40% en valor constant. El 2014, el percentatge havia baixat al 89,04%. Si la comparació es fa amb la mitjana salarial catalana, el resultat de la ponderació és significativament més baix, i també segueix una tendència de reducció: l'any 2008 era del 80,63% en valor nominal i del 79,77% en valor constant, mentre que el 2014 havia baixat al 78,58%, més de 20 punts percentuals de diferència.

Si l'anàlisi es realitza per intervals d'edat, s'observen comportaments ben diferenciats. Destaquen, sobretot, el baix nivell i la gran davallada salarials que, entre els anys 2008 i 2014, afecten els menors de 25 anys.

Els homes assalariats de l'interval dels menors de 18 anys tenen, a Lleida, el 2014, una mitjana salarial de 2.364 euros anuals, quantitat que equival al 12,9% de la mitjana salarial dels homes assalariats de Lleida. Els assalariats inclosos en aquest interval són els qui han suportat la reducció més alta, -39,89% nominal i -45,07% constant, percentatges molt superiors als registrats a Espanya i a Catalunya. En aquest interval, la mitjana salarial a Lleida està per sota de la d'Espanya, sobretot el 2014 (65,47%), quan, per cada

100 euros que cobra l'assalariat de menys de 18 anys a Espanya, a Lleida en cobra poc més de 65. Respecte a la mitjana catalana, el salari a Lleida en aquest segment també és inferior: el 2014 passa a representar-ne el 73,88%. Així, per cada 100 euros que cobra de mitjana un assalariat català, el lleidatà n'ingressa, encara no, 74. En aquest interval es produeix la reducció percentual més important del nombre d'assalariats a Lleida, d'un 59,88%, percentatge, però, inferior al de la reducció percentual d'Espanya (-68,99%) i Catalunya (-61,93%). No obstant això, aquesta reducció és inferior al descens del volum salarial a Lleida (-75,89%), que supera el d'Espanya (-75,04%) i Catalunya (-69,66%).

El mateix comportament segueixen els salaris dels homes d'edats compreses entre els 18 i els 25 anys. Aquests tenen un nivell salarial mitjà de 6.445 euros anuals el 2014 (xifra que equival al 35,2% del salari mitjà dels homes assalariats de Lleida), nivell que s'ha reduït respecte al 2008 (-34,76% nominal i -40,37% constant). Aquesta dinàmica de reducció és lleugerament inferior a la registrada a Espanya i lleugerament superior a la variació de la mitjana a Catalunya. En aquest interval d'edat, la mitjana salarial a Lleida supera la d'Espanya el 2014 (103,40%): per cada 100 euros de salari mitjà que cobra un home a Espanya, a Lleida en cobra poc més de 103. Respecte a la mitjana catalana, el 2014 el salari a Lleida és inferior (91,84%): per cada 100 euros de mitjana que ingressa l'assalariat català, el de Lleida n'ingressa gairebé 92. En aquest interval, continua produint-se a Lleida una forta reducció percentual del nombre d'assalariats (-33,55%), si bé és inferior a la registrada a Espanya (-43,65%) i a Catalunya (-37,70%). Aquesta reducció percentual és molt inferior a la del volum salarial que s'ha donat a Lleida (-56,65%), encara que a Espanya (-63,66%) i a Catalunya (-58,00%), la reducció ha estat superior.

L'any 2014, els homes assalariats de Lleida de l'interval de 26 a 35 anys, que tenen una mitjana salarial de 14.678 euros anuals (que equival al 80,30% de la mitjana salarial dels homes assalariats de Lleida), han suportat una reducció respecte al 2008 superior al 20% en valors constants: -15,70% nominal i -22,96% constant. Aquests percentatges són molt similars, però inferiors, als registrats a Espanya i lleugerament superiors als de Catalunya. En aquest interval, l'any 2014 la mitjana salarial a Lleida està per sota de la d'Espanya (96,17%); respecte a la mitjana catalana, també és inferior (84,41%). És a dir, el 2014, per cada 100 euros que guanya de mitjana un assalariat a Catalunya en aquest interval, a Lleida en guanya poc més de 84. També en aquest grup d'edat continua produint-se una dinàmica de reducció del nombre d'assalariats ja detectada en l'interval anterior. Així, Lleida experimenta una reducció percentual (-32,74%) del nombre d'assalariats que és inferior a la registrada a Catalunya (-33,18%), però superior a la d'Espanya (-30,20%). Aquesta disminució percentual és inferior a la del volum salarial a Lleida (-43,30%), respecte a la qual les d'Espanya (-41,94%) i Catalunya (-42,95%) són més baixes.

El següent grup que registra una reducció percentual més important en la mitjana salarial a Lleida és el d'edats compreses entre els 36 i els 45 anys, amb una valor de 18.957 euros anuals (quantitat que equival al 103,7% de la mitjana salarial dels homes assalariats de Lleida). La reducció percentual (-10,97% nominal i -18,63 constant) supera la de les mitjanes espanyola i catalana. En aquest interval d'edat, el 2014 la mitjana salarial a Lleida està per sota de la d'Espanya (86,96%) i és significativament inferior a la catalana (76,67%). És a dir, el 2014, per cada 100 euros de salari que rep un assalariat català en aquest interval, el lleidatà en rep poc més de 76. Així mateix, en aquest segment d'edat, si bé continua produint-se a Lleida una reducció del nombre d'assalariats (-4,02%), es tracta d'un descens significativament inferior al dels inter-

vals anteriors. Espanya (-4,79%) i Catalunya (-3,00%) també registren una reducció percentual menys important en aquest interval que en els anteriors. Aquesta reducció percentual és inferior a la del volum salarial a Lleida (-14,55%), reducció que, al seu torn, és superior a les d'Espanya (-13,75%) i Catalunya (-12,55%).

Els homes assalariats de l'interval de 46 a 55 anys, amb una mitjana salarial de 23.121 euros anuals (que equival al 126,4% de la mitjana salarial dels homes assalariats de Lleida), han suportat també una reducció salarial, concretament de l'11,90% nominal i del 19,48% constant. Són percentatges negatius superiors als registrats a Espanya i a Catalunya. En aquest interval d'edat, la mitjana salarial a Lleida està per sota de la d'Espanya (88,79%) i és significativament inferior a la catalana (76,84%): per cada 100 euros que rep un assalariat català el 2014, el lleidatà en rep, encara no, 77. Entre els lleidatans de 46 a 55 anys, la tendència canvia i es produeix un augment del nombre d'assalariats, d'un 4,06%, variació percentual que supera la registrada a Espanya (1,62%) i a Catalunya (0,02%). Aquest augment contrasta amb la reducció percentual del volum salarial a Lleida (-8,33%), a Espanya (-6,32%) i a Catalunya (-7,20%).

La mitjana salarial dels homes assalariats de Lleida d'entre 56 i 65 anys és de 25.244 euros anuals, la més alta de tots els intervals (equival al 138,0% del salari mitjà dels homes assalariats de Lleida), si bé presenta valors negatius en la variació del 2008 al 2014 (-0,85% nominal i -9,38% constant). Aquests percentatges són millors que els registrats a Espanya en valors nominals, però una mica pitjors en valors constants. Respecte a Catalunya, la reducció en valor nominal és gairebé igual, i més elevada en valor constant. En aquest interval, la mitjana salarial a Lleida el 2014 està per sota de la d'Espanya (91,91%) i és significativament inferior a la catalana (81,46%): per cada 100 euros que rep un assalariat català, el lleidatà en rep poc més de 81. En el grup d'homes d'entre 56 i 65 també es produeix a Lleida una dinàmica d'augment del nombre d'assalariats (6,58%), que contrasta amb els percentatges negatius registrats a Espanya (-1,56%) i a Catalunya (-6,83%). Aquest augment manté una dinàmica similar a la del volum salarial a Lleida (5,67%), però continua amb una tendència negativa a Espanya (-2,96%) i a Catalunya (-7,61%), on es posa en relleu aquesta constant de creixement inferior, o de disminució més elevada, del volum salarial respecte al nombre d'assalariats.

Els homes assalariats de més de 65 anys a Lleida el 2014 tenen una mitjana salarial de 15.261 euros anuals (que equival al 83,5% del salari mitjà dels homes assalariats de Lleida) i, a més, aquest és l'únic interval d'edat en què es registra una variació positiva, és a dir, el salari augmenta el 2014 respecte al 2008 (un 87,39% en el nominal i un 71,26% en el constant). Són percentatges de variació molt superiors als registrats a Espanya i Catalunya. En aquest interval, la mitjana salarial a Lleida està significativament per sota de l'espanyola el 2008 i experimenta una certa recuperació el 2014, si bé es queda per sota —en uns 30 punts percentuals. Respecte a la mitjana catalana, el salari a Lleida també és inferior tant el 2008 com el 2014: per cada 100 euros que cobra un assalariat català, el lleidatà en cobra poc més de 61. El nombre d'assalariats de més de 65 anys, a Lleida, registra una forta reducció percentual, d'un 49,19%; el percentatge és inferior al de la reducció d'Espanya (-10,27%) i Catalunya (-31,81%). Aquest descens percentual és molt superior al percentatge de reducció del volum salarial (-4,78%), reducció que a Espanya (-2,71%) i a Catalunya (-4,58%) és inferior que a Lleida, cosa que explica el creixement de la mitjana salarial.

QUADRE 3.4. EVOLUCIÓ DEL SALARI MITJÀ (2008 i 2014): HOMES

Salari mitjà Any base 2014	2008	2008	2014	2014/ 2008	2014/ 2008	LLEIDA/ ESP i CAT	LLEIDA/ ESP i CAT	LLEIDA/ ESP i CAT
	Nominal	Constant (base 2014)	Any base	Nominal	Constant (base 2014)	Nominal 2008	Constant 2008	Any base 2014
Espanya	21.596	23.466	20.537	-4,90%	-12,48%	90,77%	91,40%	89,04%
Catalunya	24.312	26.887	23.271	-4,28%	-13,45%	80,63%	79,77%	78,58%
Lleida	19.603	21.449	18.287	-6,71%	-14,74%			
Edat: menor de 18 anys								
Espanya	4.500	4.889	3.611	-19,75%	-26,15%	87,40%	88,01%	65,47%
Catalunya	4.015	4.441	3.200	-20,31%	-27,94%	97,95%	96,90%	73,88%
Lleida	3.933	4.303	2.364	-39,89%	-45,07%			
Edat: de 18 a 25 anys								
Espanya	9.665	10.502	6.233	-35,51%	-40,65%	102,21%	102,92%	103,40%
Catalunya	10.411	11.513	7.018	-32,59%	-39,05%	94,89%	93,88%	91,84%
Lleida	9.879	10.809	6.445	-34,76%	-40,37%			
Edat: de 26 a 35 anys								
Espanya	18.349	19.938	15.262	-16,82%	-23,45%	94,89%	95,55%	96,17%
Catalunya	20.366	22.523	17.388	-14,62%	-22,80%	85,50%	84,59%	84,41%
Lleida	17.412	19.052	14.678	-15,70%	-22,96%			

Edat: de 36 a 45 anys								
Espanya	24.064	26.148	21.800	-9,41%	-16,63%	88,48%	89,10%	86,96%
Catalunya	27.423	30.328	24.724	-9,84%	-18,48%	77,64%	76,82%	76,67%
Lleida	21.292	23.298	18.957	-10,97%	-18,63%			
Edat: de 46 a 55 anys								
Espanya	28.246	30.692	26.039	-7,81%	-15,16%	92,91%	93,56%	88,79%
Catalunya	32.433	35.869	30.090	-7,22%	-16,11%	80,92%	80,06%	76,84%
Lleida	26.244	28.716	23.121	-11,90%	-19,48%			
Edat: de 56 a 65 anys								
Espanya	27.861	30.274	27.466	-1,42%	-9,28%	91,38%	92,02%	91,91%
Catalunya	31.251	34.561	30.988	-0,84%	-10,34%	81,47%	80,60%	81,46%
Lleida	25.460	27.858	25.244	-0,85%	-9,38%			
Edat: major de 65 anys								
Espanya	20.078	21.817	21.769	8,42%	-0,22%	40,56%	40,84%	70,10%
Catalunya	17.776	19.660	24.874	39,93%	26,52%	45,81%	45,33%	61,35%
Lleida	8.144	8.911	15.261	87,39%	71,26%			

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

3.3. Dones assalariades

A la província de Lleida, el nombre de dones assalariades ha passat de 88.468 el 2008 a 81.326 el 2014, xifra que suposa un descens d'un 8,07%. Es tracta d'una caiguda important, però inferior a la registrada a Catalunya i superior a la d'Espanya. Aquesta reducció ha implicat que la massa salarial hagi passat de 1,336 milions d'euros (2008) a 1,239 milions d'euros (2014), és a dir, que hagi caigut un 7,25% —descens superior al d'Espanya i lleugerament inferior al de Catalunya (quadre 3.5).

QUADRE 3.5. EVOLUCIÓ DONES ASSALARIADES I MASSA SALARIAL (2008 I 2014)

		Variació (%) Lleida	Variació (%) Espanya	Variació (%) Catalunya
Total assalariats				
2008	88.468			
2014	81.326	-8,07	-7,83	-9,77
Massa salarial		Milions d'euros		
2008	1,336			
2014	1,239	-7,25	-6,08	-7,30

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

Per altra banda, la mitjana salarial de les dones, en euros corrents, ha passat de 15.100 euros anuals el 2008 a 15.235 euros anuals el 2014 (xifra que equival al 90,1% de la mitjana salarial total). L'augment ha estat del 0,89%, significativament inferior als increments registrat a Espanya i a Catalunya (quadre 3.6).

Si considerem l'evolució salarial en valors constants (any base, 2014), la mitjana salarial ha passat de 16.523 euros anuals el 2008 a 15.235 euros anuals el 2014, com ja s'havia indicat. En aquest cas, la tendència de la variació a Lleida canvia: en lloc de variacions positives, se n'hi registren de negatives (-7,79%), igual que a Espanya i a Catalunya.

Un altre element que cal destacar és l'evolució de la ponderació de la mitjana salarial a Lleida respecte a la d'Espanya i la de Catalunya. L'any 2008, la mitjana salarial de les dones a Lleida representava el 96,67% de la mitjana salarial d'Espanya en valor nominal i el 97,35% en valor constant. El 2014 el percentatge havia baixat al 95,72%. Respecte a la mitjana salarial catalana, el resultat de la ponderació és significativament més baix, i també segueix una lleu tendència a la baixa. L'any 2008 era del 86,96% en valor nominal i del 86,04% en valor constant, mentre que el 2014 va baixar al 85,40%, és a dir, per cada 100 euros que cobren les dones assalariades catalanes, les lleidatanes n'ingressen poc més de 85.

Si l'anàlisi es realitza per intervals d'edat, s'observen comportaments ben diferenciats.

Les dones assalariades de l'interval de menys de 18 anys registren a Lleida una mitjana salarial, el 2014, de 2.262 euros anuals (xifra que equival al 14,8% de la mitjana salarial total de les dones assalariades a Lleida). En aquest interval, a Lleida, el nombre de dones assalariades també segueix una important dinàmica de reducció, d'un 13,22% nominal i d'un 20,69 constant, descensos que superen els registrats a Espanya i a Catalunya. En aquest segment, el 2014, la mitjana salarial de les dones a Lleida és inferior a la d'Espanya, respecte a la qual suposa un 66,92%. És a dir, per cada 100 euros de salari que cobra una dona a Espanya el 2014, a Lleida en cobra, encara no, 67. Respecte a la mitjana catalana, el salari de les dones lleidatanes el 2014 és també inferior (84,88%): per cada 100 euros de mitjana salarial que ingressa una assalariada catalana, una de lleidatana n'ingressa gairebé 85. A Lleida continua produint-se una forta reducció del nombre de dones assalariades de menys de 18 anys (-56,71%), caiguda que és inferior, però, a les registrades a Espanya (-65,54%) i a Catalunya (-61,83%). Aquest descens és inferior al percentatge de reducció del volum salarial que s'ha donat a Lleida (-62,43%), si bé a Espanya (-66,14%) i a Catalunya (-65,68%), els descensos han estat superiors.

A Lleida, les dones assalariades d'edats compreses entre els 18 i els 25 anys tenen, el 2014, una mitjana salarial de 5.482 euros anuals (quantitat que equival al 36,0% de la mitjana salarial total de les dones assalariades a Lleida). És l'interval que ha registrat la reducció més elevada entre els anys de referència, d'un 32,70% nominal i d'un 38,50% constant, percentatges superiors als d'Espanya i Catalunya. En aquest interval d'edat, el 2014 la mitjana salarial de les dones a Lleida està per sobre de la d'Espanya (104,68%): per cada 100 euros que cobra una assalariada a Espanya, a Lleida n'ingressa gairebé 105. Però respecte a la mitjana catalana, la mitjana és inferior (89,40%): per cada 100 euros que cobra de mitjana salarial una catalana el 2014, la lleidatana en cobra poc més de 89. En aquest grup d'edat, el nombre de dones assalariades a Lleida baixa menys (-27,41%) que al conjunt d'Espanya (-39,30%) i de Catalunya (-32,82%). Aquesta reducció percentual és molt inferior a la del volum salarial a Lleida (-51,15%), que, al seu torn, és inferior a les registrades a Espanya (-58,12%) i a Catalunya (-52,97%).

Les dones assalariades d'entre 26 i 35 anys tenien una mitjana salarial de 13.657 euros anuals (que equivalen al 89,6% de la mitjana salarial total de les dones). En aquest interval d'edat es produeix també una reducció percentual d'un 20% en valors constants (-12,55% nominal i -20,08% constant), valor que és superior al registrat a Espanya i a Catalunya. El 2014, la mitjana salarial de les dones lleidatanes d'entre 26 i 35 anys està per sobre de la d'Espanya (103,48%) i per sota de la catalana (87,94%): per cada 100 euros que guanya de mitjana una assalariada a Catalunya el 2014, a Lleida en guanya, encara no, 88. En aquest interval d'edat es manté la dinàmica de reducció del nombre de dones assalariades de l'interval anterior. Així, Lleida registra una reducció percentual (-25,38%) del nombre d'assalariades que és inferior a la de Catalunya (-27,74%), però superior a la d'Espanya (-24,74%). Aquesta reducció percentual és inferior a la del volum salarial a Lleida (-34,74%), que, alhora, és superior a la d'Espanya (-33,96%) i lleugerament inferior a la de Catalunya (-34,80%).

QUADRE 3.6. EVOLUCIÓ DEL SALARI MITJÀ (2008 i 2014): DONES

Salari mitjà	2008	2008	2014	2014/2008	2014/ 2008	LLEIDA/ ESP i CAT	LLEIDA/ ESP i CAT	LLEIDA/ ESP i CAT
	Any base 2014							
Dones	Nominal	Constant (base 2014)	Any base	Nominal	Constant (base 2014)	Nominal	Constant	Any base
						2008	2008	2014
Espanya	15.620	16.973	15.917	1,90%	-6,22%	96,67%	97,35%	95,72%
Catalunya	17.365	19.204	17.839	2,73%	-7,11%	86,96%	86,04%	85,40%
Lleida	15.100	16.523	15.235	0,89%	-7,79%			
Edat: menor de 18 anys								
Espanya	3.440	3.738	3.380	-1,74%	-9,57%	75,78%	76,31%	66,92%
Catalunya	2.964	3.278	2.665	-10,10%	-18,71%	87,93%	87,00%	84,88%
Lleida	2.607	2.852	2.262	-13,22%	-20,69%			
Edat: de 18 a 25 anys								
Espanya	7.589	8.247	5.237	-30,99%	-36,49%	107,34%	108,08%	104,68%
Catalunya	8.759	9.687	6.132	-29,99%	-36,70%	93,01%	92,02%	89,40%
Lleida	8.146	8.913	5.482	-32,70%	-38,50%			
Edat: de 26 a 35 anys								
Espanya	15.041	16.344	13.198	-12,26%	-19,25%	103,83%	104,55%	103,48%
Catalunya	17.210	19.033	15.530	-9,76%	-18,40%	90,75%	89,78%	87,94%
Lleida	15.617	17.088	13.657	-12,55%	-20,08%			

Edat: de 36 a 45 anys								
Espanya	17.506	19.023	17.436	-0,40%	-8,34%	96,75%	97,42%	94,88%
Catalunya	19.761	21.854	19.830	0,35%	-9,26%	85,71%	84,80%	83,43%
Lleida	16.937	18.533	16.544	-2,32%	-10,73%			
Edat: de 46 a 55 anys								
Espanya	19.515	21.205	19.544	0,15%	-7,83%	96,78%	97,45%	95,37%
Catalunya	21.413	23.681	21.544	0,61%	-9,02%	88,20%	87,26%	86,52%
Lleida	18.886	20.664	18.640	-1,30%	-9,80%			
Edat: de 56 a 65 anys								
Espanya	19.324	20.998	20.527	6,22%	-2,24%	88,34%	88,95%	91,28%
Catalunya	20.353	22.509	21.696	6,60%	-3,61%	83,87%	82,98%	86,36%
Lleida	17.070	18.678	18.737	9,76%	0,32%			
Edat: major de 65 anys								
Espanya	7.039	7.648	10.254	45,68%	34,07%	48,22%	48,56%	92,61%
Catalunya	5.370	5.938	13.083	143,65%	120,31%	63,21%	62,54%	72,58%
Lleida	3.394	3.714	9.496	179,76%	155,68%			

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

El següent interval en què es produeix una reducció percentual més elevada en la mitjana salarial a Lleida és el de les dones de 36 a 45 anys. Les assalariades d'aquest interval a Lleida ingressaven uns 16.544 euros anuals de mitjana (que representa el 108,6% de la mitjana salarial de les dones assalariades a Lleida). La reducció percentual de la mitjana salarial de les lleidatanes (-2,32% nominal i -10,73% constant) ha superat la reducció mitjana espanyola i la catalana. El 2014, en aquest interval, la mitjana salarial a Lleida està per sota de la d'Espanya (94,88%) i, encara més significativament, de la de Catalunya (83,43%): per cada 100 euros de salari que rep una assalariada catalana el 2014, la lleidatana en rep poc més de 83. També convé assenyalar que, en aquest interval d'edat, si bé es produeix a Lleida un augment percentual del nombre d'assalariades (2,69%), es tracta d'un increment inferior al registrat com a mitjana a Espanya (2,74%) i a Catalunya (4,29%). Aquest augment percentual és superior al del volum salarial a Lleida (0,30%), que, alhora, és inferior a l'increment del volum salarial espanyol (2,33%) i català (4,66%).

Les dones assalariades de 46 a 55 anys a Lleida tenien una mitjana salarial, el 2014, de 18.640 euros anuals (que equival al 122,3% de la mitjana salarial total de les dones). En aquest interval d'edat, les dones, entre els anys 2008 al 2014, registren una reducció inferior al 10% en valors constants (-1,30% nominal i -9,80% constant), caiguda que contrasta amb les variacions dels valors nominals d'Espanya i Catalunya, que van ser lleugerament positius. El 2014, la mitjana salarial de les dones d'entre 46 i 55 anys a Lleida està per sota de la d'Espanya (95,37%) i és també significativament inferior a la catalana (86,52%). Així, per cada 100 euros de salari que rep una assalariada catalana el 2014, la lleidatana en rep, encara no, 87. En aquest interval d'edat, com en l'anterior, es produeix un augment percentual del nombre d'assalariades a Lleida (16,30%), variació percentual que supera la registrada a Espanya (15,39%) i a Catalunya (9,91%). Aquest augment percentual contrasta amb l'augment lleument inferior del volum salarial a Lleida (14,78%), que, al seu torn, és una mica inferior al creixement del volum salarial a Espanya (15,56%), però superior al de Catalunya (10,59%).

Les dones assalariades a Lleida de 56 a 65 anys, el 2014 obtenien una mitjana salarial de 18.737 euros anuals (xifra que equival al 123,0% de la mitjana salarial total de les dones assalariades de Lleida). En aquest interval d'edat es registra a Lleida una variació percentual positiva en el salari, nominal (9,76%) i constant (0,32%), entre el 2008 i el 2014, variació que contrasta significativament amb la registrada a Espanya i a Catalunya, en els quals, la variació del salari constant és negatiu. El 2014, la mitjana salarial a Lleida de les dones d'entre 56 i 65 anys està per sota de la d'Espanya (91,28%) i és significativament inferior a la catalana (86,36%). És a dir, per cada 100 euros que rep una assalariada catalana en aquest interval el 2014, la lleidatana en rep poc més de 86. El nombre d'assalariades d'aquest segment d'edat experimenta una dinàmica d'augment percentual a Lleida (37,06%), un augment que és inferior al registrat a Espanya (38,99%), però superior al de Catalunya (28,72%). L'increment del nombre d'assalariades és inferior a l'augment en el volum salarial a Lleida (50,44%) i manté una dinàmica també positiva a Espanya (47,64%) i a Catalunya (37,21%). En els tres àmbits geogràfics s'ha registrat un creixement del volum salarial superior a l'increment del nombre d'assalariades, dada que explica la variació positiva de la mitjana salarial de l'interval.

Les dones assalariades a Lleida el 2014 de més de 65 anys tenien una mitjana salarial de 9.496 euros anuals (que equival al 62,3% de la mitjana salarial total de les dones assalariades a Lleida). Aquest és l'únic interval en què es registra una variació positiva, és a dir, el salari augmenta el 2014 respecte al 2008 un 179,76% en el nominal i un 155,68% en el constant, percentatges de variació molt superiors als registrats a Espanya i a Catalunya. En aquest interval d'edat, la mitjana salarial a Lleida està significativament per sota de la registrada a Espanya, sobretot pel que fa al 2008 (el 2014 experimenta una gran millora en suposar el 92,61% de la mitjana espanyola). Respecte a la mitjana salarial catalana, és significativament inferior (el 2014, un 72,58%): per cada 100 euros que cobra una assalariada catalana el 2014, la lleidatana en cobra, encara no, 73. A Lleida, en aquest interval, es produeix una forta reducció percentual del nombre d'assalariades (-81,46%), caiguda que és superior a la registrada a Espanya (-29,81%) i a Catalunya (-69,05%). Aquest augment percentual és molt inferior a la reducció del volum salarial a Lleida (-48,13%). Espanya, per la seva part, ha registrat variacions positives (+2,26%), i la reducció del volum salarial a Catalunya (-24,58%) ha estat significativament inferior a la de Lleida.

3.4. Bretxa salarial entre les dones i els homes

En aquest apartat es compara el nivell salarial de les dones amb el dels homes en cadascun dels intervals d'edat. Els anys d'anàlisi són el 2008 i el 2014, com en els apartats anteriors.

Entre el 2008 i el 2014 s'ha produït una certa reducció en el diferencial entre la mitjana salarial de les dones i la dels homes a causa del fet que el salari masculí ha caigut més que el femení, si bé el diferencial continua sent rellevant, d'uns 17 punts percentuals. A Lleida, l'any 2008, el salari de les dones representava el 77,03% del dels homes, una proporció superior, però, a la registrada a Espanya (72,33%) i a Catalunya (71,43%). Aquesta proporció va millorar el 2014 en pujar al 83,31% —un increment d'un 6,28%—, valor que continua sent superior als d'Espanya (77,50%) i Catalunya (76,66%).

En els set intervals d'edat establerts, la relació de proporcionalitat del salari de les dones respecte al dels homes ha millorat el 2014 per comparació al 2008. En quatre intervals, el percentatge de la mitjana salarial de les dones respecte a la dels homes està per sobre de la mitjana de la província el 2014. Aquests intervals són (de més a menys proporció) els següents:

- Menors de 18 anys. L'interval en què hi ha més proporció salarial entre dones i homes és el dels assalariats de menys de 18 anys, en què el salari de les dones representa el 95,69% del dels homes, proporció que ha millorat molt respecte al 2008 (66,28%), fins a 29,41 punts percentuals (pp). La proporcionalitat a què s'ha arribat en aquest interval és superior a la registrada a Espanya i a Catalunya, on també ha millorat significativament respecte al 2008, tal com es pot veure en el quadre.
- De 26 a 35 anys. En aquest interval d'edat el nivell salarial de les dones de Lleida representa el 93,04% de la mitjana salarial dels homes el 2014. La proporcionalitat ha millorat respecte al 2008 en 3,35 pp i supera les mitjanes espanyola i catalana.

- De 36 a 45 anys. Entre els assalariats d'edats compreses entre aquestes dues, el nivell salarial de les dones a Lleida representa el 87,27% de la mitjana salarial dels homes el 2014. Hi ha hagut una millora respecte al 2008 de 7,72 pp i la proporció supera les mitjanes espanyola i catalana.
- De 18 a 25 anys. L'últim interval amb una proporció per sobre de la mitjana a Lleida és el dels assalariats d'entre 18 i 25 anys, en què el nivell salarial de les dones representa el 85,06% la mitjana salarial dels homes el 2014. La millora respecte al 2008 és de 2,60 pp, i la proporció supera la mitjana espanyola, però està per sota de la catalana.

QUADRE 3.7. RELACIÓ DEL SALARI MITJÀ DE LES DONES RESPECTE AL DELS HOMES

Salari mitjà	2008	2014	Diferència 2014-2008 (pp)
Dones/homes			
Total			
Espanya	72,33%	77,50%	5,17
Catalunya	71,43%	76,66%	5,23
Lleida	77,03%	83,31%	6,28
Edat: menor de 18 anys			
Espanya	76,45%	93,60%	17,16
Catalunya	73,83%	83,28%	9,45
Lleida	66,28%	95,69%	29,41
Edat: de 18 a 25 anys			
Espanya	78,52%	84,02%	5,50
Catalunya	84,13%	87,38%	3,24
Lleida	82,46%	85,06%	2,60
Edat: de 26 a 35 anys			
Espanya	81,97%	86,48%	4,50
Catalunya	84,50%	89,31%	4,81
Lleida	89,69%	93,04%	3,35
Edat: de 36 a 45 anys			
Espanya	72,75%	79,98%	7,23
Catalunya	72,06%	80,21%	8,15
Lleida	79,55%	87,27%	7,72

Edat: de 46 a 55 anys			
Espanya	69,09%	75,06%	5,97
Catalunya	66,02%	71,60%	5,58
Lleida	71,96%	80,62%	8,66
Edat: de 56 a 65 anys			
Espanya	69,36%	74,74%	5,38
Catalunya	65,13%	70,01%	4,89
Lleida	67,05%	74,22%	7,18
Edat: major de 65 anys			
Espanya	35,06%	47,10%	12,05
Catalunya	30,21%	52,60%	22,39
Lleida	41,68%	62,22%	20,54

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

Com ja s'ha indicat, hi ha un bloc de tres intervals en què la mitjana salarial de les dones respecte a la dels homes és inferior a la mitjana de la província de Lleida el 2014. Aquests intervals són (de menys a més proporció) els següents:

- Majors de 65 anys. L'interval d'edat en què es registra la relació de proporcionalitat salarial més baixa entre dones i homes és el de majors de 65 anys, que, a Lleida, el 2014, va ser d'un 62,22%, percentatge que representa una millora de la proporcionalitat de 20,54 pp respecte al 2008. Aquesta proporció supera la registrada a Espanya i a Catalunya.
- De 56 a 65 anys. En aquest interval a Lleida es registrava una proporció del 74,22% —la millora respecte al 2008 és de 7,18 pp. Aquesta proporció és superior a la registrada a Catalunya, però unes dècimes inferior a la d'Espanya.
- De 46 a 55 anys. La proporció és, en aquest grup d'edats, d'un 80,62% —i la millora respecte al 2008, d'uns 8,66 pp. La proporció a Lleida és superior a les d'Espanya i Catalunya.

A Lleida, el llindar de la pobresa de les dones assalariades (9.926,4 euros) és un 12,73% inferior al dels homes assalariats (11.374,2 euros).

3.5. Conclusions

El procés d'empobriment de la societat lleidatana s'ha produït per la caiguda del nombre de persones assalariades i per la reducció de la mitjana salarial d'aquestes. Si es transforma la mitjana salarial nominal en constant (any base, 2014), la reducció és

encara molt més rellevant (valors nominals: -4,23%; valors constants: -12,48%). A més, els descensos percentuals han estat superiors als registrats a Espanya i a Catalunya.

El 2014, la mitjana salarial dels lleidatans és significativament inferior a la mitjana salarial d'Espanya o de Catalunya. Per cada 100 euros que rep un assalariat espanyol, un de lleidatà en rep 92, i per cada 100 euros que rep un assalariat català, un de lleidatà en rep, encara no, 82. En tots dos casos ha empitjorat la relació de proporcionalitat respecte al 2008.

Els segments d'edat en què hi ha hagut més reducció salarial entre els anys 2008 i 2014 són els de menys de 35 anys, segments que, a més, són els qui estan més allunyats de la mitjana salarial de Lleida.

A Lleida, el 35,49% dels assalariats estan situats en intervals d'edat amb una mitjana salarial inferior a la mitjana total. Són els assalariats menors de 18 anys (que cobren un 13,74% del salari mitjà); els assalariats de 18 a 25 anys (35,42%); de 26 a 35 anys (84,05%), i els majors de 65 anys (77,47%).

La resta, el 64,51% dels assalariats, es troben en intervals d'edat amb una mitjana salarial superior a la mitjana total: assalariats de 36 a 45 anys (105,74%); de 46 a 55 anys (124,60%) i de 56 a 65 anys (133,06%).

En tots els intervals d'edat, excepte en el de majors de 65 anys, s'ha reduït la mitjana salarial entre el 2008 i el 2014, tant en valor nominal (excepte en l'interval de 56 a 65 anys) com en valor constant.

En la majoria d'intervals d'edat (menor de 18 anys, de 18 a 25 anys, de 36 a 45 anys i de 46 a 55 anys), els percentatges de reducció nominal i constant han estat superiors a Lleida que a Espanya i a Catalunya.

En un interval, en el d'edats compreses entre els 26 i els 35 anys, la reducció de la mitjana salarial ha estat més important a Lleida que a Catalunya però menys que a Espanya.

Homes assalariats

La reducció percentual del volum salarial a Lleida, entre els anys 2008 i 2014, ha estat superior a la del nombre d'assalariats, fet que explica el descens de la mitjana salarial, que ha estat superior al registrat a Espanya i a Catalunya.

La mitjana salarial dels homes és inferior a la d'Espanya i a la de Catalunya. Així mateix, s'ha seguit una tendència d'augment de les diferències salarials en el període estudiat.

Aquesta relació es pot fer extensiva a tots els intervals d'edat, excepte al de 18 a 25 anys respecte a Espanya, en què la mitjana salarial a Lleida és superior.

El dels menors de 18 anys és l'interval en què s'ha produït una reducció percentual més elevada del nombre d'assalariats.

En tots els intervals d'edat hi ha hagut una caiguda de la mitjana salarial nominal i constant, excepte en l'interval de majors de 65 anys, que ha registrat valors positius.

Els intervals: menors de 18 anys, de 36 a 45 anys i de 46 a 55 anys han experimentat una reducció de la mitjana salarial que ha estat més elevada a Lleida que a Espanya i a Catalunya, tant en valor nominal com en constant.

En els intervals de 18 a 25 anys i de 26 a 35 anys, la reducció de la mitjana salarial ha estat, a Lleida, superior a la de Catalunya però inferior a la d'Espanya, en valor nominal i en constant.

A Lleida, el 34,90% dels assalariats es troben en intervals d'edat amb una mitjana salarial que està per sota de la mitjana total dels homes. Aquests intervals són: assalariats menors de 18 anys (12,93%); assalariats de 18 a 25 anys (35,24%); de 26 a 35 anys (80,26%) i majors de 65 anys (83,45%).

La resta, el 63,79% dels assalariats, estan situats en intervals amb una mitjana salarial superior a la mitjana total dels homes. Són els intervals de 36 a 45 anys (103,66%), de 46 a 55 anys (126,43%) i 56 a 65 anys (138,04%).

Dones assalariades

A Lleida, el nombre de dones assalariades s'ha reduït entre els anys 2008 i 2014, i el percentatge d'aquest descens ha estat superior al de la reducció del volum salarial, raó per la qual la mitjana salarial ha augmentat en valors nominals (+0,89%) —si bé és negativa en valors constants, d'un -7,79%, caiguda que ha estat superior a la registrada a Espanya i a Catalunya.

La mitjana salarial de les dones de tots els intervals d'edat ha estat, a Lleida, inferior a les de Catalunya i Espanya, excepte en dos intervals, de 18 a 25 anys i de 26 a 35 anys, en què ha estat superior a Lleida.

Els segments d'edat en què, a Lleida, s'ha reduït la mitjana salarial entre el 2008 i el 2014 per sobre de la reducció percentual d'Espanya i Catalunya, en nominal i constant, corresponen als tres intervals dels assalariats de menys de 35 anys. En l'interval de 36 a 45 anys, Catalunya té un valor positiu en el percentatge del valor nominal, i en el de 46 a 55 anys, Espanya i Catalunya presenten percentatges positius en el valor nominal.

Els intervals d'edat en què, a Lleida, ha augmentat el percentatge de la mitjana salarial per sobre de l'augment d'Espanya i Catalunya són: de 56 a 65 anys (la mitjana salarial del valor constant ha tingut variacions percentuals negatives) i majors de 65 anys.

A Lleida, el 36,21% de les assalariades es troben en intervals d'edat amb una mitjana salarial que està per sota de la mitjana total de les dones: menors de 18 anys (cobren el 14,85% del salari mitjà); de 18 a 25 anys (35,98%); de 26 a 35 anys (89,64%) i majors de 65 anys (62,33%).

La resta, el 63,79% de les assalariades, es troben en intervals d'edat amb una mitjana salarial superior a la mitjana total de les dones: de 36 a 45 anys (108,59%); de 46 a 55 anys (122,35%) i 56 a 65 anys (122,99%).

Bretxa salarial

Amb la crisi econòmica, la bretxa salarial entre dones i homes s'ha reduït no tant per l'augment salarial de les dones com perquè la reducció salarial dels homes ha estat més elevada. Això no obstant, el 2014, el salari de les lleidatanes era un 16,69%

inferior. S'ha de remarcar que, a Lleida, la reducció de la mitjana relativa a la bretxa salarial ha estat més important que a Espanya i a Catalunya.

Els intervals d'edat en què la mitjana salarial està per sota de la mitjana total i que tenen una bretxa salarial més reduïda són el de menors de 18 anys (95,69%); de 18 a 25 anys (85,06%), i de 26 a 35 anys (93,04%).

En l'interval d'edat de 36 a 45 anys, la mitjana salarial està per sobre de la mitjana total i és el tercer interval amb menys bretxa salarial (87,27%).

Els intervals d'edat en què la bretxa salarial està per sota de la mitjana total són els que tenen una mitjana més elevada, per sobre de la mitjana total: de 46 a 55 anys (80,62%) i de 56 a 65 anys (74,22%).

Convé considerar a part l'interval dels assalariats de més de 65 anys. D'una banda, la mitjana salarial està molt per sota de la mitjana total; de l'altra, les diferències salarials entre dones i homes són molt importants: el 2014, per cada 100 euros que cobrava un home, les dones en cobraven 62,22. Si bé hi ha hagut una reducció en la bretxa salarial respecte al 2008 (20,54 punts percentuals), la mitjana dels assalariats de més de 65 anys encara està molt allunyada de la mitjana total (83,31%).

4. Evolució dels salaris per intervals d'ingrés i gènere

L'Agència Tributària presenta l'agrupació de persones assalariades per intervals d'ingrés i estableix una relació respecte al salari mínim interprofessional (SMI). Aquesta distribució es mou en 13 nivells diferents, entre 0 SMI – 0,5 SMI i més de 10,0 SMI.¹⁷

En aquest apartat s'analitza l'evolució del salari per intervals d'ingrés salarial i gènere. Es consideren els anys 2008 (inici de la crisi) i 2014 (l'últim any del qual hi ha dades disponibles). També es fa una anàlisi comparativa de l'evolució salarial de Lleida respecte a la mediana d'Espanya i Catalunya, a la vegada que es mostra la variació del salari en termes constants o reals (any base, 2014).

4.1. Total assalariats

A la província de Lleida, el nombre d'assalariats ha passat de 204.217 el 2008 a 179.640 el 2014, xifra que representa una reducció del 12,03%, caiguda important però percentualment inferior a la registrada a Espanya i a Catalunya. Els trams salarials en què la variació a Lleida ha estat positiva són: 0 SMI – 0,5 SMI (11,0%), si bé és un percentatge inferior al registrat a Espanya i similar al de Catalunya, i 0,5 SMI – 1,0 SMI (2,63%), en què Espanya i Catalunya han presentat percentatges de variació negatius.¹⁸ En la resta d'interval·ls s'ha reduït el nombre d'assalariats.

¹⁷ Aquesta distribució és: 1) 0 SMI – 0,5 SMI; 2) 0,5 SMI – 1,0 SMI; 3) 1,0 SMI – 1,5 SMI; 4) 1,5 SMI – 2,0 SMI; 5) 2,0 SMI – 2,5 SMI; 6) 2,5 SMI – 3,0 SMI; 7) 3,0 – 3,5 SMI; 8) 3,5 SMI – 4,0 SMI; 9) 4,0 SMI – 4,5 SMI; 10) 4,5 SMI – 5,0 SMI; 11) 5,0 SMI – 7,5 SMI; 12) 7,5 SMI – 10,0 SMI; 13) Més de 10,0 SMI.

¹⁸ Les dades estan recollides en l'Annex 1.

QUADRE 4.1. MEDIANA SALARIAL

Mediana ¹⁹	2008 (constant, any base 2014)	2014	% variació (constant)
Espanya	16.462	14.590	-11,37%
Catalunya	19.160	16.934	-11,61%
Lleida	15.964	14.163	-11,28%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

La mediana salarial a Lleida ha passat de 15.964 euros constants anuals el 2008 a 14.163 euros el 2014, és a dir, s'ha reduït un 11,28%. Es tracta d'una caiguda molt semblant a les d'Espanya i Catalunya (quadre 4.1).

La mediana salarial a Lleida sempre ha estat per sota de la dels altres àmbits, Espanya i Catalunya. Ha passat de representar el 96,97% de la mediana d'Espanya el 2008 al 97,07% el 2014. Respecte a Catalunya, la relació percentual ha passat del 83,32% el 2008 al 83,64% el 2014.

QUADRE 4.2. SALARI LLINDAR DE POBRESA

Llindar de pobresa ²⁰	2008 (constant, any base 2014)	2014	% variació (constant)
Espanya	9.877	8.754	-11,37%
Catalunya	11.496	10.161	-11,61%
Lleida	9.579	8.498	-11,28%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

Per sota del llindar de la pobresa (a Lleida, el 2008, era de 9.579 euros anuals), hi havia el 30,28% de la població assalariada lleidatana, percentatge lleugerament superior al registrat a Espanya i a Catalunya. El 2014, a Lleida el llindar de la pobresa baixa fins als 8.498 euros anuals, de manera que es redueix un 11,28%. Sota aquest llindar hi ha el 33,93% de la població assalariada de Lleida —percentatge similar als d'Espanya i Catalunya (vegeu els quadres 4.2 i 4.3)—, és a dir, un 3,65 punts percentuals d'assalariats més que el 2008, tot i que el nombre total de persones assalariades ha disminuït en 874 i que el llindar de la pobresa ha experimentat una baixada monetària.

¹⁹ En aquest apartat s'opta per treballar amb la mediana, que és el valor central d'una distribució, perquè està menys supeditada als valors extrems i, a més, ens permet obtenir el llindar de la pobresa, variable molt útil per a treballs sobre pobresa.

²⁰ El llindar de la pobresa es refereix a aquells valors que estan per sota del 60% de la mediana d'una distribució.

Si s'aplica a Lleida el llindar de pobresa de Catalunya, el total d'assalariats que es troben per sota és del 35,56% el 2008 i del 38,69% el 2014, valor que suposa un augment de 3,13 punts percentuals, si bé el nombre de persones assalariades es redueix en 3.114.

El llindar de la pobresa de Lleida sempre ha estat per sota del dels altres àmbits, Espanya i Catalunya. Així, ha passat de representar el 96,98% del llindar de la pobresa d'Espanya el 2008 al 97,08% el 2014. Respecte a Catalunya, la relació percentual és molt menor: ha passat de representar-ne el 83,33% el 2008 al 83,63% el 2014.

QUADRE 4.3. TOTAL ASSALARIATS. PERCENTATGE DE POBLACIÓ ASSALARIADA PER SOTA DEL LLINDAR DE LA POBRESA

Total			
	2008	2014	Punts percentuals
Espanya	29,94%	34,06%	4,12
Catalunya	29,46%	32,25%	2,79
Lleida	30,28%	33,93%	3,65
Lleida (*)	35,56%	38,69%	3,13

(*) Percentatge d'assalariats de Lleida per sota del llindar de la pobresa català.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

Els trams d'ingressos salarials de Lleida en relació amb Espanya i Catalunya els podem classificar de la següent manera:

QUADRE 4.4. TOTAL ASSALARIATS. DISTRIBUCIÓ PER TRAMS SALARIALS. VARIACIÓ PERCENTUAL (2008-2014)

Trams d'ingressos salarials en què la reducció percentual del nombre de persones a Lleida ha estat superior a la registrada a Catalunya i a Espanya i que estan per sobre de la mitjana de Lleida	
Trams salarials	% de variació
1,0 SMI – 1,5 SMI	-19,71%
3,0 SMI – 3,5 SMI	-18,62%
4,0 SMI – 4,5 SMI	-26,52%
4,5 SMI – 5,0 SMI	-42,75%
5,0 SMI – 7,5 SMI	-34,79%
7,5 SMI – 10,0 SMI	-32,46%
Més de 10,0 SMI	-45,28%

Trams en què la reducció percentual del nombre d'assalariats ha estat inferior a la mitjana percentual d'Espanya i Catalunya	
1,5 SMI – 2,0 SMI	-14,13%
2,0 SMI – 2,5 SMI	-18,74%
3,5 SMI – 4,0 SMI	-5,95%
Trams en què la reducció percentual del nombre d'assalariats ha estat superior a la d'Espanya però inferior a la de Catalunya	
2,5 SMI – 3,0 SMI	-20,82%

Font: Elaboració pròpia

Un fet que cal assenyalar és l'alta reducció percentual del nombre de persones assalariades en els nivells més alts d'ingressos. A Lleida, destaca el nivell de més de 10 SMI, amb una caiguda del 45,28%.

Entre els dos trams més baixos s'ha produït un augment de 4.472 assalariats, xifra que significa un augment d'un 7,52% respecte al 2008.

En els trams salarials compresos entre 1,0 SMI i 4,0 SMI, la reducció ha estat de 20.485 assalariats, quantitat que representa un descens del 17,10% respecte al 2008. En els 5 trams següents (4,0 SMI – 4,5 SMI fins a més de 10,0 SMI), la caiguda ha estat de 8.566 assalariats, és a dir, han experimentat una reducció del 34,41%. Aquests percentatges mostren clarament que, percentualment, els trams corresponents als ingressos més elevats registren una reducció superior del nombre d'assalariats.

Al mateix temps, la massa salarial ha passat de 3,944 milions d'euros constants el 2008 a 3,037 milions el 2014. Ha disminuït, doncs, un 23,01%, caiguda lleugerament superior a la registrada a Espanya (-21,90%) i lleugerament inferior a la de Catalunya (-13,61%).

4.1.1. Total. Distribució per decils

A partir de la distribució per decils es pot destacar que, a Lleida, el 2014, per cada 100 euros que rebia el 50% de la població amb menys salari, el 50% amb més salari en rebia 447, import una mica superior al del 2008 (389 euros). Si s'analitzen els extrems, es pot comprovar que, per cada 100 euros que rebien el 5% dels assalariats amb menys ingressos, els de més ingressos n'ingressaven 3.119, import una mica inferior al del 2008 (3.187 euros). Si prenem en consideració el 10% de la població amb menys ingressos, observem que, per cada 100 euros que rebien, el 10% amb més ingressos en percebien 2.533 —la xifra és una mica inferior a la del 2008 (2.637 euros).

QUADRE 4.5. TOTAL. DISTRIBUCIÓ PER DECILS (2008 i 2014)

Total	2008				2014				Variació
	Salaris	% acumulat	Interval	%	Salaris	% acumulat	Interval	%	Salarial
5%	21.681.453	0,55%	0-5	0,55%	17.716.805	0,58%	0 -5	0,58%	-18,29%
10%	43.362.906	1,10%	0-10	1,10%	35.433.610	1,17%	0-10	1,17%	-18,29%
20%	115.894.231	2,94%	10-20	1,84%	70.867.221	2,33%	10-20	1,17%	-38,85%
30%	265.339.263	6,73%	20-30	3,79%	178.578.066	5,88%	20-30	3,55%	-32,70%
40%	503.462.941	12,76%	30-40	6,04%	335.461.713	11,05%	30-40	5,17%	-33,37%
50%	806.328.700	20,44%	40-50	7,68%	555.223.449	18,28%	40-50	7,24%	-31,14%
60%	1.150.019.564	29,16%	50-60	8,71%	836.919.374	27,56%	50-60	9,28%	-27,23%
70%	1.574.550.053	39,92%	60-70	10,76%	1.175.148.175	38,70%	60-70	11,14%	-25,37%
80%	2.110.205.901	53,50%	70-80	13,58%	1.590.258.967	52,37%	70-80	13,67%	-24,64%
90%	2.800.807.449	71,01%	80-90	17,51%	2.139.166.919	70,44%	80-90	18,08%	-23,62%
95%	3.253.449.048	82,48%	90-100	28,99%	2.484.205.823	81,80%	90-100	29,56%	-23,64%
100%	3.944.423.889	100,00%	95-100	17,52%	3.036.832.209	100,00%	95-100	18,20%	-23,01%

Font: Elaboració pròpia

4.2. Homes assalariats

A la província de Lleida, el nombre d'homes assalariats ha passat de 115.571 el 2008 a 98.314 el 2014, diferència que representa una reducció del 15,06%, la qual és important, si bé és inferior a la registrada a Espanya (-16,07%) i a Catalunya (-16,79%). Els trams salarials en què la variació del nombre d'assalariats a Lleida ha estat positiva són 0 SMI – 0,5 SMI (22,09%) —és un percentatge inferior al registrat a Espanya i superior al de Catalunya— i 0,5 SMI – 1,0 SMI (6,12%) —en aquest tram, Espanya ha registrat un percentatge de variació negatiu, i Catalunya ha tingut una variació positiva inferior a la de Lleida. En la resta d'interval s'ha reduït el nombre d'assalariats.

La mediana salarial a Lleida ha passat de 17.818 euros constants anuals el 2008 a 15.301 euros el 2014. La caiguda és d'un 14,13%, superior a l'espanyola i a la catalana (quadre 4.6).

La mediana salarial de Lleida sempre ha estat per sota de la dels dos altres àmbits de referència, Espanya i Catalunya. Ha passat de representar el 96,28% de la mediana d'Espanya el 2008 al 93,82% el 2014, i del 81,37% de la catalana el 2008 al 80,24% el 2014.

Per sota del llindar de la pobresa de Lleida el 2008 (quadre 4.7), que se situava en 10.691 euros anuals (valor inferior al d'Espanya i al de Catalunya), hi havia el 28,39% dels homes assalariats de Lleida, percentatge superior al registrat a Espanya i Catalunya. El 2014, el llindar de pobresa a Lleida baixa fins al 9.181 euros anuals (valor inferior als d'Espanya i Catalunya), xifra que representa una reducció del 14,13%. En aquest llindar es trobava el 33,81% de la població assalariada de Lleida (percentatge lleugerament superior als d'Espanya i Catalunya), és a dir, el nombre d'homes assalariats que es trobaven en aquesta situació va augmentar en 379 i en 5,42 punts percentuals.

Si s'aplica a Lleida el llindar de la pobresa de Catalunya, els homes assalariats que es troben per sota són el 34,21% el 2008 i el 39,22% el 2014, percentatge que suposa un increment de 5,01 punts percentuals, si bé el nombre es redueix en 1.042 homes.

QUADRE 4.6. TOTAL HOMES. MEDIANA SALARIAL

Mediana	2008 (constant, any base 2014)	2014	% variació (constant)
Espanya	18.506	16.309	-11,87%
Catalunya	21.898	19.070	-12,92%
Lleida	17.818	15.301	-14,13%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

QUADRE 4.7. TOTAL HOMES. LLINDAR DE POBRESA

Llindar de pobresa	2008 (constant, any base 2014)	2014	% Variació (constant)
Espanya	11.104	9.786	-11,87%
Catalunya	13.139	11.442	-12,92%
Lleida	10.691	9.181	-14,13%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

QUADRE 4.8. TOTAL HOMES.
PERCENTATGE D'ASSALARIATS SOTA EL LLINDAR DE POBRESA

Homes			
	2008	2014	Punts percentuals
Espanya	27,01%	33,34%	6,33
Catalunya	27,39%	32,38%	4,99
Lleida	28,39%	33,81%	5,42
Lleida (*)	34,21%	39,22%	5,01

(*) Percentatge d'assalariats de Lleida per sota del llindar de pobresa català

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

Els trams d'ingressos salarials de Lleida en relació amb Espanya i Catalunya els podem classificar de la següent manera:

QUADRE 4.9. HOMES ASSALARIATS. DISTRIBUCIÓ PER TRAMS SALARIALS.
VARIACIÓ PERCENTUAL (2008-2014)

Trams d'ingressos salarials en què la reducció percentual del nombre de persones a Lleida ha estat superior a les registrades a Catalunya i Espanya i que estan per sobre de la mitjana de Lleida	
Trams salarials	% de variació
1,0 SMI – 1,5 SMI	-20,93%
3,0 SMI – 3,5 SMI	-28,02%
4,0 SMI – 4,5 SMI	-35,15%
4,5 SMI – 5,0 SMI	-40,34%

5,0 SMI – 7,5 SMI	-35,14%
7,5 SMI – 10,0 SMI	-33,96%
Més de 10,0 SMI	-45,34%
Trams en què la reducció percentual del nombre d'assalariats ha estat inferior a la mitjana percentual d'Espanya i Catalunya	
1,5 SMI – 2,0 SMI	-20,00%
2,0 SMI – 2,5 SMI	-24,88%
3,5 SMI – 4,0 SMI	-7,94%
Trams en què la reducció percentual del nombre d'assalariats ha estat superior a la d'Espanya però inferior a la de Catalunya	
2,5 SMI – 3,0 SMI	-27,37%

Font: Elaboració pròpia

Un fet que s'ha d'assenyalar és l'alta reducció percentual del nombre de persones assalariades que tenen els nivells més alts d'ingressos. A Lleida destaca el nivell de més de 10 SMI, que experimenta una reducció del 45,34%.

Entre els dos trams inferiors s'ha produït un augment de 4.419 assalariats, xifra que significa un augment del 15,52% dels assalariats en aquests intervals respecte al 2008.

Entre els trams salarials d'1,0 SMI i 4,0 SMI, la reducció ha estat de 15.713 assalariats, quantitat que representa una caiguda del 22,25% respecte al total d'homes assalariats d'aquests intervals el 2008. En els 5 trams següents (entre 4,0 SMI i més de 10,0 SMI), la reducció ha estat de 4.010 assalariats, és a dir, s'hi ha registrat un descens d'un 37,54% respecte al 2008.

Al mateix temps, la massa salarial ha passat de 2,483 milions d'euros constants el 2008 a 1,798 milions d'euros el 2014, diferència que representa una disminució del 27,58%. La caiguda de la massa salarial a Lleida ha estat lleugerament superior a la d'Espanya (-26,55%) i lleugerament inferior a la de Catalunya (-28,12%).

4.2.1. Homes. Distribució per decils

La distribució per decils dels homes permet destacar que, a Lleida, el 2014, per cada 100 euros que rebia el 50% de la població amb menys salari, el 50% amb més salari en rebia 441, import superior al del 2008 (369 euros). Si s'analitzen els extrems, es pot comprovar que, per cada 100 euros que rebien el 5% dels assalariats amb menys ingressos, el 5% amb més ingressos en percebien 3.470, import una mica inferior al del 2008 (3.584 euros). Si prenem en consideració el 10% de la població amb menys ingressos, observem que, per cada 100 euros que rebien, el 10% amb més ingressos en percebien 2.811, xifra una mica inferior a la del 2008 (2.982 euros).

QUADRE 4.10. HOMES. DISTRIBUCIÓ PER DECILS (2008 I 2014)

Homes	2008				2014				Variació
	Salari	% acumulat	Interval	%	Salari	% acumulat	Interval	%	salari
5%	12.035.085	0,48%	0-5	0,48%	9.615.109	0,53%	0-5	0,53%	-20,11%
10%	24.070.169	0,97%	0-10	0,97%	19.230.218	1,07%	0-10	1,07%	-20,11%
20%	78.843.001	3,18%	10-20	2,21%	38.460.437	2,14%	10-20	1,07%	-51,22%
30%	188.538.827	7,59%	20-30	4,42%	100.205.600	5,57%	20-30	3,43%	-46,85%
40%	343.087.953	13,82%	30-40	6,23%	195.906.400	10,90%	30-40	5,32%	-42,90%
50%	529.193.684	21,32%	40-50	7,50%	332.404.788	18,49%	40-50	7,59%	-37,19%
60%	757.351.384	30,51%	50-60	9,19%	491.438.649	27,33%	50-60	8,85%	-35,11%
70%	1.024.381.645	41,26%	60-70	10,76%	690.367.196	38,40%	60-70	11,06%	-32,61%
80%	1.347.829.216	54,29%	70-80	13,03%	939.963.897	52,28%	70-80	13,88%	-30,26%
90%	1.765.030.418	71,09%	80-90	16,80%	1.257.278.204	69,93%	80-90	17,65%	-28,77%
95%	2.051.326.273	82,62%	90-100	28,91%	1.464.267.332	81,44%	90-100	30,07%	-28,62%
100%	2.482.709.375	100,00%	95-100	17,38%	1.797.868.118	100,00%	95-100	18,56%	-27,58%

Font: Elaboració pròpia

4.3. Dones assalariades

A la província de Lleida, el nombre de dones assalariades ha passat de 88.466 el 2008 a 81.326 el 2014, diferència que suposa una caiguda d'un 8,07%. Es tracta d'una disminució important, però inferior a la registrada a Catalunya (-9,77%) i superior a la d'Espanya (-7,83%).

Els trams salarials en què la variació a Lleida ha estat positiva són el de 0 SMI - 0,5 SMI —amb un increment del 0,67%, percentatge, però, inferior al registrat a Espanya (8,32%) i a Catalunya (1,72%)— i el de 3,0 SMI - 3,5 SMI —amb un augment del 0,18%, percentatge inferior al d'Espanya (0,44%) però molt millor que el de Catalunya (-6,39%). En aquests dos intervals ha augmentat el nombre de dones assalariades en 127, mentre que en la resta ha disminuït.

QUADRE 4.11. TOTAL DONES. MEDIANA SALARIAL

Mediana	2008 (constant, any base 2014)	2014	% variació
Espanya	13.562	12.649	-6,73%
Catalunya	15.997	15.061	-5,85%
Lleida	13.471	12.782	-5,11%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

Si la mediana salarial de les dones a Lleida el 2008 era inferior a la d'Espanya i a la de Catalunya, el 2014 continuava sent inferior a la de Catalunya, però superior a la d'Espanya, en passar de representar el 99,33% la mediana espanyola el 2008 al 101,05% el 2014. Respecte a Catalunya, la relació percentual ha passat de representar el 84,21% el 2008 al 84,87% el 2014.

QUADRE 4.12. TOTAL DONES. LLINDAR DE LA POBRESA

Llindar de pobresa	2008 (constant, any base 2014)	2014	% variació
Espanya	8.137	7.589	-6,73%
Catalunya	9.598	9.037	-5,85%
Lleida	8.082	7.669	-5,11%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades a l'Agència Tributària

A Lleida, el 2008, per sota del llindar de la pobresa (quadre 4.12), situat en 8.082 euros anuals (valor inferior al d'Espanya i al de Catalunya), hi havia el 31,52% de les dones assalariades (percentatge superior al registrat a Catalunya i inferior al d'Espanya). El 2014, el llindar de la pobresa a Lleida va baixar fins als 7.669 euros anuals (valor superior al d'Espanya i inferior al de Catalunya), xifra que representa una reducció del 5,11%. Sota aquest llindar hi havia el 33,40% de la població assalariada femenina de Lleida (percentatge superior al de Catalunya i inferior al d'Espanya). El percentatge es va incrementar 1,88 punts, si bé el nombre es va reduir en 721.

Si s'aplica a Lleida el llindar de la pobresa de Catalunya, les dones assalariades que es troben per sota són el 36,20% el 2008 i el 38,22% el 2014: es produeix un augment de 2,02 punts percentuals, si bé el nombre es redueix en 935.

QUADRE 4.13. TOTAL DONES.
PERCENTATGE D'ASSALARIADES SOTA EL LLINDAR DE LA POBRESA

	2008	2014	Punts percentuals
Espanya	31,82%	34,00%	3,18
Catalunya	29,92%	31,72%	1,80
Lleida	31,52%	33,40%	1,88
Lleida*	36,20%	38,22%	2,02

(*) Percentatge d'assalariats de Lleida per sota del llindar de la pobresa català

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

Els trams d'ingressos salarials de Lleida en relació amb Espanya i Catalunya els podem classificar de la següent manera:

QUADRE 4.14. DONES ASSALARIADES. DISTRIBUCIÓ PER TRAMS SALARIALS.
VARIACIÓ PERCENTUAL (2008-2014)

Trams d'ingressos salarials en què la reducció percentual del nombre de persones a Lleida ha estat superior a la registrada a Catalunya i a Espanya i que estan per sobre de la mitjana de Lleida	
Trams salarials	% de variació
1,0SMI – 1,5 SMI	-18,55%
4,0 SMI – 4,5 SMI	-11,25%
4,5 SMI – 5,0 SMI	-46,26%
5,0 SMI – 7,5 SMI	-32,74%

7,5 SMI – 10,0 SMI		-26,78%
Més de 10,0 SMI		-44,89%
Trams en què la reducció percentual del nombre d'assalariats ha estat inferior a la mitjana percentual d'Espanya i Catalunya		
Menor que la mitjana de Lleida	0,5 SMI – 1,0 SMI	-0,51%
	1,5 SMI – 2,0 SMI	-6,41%
	3,5 SMI – 4,0 SMI	-2,53%
Major que la mitjana de Lleida	2,0 SMI – 2,5 SMI	-8,30%
	2,5 SMI – 3,0 SMI	-8,46%
Trams en què s'ha produït una variació percentual positiva del nombre d'assalariades		
0,0 SMI – 0,5 SMI		+0,67%
3,0 SMI – 3,5 SMI		+0,18%

Font: Elaboració pròpia

També cal posar en relleu l'alta reducció percentual de les persones assalariades que tenen els nivells més alts d'ingressos. A Lleida, destaca el nivell de més de 10 SMI, amb una caiguda d'un 44,89%.

En els dos trams amb variacions positives s'ha produït un augment de 127 assalariades, quantitat que significa un augment d'un 0,58% en aquests intervals respecte al 2008.

En els trams salarials en què la reducció del nombre d'assalariades és, a Lleida, superior a la mitjana espanyola i a la catalana, el descens ha estat de 5.054 assalariades, és a dir, d'un 22,54% respecte al total de dones assalariades d'aquests intervals el 2008. En els trams d'ingressos en què a Lleida ha caigut el nombre de dones assalariades en un percentatge inferior al registrat a Espanya i a Catalunya, la reducció ha estat de 2.213 assalariades (-5,014%) respecte al 2008. Aquests percentatges mostren clarament que, percentualment, els trams dels ingressos més elevats són els que experimenten una reducció més important del nombre d'assalariades.

Al mateix temps, la massa salarial ha passat de 1,462 milions d'euros constants el 2008 a 1,239 milions el 2014, diferència que representa una disminució d'un 15,24%, la qual és superior a la registrada a Espanya (-13,57%) i lleugerament inferior a la de Catalunya (-15,93%).

QUADRE 4.15. DONES. DISTRIBUCIÓ PER DECILS (2008 I 2014)

Dones	2008				2014				Variació
	Salari	% acumulat	Interval	%	Salari	% acumulat	Interval	%	Salari
5%	9.573.214	0,65%	0-5	0,65%	8.096.003	0,65%	0-5	0,65%	-15,43%
10%	19.146.428	1,31%	0-10	1,31%	16.192.007	1,31%	0-10	1,31%	-15,43%
20%	38.292.855	2,62%	10-20	1,31%	32.384.013	2,61%	10-20	1,31%	-15,43%
30%	98.187.395	6,72%	20-30	4,10%	78.289.035	6,32%	20-30	3,71%	-20,27%
40%	180.006.445	12,31%	30-40	5,60%	139.600.020	11,27%	30-40	4,95%	-22,45%
50%	282.956.440	19,36%	40-50	7,04%	231.807.439	18,71%	40-50	7,44%	-18,08%
60%	419.019.180	28,67%	50-60	9,31%	350.218.658	28,27%	50-60	9,56%	-16,42%
70%	574.737.928	39,32%	60-70	10,65%	484.921.516	39,14%	60-70	10,87%	-15,63%
80%	772.578.254	52,85%	70-80	13,53%	657.990.602	53,11%	70-80	13,97%	-14,83%
90%	1.038.557.009	71,05%	80-90	18,20%	884.910.479	71,42%	80-90	18,31%	-14,79%
95%	1.213.539.956	83,02%	90-100	28,95%	1.030.012.267	83,13%	90-100	28,58%	-15,12%
100%	1.461.714.512	100,00%	95-100	16,98%	1.239.001.610	100,00%	95-100	16,87%	-15,24%

Font: Elaboració pròpia

4.3.1. Dones. Distribució per decils

En la distribució per decils de les dones es pot destacar que, a Lleida, el 2014, per cada 100 euros que rebien el 50% de les dones assalariades amb menys salari, el 50% amb més salari en rebien 434, import una mica superior al del 2008 (417 euros). Si es comparen els extrems, s'observa que, per cada 100 euros que rebien el 5% de les assalariades amb menys ingressos, el 5% amb més ingressos en percebien 2.581, import una mica inferior al del 2008 (2.592 euros). Pel que fa al 10% de la població amb menys ingressos, per cada 100 euros que rebien, el 10% amb més ingressos en percebien 2.187 —la xifra és una mica inferior a la del 2008 (2.210 euros).

4.4. Bretxa salarial entre les dones i els homes

En aquest apartat es compara el nivell salarial de les dones amb el dels homes en cadascun dels trams d'ingressos. Els anys d'anàlisi són el 2008 i el 2014, com en els apartats anteriors.

QUADRE 4.16 (1/2). RELACIÓ MITJANA SALARIAL DONES
RESPECTE A HOMES PER TRAMS D'INGRESSOS

Dones/homes	2008	2014	Diferencial (pp)
Espanya	72,33%	77,50%	5,17
Catalunya	71,07%	76,66%	5,58
Lleida	77,03%	83,31%	6,28
Trams de salari: 0 SMI a 0,5 SMI			
Espanya	97,86%	99,95%	2,09
Catalunya	102,45%	101,76%	-0,70
Lleida	104,08%	101,79%	-2,29
Trams de salari: 0,5 SMI a 1 SMI			
Espanya	100,18%	101,03%	0,85
Catalunya	100,94%	101,36%	0,42
Lleida	100,68%	100,80%	0,12
Trams de salari: 1 SMI a 1,5 SMI			
Espanya	99,70%	99,99%	0,29
Catalunya	100,37%	100,70%	0,33
Lleida	99,59%	99,84%	0,25

Trams de salari: 1,5 SMI a 2 SMI			
Espanya	98,40%	98,74%	0,34
Catalunya	98,85%	99,13%	0,28
Lleida	98,54%	98,90%	0,36
Trams de salari: 2 SMI a 2,5 SMI			
Espanya	100,19%	100,04%	-0,15
Catalunya	99,66%	99,55%	-0,11
Lleida	100,01%	99,79%	-0,23
Trams de salari: 2,5 SMI a 3,0 SMI			
Espanya	99,84%	99,94%	0,09
Catalunya	99,75%	99,89%	0,14
Lleida	99,56%	100,03%	0,47
Trams de salari: 3,0 SMI a 3,5 SMI			
Espanya	100,19%	100,06%	-0,13
Catalunya	100,27%	99,90%	-0,37
Lleida	100,66%	99,88%	-0,79

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

QUADRE 4.16 (2/2): RELACIÓ MITJANA SALARIAL DONES
RESPECTE A HOMES PER TRAMS D'INGRESSOS

Dones/homes	2008	2014	Diferencial (pp)
Trams de salari: 3,5 SMI a 4,0 SMI			
Espanya	100,03%	99,97%	-0,06
Catalunya	99,95%	100,01%	0,06
Lleida	100,13%	100,03%	-0,10
Trams de salari: 4,0 SMI a 4,5 SMI			
Espanya	100,00%	99,87%	-0,13
Catalunya	99,94%	99,85%	-0,09
Lleida	99,92%	99,79%	-0,13

Trams de salari: 4,5 SMI a 5,0 SMI			
Espanya	99,85%	99,83%	-0,02
Catalunya	100,06%	99,93%	-0,12
Lleida	100,13%	99,77%	-0,37
Trams de salari: 5,0 SMI a 7,5 SMI			
Espanya	98,56%	99,20%	0,64
Catalunya	98,41%	99,28%	0,87
Lleida	98,46%	98,83%	0,37
Trams de salari: 7,5 SMI a 10,0 SMI			
Espanya	99,34%	99,19%	-0,15
Catalunya	99,38%	99,29%	-0,09
Lleida	100,03%	99,12%	-0,91
Trams de salari: més de 10,0 SMI			
Espanya	87,13%	87,67%	0,54
Catalunya	88,86%	88,98%	0,12
Lleida	88,75%	91,17%	2,42

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

Entre el 2008 i el 2014 s'ha produït una certa reducció del diferencial entre la mitjana salarial de les dones i la dels homes pel fet que la caiguda del salari dels homes ha estat superior a la de les dones, si bé la diferència continua sent rellevant, d'uns 17 punts percentuals. A Lleida, l'any 2008, el salari de les dones representava el 77,03% del dels homes —la proporció era, però, superior a la que presentaven Espanya i Catalunya. Aquesta proporció va millorar el 2014 fins a un 83,31%, un increment de 6,28 punts percentuals —el 2014 continua havent-hi menys disparitat entre les mitjanes salarials de les dones i els homes a Lleida que a Espanya i Catalunya.

En els tretze trams d'ingressos salarials establerts, la relació de proporcionalitat entre el salari de les dones i el dels homes millora el 2014 respecte al 2008. Hi ha quatre trams d'ingressos en què la mitjana salarial de les dones és superior a la dels homes el 2014 —és a dir, la relació de proporcionalitat està per sobre de 100. Aquests intervals són (de més a menys proporció) els següents:

- 0 SMI – 0,5 SMI. En aquest interval, el salari de les dones representa el 101,79% del dels homes, que cau respecte al 2008 un 2,29%. El percentatge d'aquest tram d'ingressos és superior al registrat a Espanya i a Catalunya.

- 0,5 SMI – 1,0 SMI. El nivell salarial de les dones de Lleida representa, en aquest interval, el 100,80% de la mitjana salarial dels homes —ha millorat respecte al 2008 en 0,12 pp. La proporció és inferior a les mitjanes espanyola i catalana.
- 2,5 SMI – 3,0 SMI i 3,5 SMI – 4,0 SMI. En aquests dos trams d'ingressos, el nivell salarial de les dones a Lleida representa el 100,03% de la mitjana salarial dels homes. En el primer tram ha millorat un 0,47% respecte al 2008, i en el segon, ha empitjorat un 0,10%. En tots dos el percentatge de Lleida és més alt que el d'Espanya i el de Catalunya.

Hi ha 9 trams en què la mitjana salarial de les dones el 2014 és inferior a la dels homes —la proporció és, doncs, inferior a 100. Aquests intervals els podem dividir en dos grups: els que entre el 2008 i el 2014 han tingut una variació positiva i els que l'han tingut negativa.

QUADRE 4.17. RELACIÓ MITJANA SALARIAL DE DONES RESPECTE A HOMES PER TRAMS D'INGRESSOS.
CLASSIFICACIÓ DELS TRAMS SALARIALS AMB VALORS PER SOTA DE 100

Trams d'ingressos en què les dones tenen una mitjana salarial inferior a la dels homes i que el 2014 han experimentat una millora respecte al 2008			
Trams d'ingressos	Variació 2008-2014 en punts percentuals (pp)	La relació de proporcionalitat de Lleida respecte a:	
		Espanya	Catalunya
Més de 10 SMI	+2,42	Major	Major
5,0 SMI – 7,5 SMI	+0,37	Menor	Menor
1,5 SMI – 2,0 SMI	+0,36	Menor	Menor
1,0 SMI – 1,5 SMI	+0,25	Menor	Menor
Trams d'ingressos en què les dones tenen una mitjana salarial inferior a la dels homes i que el 2014 han experimentat una reducció respecte al 2008			
Trams d'ingressos	Variació 2008-2014 en punts percentuals (pp)	La relació de proporcionalitat de Lleida respecte a:	
		Espanya	Catalunya
7,5 SMI – 10,0 SMI	-0,91	Menor	Menor
3,0 SMI – 3,5 SMI	-0,79	Menor	Menor
4,5 SMI – 5,0 SMI	-0,37	Menor	Menor
2,0 SMI – 2,5 SMI	-0,23	Menor	Major
4,0 SMI – 4,5 SMI	-0,13	Menor	Menor

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

4.5. Conclusions

Entre els anys 2008 i 2014, el nombre de persones assalariades a Lleida s'ha reduït en 24.577 (17.437 homes i 7.140 dones), xifra que representa una caiguda del 12,03% (-15,06 en el cas dels homes i -8,07% en el de les dones).

La reducció del nombre de persones assalariades ha implicat un descens de la massa salarial d'un 23,01% (-27,58% en els homes i -15,24% en les dones).

El 50% del total d'assalariats amb més ingressos cobren 4,47 vegades més que el 50% amb menys ingressos —4,41 vegades més en el cas dels homes i 4,34 en el de les dones. El 5% del total d'assalariats amb més ingressos cobren 31,19 vegades més que el 50% amb menys ingressos —34,70 vegades més en el cas dels homes i 25,81 en les dones.

La mediana salarial a Lleida el 2014 va ser de 14.163 euros anuals (15.301 € en els homes i 12.782 € en les dones), xifra que va suposar una reducció d'un 11,28% respecte al 2008 (-14,13% en cas dels homes i -5,11% en el cas de les dones). La mediana de les dones és un 16,46% inferior a la dels homes.

La mediana salarial a Lleida és un 2,93% inferior a la d'Espanya el 2014 (-6,18% en el cas dels homes i +1,05% en el de les dones). Alhora, és un 16,37% més baixa que la mediana de Catalunya (-19,76% en els homes i -15,13% en les dones).

La reducció de la mediana salarial ha implicat també un descens del llindar de la pobresa, aquesta és una particularitat de l'indicador, que en baixar la mediana salarial, el llindar de la pobresa també baixa. A Lleida, el 2014, va ser de 8.498 euros anuals per assalariat (9.181 en el cas dels homes i 7.669 en el de les dones), amb una variació respecte al 2008 del -11,28% (-14,13% en els homes i -5,11% en les dones).

El percentatge de persones assalariades que estan per sota del llindar de pobresa el 2014 és d'un 33,93% (33,81% en el cas dels homes i 33,40% en el de les dones), percentatge que significa un augment d'un 3,65% respecte al 2008 (5,42% en els homes i 1,88 en les dones). Si a les dones de Lleida se'ls aplica el llindar de la pobresa establert per als homes (ja que viuen a la mateixa societat), el percentatge de dones assalariades que hi estarien per sota seria del 38,68% (31.457 dones).

Si, per a Lleida, es considera el llindar de la pobresa de Catalunya, el percentatge de població assalariada que hi estaria per sota el 2014 seria del 38,69% (el 39,22% dels assalariats i el 38,22% de les assalariades).

Entre el 2008 i el 2014 s'ha produït una certa reducció en el diferencial entre la mitjana salarial de les dones i la dels homes —atès que la reducció del salari dels homes ha estat més important que la del salari de les dones—, si bé el diferencial continua sent rellevant: uns 17 punts percentuals.

Els trams d'ingressos salarials en què, el 2014, les dones tenen una mitjana salarial superior a la mitjana dels homes són: 0,0 SMI – 0,5 SMI; 0,5 SMI – 1,0 SMI; 2,5 SMI – 3,0 SMI; i 3,5- 4,0 SMI.

En la resta de trams salarials, les dones tenen una mitjana salarial inferior. S'ha de destacar el cas de l'últim tram (més de 10 SMI), en què les dones perceben gairebé un 9% menys d'ingressos que el homes.

ANNEX 4.1. TOTAL PERSONES ASSALARIADES (2008 i 2014)

Total	Nombre de persones assalariades			Massa salarial (euros constants 2014)			Mitjana salarial anual		
	2008	2014	% variació	2008	2014	% variació	2008	2014	% variació
Espanya	19.310.629	16.899.023	-12,49%	398.588.422.660	311.279.195.841	-21,90%	20.641	18.420	-10,76%
Catalunya	3.523.401	3.043.532	-13,62%	82.518.371.508	63.033.421.803	-23,61%	23.420	20.711	-11,57%
Lleida	204.217	179.640	-12,03%	3.944.423.889	3.036.832.209	-23,01%	19.315	16.905	-12,48%
Trams de salari: 0 SMI a 0,5 SMI									
Espanya	3.089.857	3.694.852	19,58%	6.120.052.481	6.797.345.409	11,07%	1.981	1.840	-7,10%
Catalunya	479.975	532.251	10,89%	1.019.778.917	1.008.736.506	-1,08%	2.125	1.895	-10,81%
Lleida	34.746	38.568	11,00%	73.778.752	76.074.565	3,11%	2.123	1.972	-7,13%
Trams de salari: 0,5 SMI a 1 SMI									
Espanya	2.283.675	2.197.397	-3,78%	15.668.545.586	14.790.942.251	-5,60%	6.861	6.731	-1,90%
Catalunya	368.423	363.725	-1,28%	2.576.951.190	2.451.892.425	-4,85%	6.995	6.741	-3,62%
Lleida	24.754	25.404	2,63%	170.978.870	169.929.453	-0,61%	6.907	6.689	-3,16%
Trams de salari: 1 SMI a 1,5 SMI									
Espanya	2.480.921	2.046.910	-17,49%	28.513.782.664	23.171.622.285	-18,74%	11.493	11.320	-1,51%
Catalunya	399.303	343.047	-14,09%	4.665.881.842	3.878.619.159	-16,87%	11.685	11.306	-3,24%
Lleida	27.616	22.173	-19,71%	322.011.561	251.591.257	-21,87%	11.660	11.347	-2,69%
Trams de salari: 1,5 SMI a 2 SMI									
Espanya	2.966.301	2.220.081	-25,16%	47.443.236.417	35.110.547.067	-25,99%	15.994	15.815	-1,12%
Catalunya	457.365	377.529	-17,46%	7.457.455.358	5.978.246.156	-19,84%	16.305	15.835	-2,88%
Lleida	31.638	27.136	-14,23%	505.531.699	425.523.303	-15,83%	15.979	15.681	-1,86%

Trams de salari: 2 SMI a 2,5 SMI									
Espanya	2.280.782	1.769.090	-22,43%	46.461.437.703	35.703.852.157	-23,15%	20.371	20.182	-0,93%
Catalunya	453.615	362.789	-20,02%	9.439.272.974	7.345.826.730	-22,18%	20.809	20.248	-2,70%
Lleida	23.271	18.910	-18,74%	478.944.826	382.279.593	-20,18%	20.580	20.216	-1,77%
Trams de salari: 2,5 SMI a 3,0 SMI									
Espanya	1.548.230	1.243.917	-19,66%	38.613.417.638	30.757.485.827	-20,35%	24.940	24.726	-0,86%
Catalunya	345.050	270.768	-21,53%	8.765.440.679	6.697.704.803	-23,59%	25.403	24.736	-2,63%
Lleida	16.599	13.144	-20,81%	417.336.093	324.990.045	-22,13%	25.141	24.725	-1,65%
Trams de salari: 3,0 SMI a 3,5 SMI									
Espanya	1.121.996	990.342	-11,73%	33.217.101.474	28.977.899.630	-12,76%	29.605	29.260	-1,17%
Catalunya	249.232	205.964	-17,36%	7.507.765.094	6.022.871.325	-19,78%	30.124	29.242	-2,93%
Lleida	11.759	9.569	-18,62%	350.631.167	280.088.671	-20,12%	29.818	29.270	-1,84%
Trams de salari: 3,5 SMI a 4,0 SMI									
Espanya	879.029	756.399	-13,95%	30.014.914.033	25.547.000.402	-14,89%	34.146	33.775	-1,09%
Catalunya	185.834	161.674	-13,00%	6.459.425.410	5.459.044.788	-15,49%	34.759	33.766	-2,86%
Lleida	8.938	8.406	-5,95%	307.353.615	283.870.114	-7,64%	34.387	33.770	-1,80%

ANNEX 4.1. TOTAL PERSONES ASSALARIADES (2008 I 2014) (CONTINUACIÓ)

Total	Nombre de persones assalariades			Massa salarial (euros constants 2014)			Mitjana salarial anual		
	2008	2014	% variació	2008	2014	% variació	2008	2014	% variació
Trams de salari: 4,0 SMI a 4,5 SMI									
Espanya	688.628	568.729	-17,41%	26.652.180.688	21.754.556.938	-18,38%	38.703	38.251	-1,17%
Catalunya	148.481	117.469	-20,89%	5.844.089.422	4.495.527.772	-23,08%	39.359	38.270	-2,77%
Lleida	7.307	5.369	-26,52%	284.553.563	205.308.496	-27,85%	38.943	38.240	-1,80%
Trams de salari: 4,5 SMI a 5,0 SMI									
Espanya	521.157	360.642	-30,80%	22.511.852.708	15.415.295.948	-31,52%	43.196	42.744	-1,05%
Catalunya	110.346	75.169	-31,88%	4.857.957.770	3.214.694.237	-33,83%	44.025	42.766	-2,86%
Lleida	5.392	3.087	-42,75%	234.882.250	131.888.255	-43,85%	43.561	42.724	-1,92%
Trams de salari: 5,0 SMI a 7,5 SMI									
Espanya	979.428	725.593	-25,92%	53.176.696.978	39.098.531.912	-26,47%	54.294	53.885	-0,75%
Catalunya	213.501	155.582	-27,13%	11.797.797.295	8.387.864.731	-28,90%	55.259	53.913	-2,44%
Lleida	8.741	5.700	-34,79%	472.870.217	306.129.126	-35,26%	54.098	53.707	-0,72%
Trams de salari: 7,5 SMI a 10,0 SMI									
Espanya	276.814	197.365	-28,70%	21.560.162.964	15.148.393.268	-29,74%	77.887	76.753	-1,46%
Catalunya	63.218	45.084	-28,68%	5.024.850.554	3.471.827.483	-30,91%	79.484	77.008	-3,12%
Lleida	2.206	1.490	-32,46%	172.651.105	114.274.497	-33,81%	78.264	76.694	-2,01%
Trams de salari: més de 10,0 SMI									
Espanya	193.811	127.706	-34,11%	28.635.041.326	19.005.722.747	-33,63%	147.747	148.824	0,73%
Catalunya	49.058	32.481	-33,79%	7.101.705.003	4.620.565.688	-34,94%	144.761	142.255	-1,73%
Lleida	1.250	684	-45,28%	152.900.170	84.884.834	-44,48%	122.320	124.101	1,46%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributaria

ANNEX 4.2. HOMES ASSALARIATS (2008 i 2014)

Homes	Nombre de persones assalariades			Massa salarial (euros constants 2014)			Mitjana salarial anual		
	2008	2014	% variació	2008	2014	% variació	2008	2014	% variació
Total									
Espanya	10.907.826	9.154.489	-16,07%	255.967.158.797	188.005.740.593	-26,55%	23.466	20.537	-12,48%
Catalunya	1.933.454	1.608.901	-16,79%	52.086.743.820	37.440.735.171	-28,12%	26.940	23.271	-13,62%
Lleida	115.751	98.314	-15,06%	2.482.709.375	1.797.868.118	-27,58%	21.449	18.287	-14,74%
Trams de salari: 0 SMI a 0,5 SMI									
Espanya	1.377.307	1.839.780	33,58%	2.760.771.125	3.385.195.200	22,62%	2.004	1.840	-8,21%
Catalunya	221.974	269.813	21,55%	465.475.545	506.978.627	8,92%	2.097	1.879	-10,40%
Lleida	16.758	20.460	22,09%	34.847.898	40.019.760	14,84%	2.079	1.956	-5,94%
Trams de salari: 0,5 SMI a 1 SMI									
Espanya	1.056.389	1.053.127	-0,31%	7.240.948.417	7.050.685.265	-2,63%	6.854	6.695	-2,33%
Catalunya	165.899	171.219	3,21%	1.154.427.987	1.145.968.767	-0,73%	6.959	6.693	-3,82%
Lleida	11.714	12.431	6,12%	80.623.047	82.815.322	2,72%	6.883	6.662	-3,21%
Trams de salari: 1 SMI a 1,5 SMI									
Espanya	1182589	956124	-19,15%	13.613.006.187	10.824.279.804	-20,49%	11.511	11.321	-1,65%
Catalunya	171051	150009	-12,30%	1.994.519.775	1.689.401.358	-15,30%	11.660	11.262	-3,42%
Lleida	13436	10624	-20,93%	156.995.518	120.646.144	-23,15%	11.685	11.356	-2,81%
Trams de salari: 1,5 SMI a 2 SMI									
Espanya	1.757.628	1.192.441	-32,16%	28.296.260.380	18.969.351.428	-32,96%	16.099	15.908	-1,19%
Catalunya	218.204	170.168	-22,01%	3.579.351.844	2.707.543.048	-24,36%	16.404	15.911	-3,00%
Lleida	18.202	14.561	-20,00%	292.653.758	229.495.921	-21,58%	16.078	15.761	-1,97%

Trams de salari: 2 SMI a 2,5 SMI									
Espanya	1.453.270	1.040.636	-28,39%	29.583.813.241	20.997.953.208	-29,02%	20.357	20.178	-0,88%
Catalunya	265.418	195.013	-26,53%	5.530.884.179	3.957.008.783	-28,46%	20.838	20.291	-2,63%
Lleida	14.653	11.007	-24,88%	301.561.274	222.715.638	-26,15%	20.580	20.234	-1,68%
Trams de salari: 2,5 SMI a 3,0 SMI									
Espanya	980.677	730.685	-25,49%	24.472.353.080	18.072.032.105	-26,15%	24.955	24.733	-0,89%
Catalunya	214.644	153.089	-28,68%	5.457.801.823	3.788.493.483	-30,59%	25.427	24.747	-2,68%
Lleida	10.843	7.875	-27,37%	273.036.028	194.685.750	-28,70%	25.181	24.722	-1,82%
Trams de salari: 3,0 SMI a 3,5 SMI									
Espanya	719.849	586.432	-18,53%	21.296.599.945	17.154.895.296	-19,45%	29.585	29.253	-1,12%
Catalunya	155.820	118.522	-23,94%	4.689.100.368	3.467.361.110	-26,05%	30.093	29.255	-2,78%
Lleida	7.841	5.644	-28,02%	233.288.127	165.284.540	-29,15%	29.752	29.285	-1,57%
Trams de salari: 3,5 SMI a 4,0 SMI									
Espanya	555.970	447.438	-19,52%	18.982.005.659	15.114.008.202	-20,38%	34.142	33.779	-1,06%
Catalunya	117.037	96.618	-17,45%	4.068.862.546	3.262.306.770	-19,82%	34.766	33.765	-2,88%
Lleida	5.653	5.204	-7,94%	194.299.785	175.718.264	-9,56%	34.371	33.766	-1,76%

ANNEX 4.2. HOMES ASSALARIATS (2008 I 2014) (CONTINUACIÓ)

Homes	Nombre de persones assalariades			Massa salarial (euros constants 2014)			Mitjana salarial anual		
	2008	2014	% variació	2008	2014	% variació	2008	2014	% variació
Trams de salari: 4,0 SMI a 4,5 SMI									
Espanya	432.888	335.365	-22,53%	16.754.022.213	12.834.753.915	-23,39%	38.703	38.271	-1,12%
Catalunya	95.597	70.227	-26,54%	3.763.462.752	2.689.202.511	-28,54%	39.368	38.293	-2,73%
Lleida	4.668	3.027	-35,15%	181.835.777	115.858.425	-36,28%	38.954	38.275	-1,74%
Trams de salari: 4,5 SMI a 5,0 SMI									
Espanya	324.249	228.176	-29,63%	14.014.243.397	9.759.315.696	-30,36%	43.221	42.771	-1,04%
Catalunya	69.226	48.399	-30,09%	3.047.009.569	2.070.315.624	-32,05%	44.015	42.776	-2,82%
Lleida	3.198	1.908	-40,34%	139.232.613	81.589.896	-41,40%	43.537	42.762	-1,78%
Trams de salari: 5,0 SMI a 7,5 SMI									
Espanya	690.864	493.471	-28,57%	37.669.423.065	26.658.290.362	-29,23%	54.525	54.022	-0,92%
Catalunya	148.574	105.958	-28,68%	8.249.890.367	5.725.652.446	-30,60%	55.527	54.037	-2,68%
Lleida	5.968	3.835	-35,74%	324.442.514	206.760.190	-36,27%	54.364	53.914	-0,83%
Trams de salari: 7,5 SMI a 10,0 SMI									
Espanya	211.883	145.900	-31,14%	16.528.440.003	11.221.898.500	-32,11%	78.007	76.915	-1,40%
Catalunya	48.322	33.220	-31,25%	3.846.471.306	2.562.989.440	-33,37%	79.601	77.152	-3,08%
Lleida	1.743	1.151	-33,96%	136.406.464	88.452.048	-35,16%	78.260	76.848	-1,80%
Trams de salari: més de 10,0 SMI									
Espanya	164.263	104.914	-36,13%	24.755.272.085	15.965.183.036	-35,51%	150.705	152.174	0,97%
Catalunya	41.688	26.646	-36,08%	6.137.523.683	3.867.054.042	-36,99%	147.225	145.127	-1,43%
Lleida	1.074	587	-45,34%	133.486.573	73.771.225	-44,74%	124.289	125.675	1,12%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

ANNEX 4.3. DONES ASSALARIADES (2008 I 2014)

Dones	Nombre de persones assalariades			Massa salarial (euros constants 2014)			Mitjana salarial anual		
	2008	2014	% variació	2008	2014	% variació	2008	2014	% variació
Total									
Espanya	8.402.803	7.744.534	-7,83%	142.621.263.864	123.269.747.678	-13,57%	16.973	15.917	-6,22%
Catalunya	1.589.947	1.434.631	-9,77%	30.443.197.674	25.592.382.409	-15,93%	19.147	17.839	-6,83%
Lleida	88.466	81.326	-8,07%	1.461.714.512	1.239.001.610	-15,24%	16.523	15.235	-7,79%
Trams de salari: 0 SMI a 0,5 SMI									
Espanya	1.712.550	1.855.072	8,32%	3.359.281.356	3.411.477.408	1,55%	1.962	1.839	-6,25%
Catalunya	258.001	262.438	1,72%	554.303.371	501.781.456	-9,48%	2.148	1.912	-11,01%
Lleida	17.988	18.108	0,67%	38.930.882	36.053.028	-7,39%	2.164	1.991	-8,01%
Trams de salari: 0,5 SMI a 1 SMI									
Espanya	1.227.286	1.144.270	-6,76%	8.427.597.168	7.739.842.280	-8,16%	6.867	6.764	-1,50%
Catalunya	202.524	192.506	-4,95%	1.422.523.204	1.305.960.704	-8,19%	7.024	6.784	-3,42%
Lleida	13.040	12.973	-0,51%	90.355.823	87.113.695	-3,59%	6.929	6.715	-3,09%
Trams de salari: 1 SMI a 1,5 SMI									
Espanya	1.298.332	1.090.786	-15,99%	14.900.776.476	12.347.697.520	-17,13%	11.477	11.320	-1,37%
Catalunya	228.252	193.038	-15,43%	2.671.362.067	2.189.243.958	-18,05%	11.704	11.341	-3,10%
Lleida	14.180	11.549	-18,55%	165.016.042	130.942.562	-20,65%	11.637	11.338	-2,57%
Trams de salari: 1,5 SMI a 2 SMI									
Espanya	1.208.673	1.027.640	-14,98%	19.146.976.037	16.141.141.480	-15,70%	15.841	15.707	-0,85%
Catalunya	239.161	207.361	-13,30%	3.878.103.512	3.270.705.053	-15,66%	16.215	15.773	-2,73%
Lleida	13.436	12.575	-6,41%	212.877.940	196.019.100	-7,92%	15.844	15.588	-1,61%

Trams de salari: 2 SMI a 2,5 SMI									
Espanya	827.512	728.454	-11,97%	16.877.624.463	14.705.300.898	-12,87%	20.396	20.187	-1,02%
Catalunya	188.197	167.776	-10,85%	3.908.388.795	3.388.907.424	-13,29%	20.768	20.199	-2,74%
Lleida	8.618	7.903	-8,30%	177.383.552	159.569.473	-10,04%	20.583	20.191	-1,90%
Trams de salari: 2,5 SMI a 3,0 SMI									
Espanya	567.553	513.232	-9,57%	14.141.064.558	12.685.555.344	-10,29%	24.916	24.717	-0,80%
Catalunya	130.406	117.679	-9,76%	3.307.638.856	2.909.142.559	-12,05%	25.364	24.721	-2,54%
Lleida	5.756	5.269	-8,46%	144.300.065	130.302.370	-9,70%	25.070	24.730	-1,35%
Trams de salari: 3,0 SMI a 3,5 SMI									
Espanya	402.147	403.910	0,44%	11.920.501.529	11.823.253.520	-0,82%	29.642	29.272	-1,25%
Catalunya	93.412	87.442	-6,39%	2.818.664.727	2.555.492.450	-9,34%	30.175	29.225	-3,15%
Lleida	3.918	3.925	0,18%	117.343.041	114.802.325	-2,17%	29.950	29.249	-2,34%
Trams de salari: 3,5 SMI a 4,0 SMI									
Espanya	323.059	308.961	-4,36%	11.032.908.375	10.432.995.048	-5,44%	34.151	33.768	-1,12%
Catalunya	68.797	65.056	-5,44%	2.390.562.863	2.196.745.952	-8,11%	34.748	33.767	-2,82%
Lleida	3.285	3.202	-2,53%	113.053.828	108.150.752	-4,34%	34.415	33.776	-1,86%

ANNEX 4.3. DONES ASSALARIADES (2008-2014) (CONTINUACIÓ)

Dones	Nombre de persones assalariades			Massa salarial (euros constants 2014)			Mitjana salarial anual		
	2008	2014	% variació	2008	2014	% variació	2008	2014	% variació
Trams de salari: 4,0 SMI a 4,5 SMI									
Espanya	255.740	233.364	-8,75%	9.898.158.475	8.919.638.808	-9,89%	38.704	38.222	-1,25%
Catalunya	52.884	47.242	-10,67%	2.080.626.672	1.806.345.112	-13,18%	39.343	38.236	-2,81%
Lleida	2.639	2.342	-11,25%	102.717.785	89.452.690	-12,91%	38.923	38.195	-1,87%
Trams de salari: 4,5 SMI a 5,0 SMI									
Espanya	196.908	132.466	-32,73%	8.497.609.311	5.656.033.268	-33,44%	43.155	42.698	-1,06%
Catalunya	41.120	26.770	-34,90%	1.810.948.199	1.144.363.960	-36,81%	44.041	42.748	-2,93%
Lleida	2.194	1.179	-46,26%	95.649.638	50.298.498	-47,41%	43.596	42.662	-2,14%
Trams de salari: 5,0 SMI a 7,5 SMI									
Espanya	288.564	232.122	-19,56%	15.507.273.912	12.439.882.224	-19,78%	53.739	53.592	-0,27%
Catalunya	64.927	49.624	-23,57%	3.547.906.927	2.662.228.352	-24,96%	54.645	53.648	-1,82%
Lleida	2.773	1.865	-32,74%	148.427.704	99.369.065	-33,05%	53.526	53.281	-0,46%
Trams de salari: 7,5 SMI a 10,0 SMI									
Espanya	64.931	51.465	-20,74%	5.031.722.962	3.926.470.710	-21,97%	77.493	76.294	-1,55%
Catalunya	14.896	11.864	-20,35%	1.178.379.247	908.853.584	-22,87%	79.107	76.606	-3,16%
Lleida	463	339	-26,78%	36.244.641	25.822.308	-28,76%	78.282	76.172	-2,70%
Trams de salari: més de 10,0 SMI									
Espanya	29.548	22.792	-22,86%	3.879.769.242	3.040.543.968	-21,63%	131.304	133.404	1,60%
Catalunya	7.370	5.835	-20,83%	964.181.321	753.520.230	-21,85%	130.825	129.138	-1,29%
Lleida	176	97	-44,89%	19.413.598	11.113.581	-42,75%	110.305	114.573	3,87%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

5. Desocupats i prestacions

En aquest apartat s'estudia l'evolució de les persones desocupades i que reben una prestació. L'anàlisi es realitza en tres blocs: l'un correspon als desocupats amb prestacions de nacionalitat espanyola; l'altre, als de nacionalitat estrangera, i el tercer, al total —a la suma dels dos anteriors. Alhora, en cada bloc es fa una anàlisi de l'evolució per gènere.

Els anys que han estat objecte de l'anàlisi són el 2008, el 2010, el 2012 i el 2014, ja que tant el 2010 com el 2012 hi va haver reformes legislatives que van afectar les persones aturades.

Segons l'Agència Tributària, els desocupats són "el col·lectiu format pels perceptors les percepcions dels quals estan declarades en les claus C (Prestacions o subsidis per desocupació) i D (Prestacions de desocupació abonades en la modalitat de pagament únic)". És a dir, s'hi inclouen "la totalitat de les percepcions corresponents a les prestacions o subsidis per desocupació, independentment de quina sigui la seva forma de pagament".

A Lleida el 2008 hi havia 34.304 persones desocupades i que rebien una prestació. Al nivell més alt s'hi va arribar el 2012, quan el nombre d'aturats que rebien prestacions es va situar en 50.128, xifra que va baixar a 45.003 el 2014 (-10,22%). El pes dels desocupats amb prestacions a Lleida ha augmentat una dècima dins el conjunt espanyol en passar de representar el 0,76% del total d'aturats espanyols el 2008 al 0,86% el 2014. També ha augmentat lleugerament el seu pes dins el conjunt català, ja que ha passat de suposar el 4,97% dels aturats catalans el 2008 al 5,59% el 2014.

El nombre d'homes desocupats amb prestacions va augmentar molt entre el 2008 i el 2010, ja que va passar de 20.352 a 29.093, és a dir, va créixer un 42,95%. A partir del 2010 va anar baixant i el 2014 es va situar en 24.624, xifra que significa una caiguda d'un 15,36%.

El nombre de dones desocupades amb prestacions va seguir una dinàmica de creixement entre el 2008 i el 2012 en passar de 13.952 a 21.612, és a dir, va créixer un 54,90%. El 2014, el nombre de dones desocupades amb prestacions va baixar a 20.379 (-5,71%).

QUADRE 5.1. DESOCUPATS I PRESTACIONS MITJANES. TOTAL (2008-2014)

	Total		Homes		Dones		Prestacions dones/homes
	Desocupats	Prestació mitjana anual	Desocupats	Prestació mitjana anual	Desocupats	Prestació mitjana anual	
Espanya							
2008	4.486.292	3.570	2.442.777	3.790	2.043.515	3.308	87,27%
2010	5.909.530	4.230	3.270.177	4.569	2.639.353	3.810	83,38%
2012	5.865.476	3.898	3.178.140	4.219	2.687.336	3.519	83,41%
2014	5.244.069	3.456	2.805.114	3.690	2.438.955	3.187	86,38%
Catalunya							
2008	690.469	4.024	375.346	4.232	315.123	3.776	89,21%
2010	956.350	4.692	538.650	5.032	417.700	4.254	84,53%
2012	923.142	4.263	500.425	4.575	422.717	3.894	85,12%
2014	804.453	3.730	425.452	3.952	379.001	3.480	88,06%
Lleida							
2008	34.304	3.420	20.352	3.562	13.952	3.215	90,26%
2010	49.186	4.134	29.093	4.395	20.093	3.756	85,45%
2012	50.128	3.869	28.516	4.155	21.612	3.492	84,06%
2014	45.003	3.310	24.624	3.530	20.379	3.045	86,27%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

Per gènere, s'observa que el pes del nombre d'homes aturats es va reduint al llarg del període, ja que passa de suposar el 59,33% del total dels aturats amb prestacions el 2008 al 54,72% el 2014, un descens de gairebé cinc punts percentuals. Per tant, el pes del nombre de dones aturades al llarg del període va augmentant: d'un 40,67% el 2008 passa a un 45,28% el 2014. Així mateix, el percentatge dels homes desocupats amb prestació a Lleida respecte al conjunt estatal ha crescut d'un 0,83% el 2008 a un 0,88% el 2014, i també respecte al conjunt català: d'un 5,42% a un 5,79%.

El pes de les dones desocupades amb prestacions a Lleida també ha augmentat respecte al conjunt espanyol, d'un 0,68% el 2008 a un 0,84%, el 2014, així com respecte al conjunt català: d'un 4,43% a un 5,38%.

QUADRE 5.2. DESOCUPATS AMB PRESTACIONS.
DISTRIBUCIÓ PERCENTUAL PER GÈNERE. TOTAL (2008-2014)

Lleida	Total	Homes	Dones
2008	100%	59,33%	40,67%
2010	100%	59,15%	40,85%
2012	100%	56,89%	43,11%
2014	100%	54,72%	45,28%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

Si analitzem les prestacions mitjanes anuals, veiem que van registrar el nivell més alt el 2010, amb 4.134 € anuals,²¹ valor que es va anar reduint fins a arribar a 3.310 euros anuals el 2014 —és a dir, la caiguda respecte al 2010 va ser d'un 19,94%. La prestació mitjana dels homes va experimentar una reducció d'un 19,69% i la de les dones, d'un 18,92%. Alhora, la paritat entre les prestacions percebudes per les dones i les percebudes pels homes va disminuir, ja que, el 2008, les dones rebien un 90,26% de la mitjana de prestacions dels homes, mentre que el 2012 en rebien un 84,06%. Aquest percentatge va registrar una recuperació el 2014, quan va augmentar dos punts (86,27%). Això no obstant, la proporció de la prestació mitjana de les dones respecte a la dels homes és, a Lleida, lleugerament inferior a les que presenten Espanya i Catalunya (quadre 5.1).

²¹ En tot aquest apartat, a fi de comparar el poder adquisitiu d'uns anys respecte als altres, el valor monetari s'ha posat en relació amb l'any 2014, que fa d'any base.

QUADRE 5.3. DESOCUPATS I PRESTACIONS MITJANES. TOTAL (2008-2014). VARIACIONS PERCENTUALS INTERANUALS

Lleida	Total		Homes		Dones	
	Desocupats	Prestació mitjana anual	Desocupats	Prestació mitjana anual	Desocupats	Prestació mitjana anual
2010/2008	43,38%	20,86%	42,95%	23,40%	44,02%	16,82%
2012/2010	1,92%	-6,41%	-1,98%	-5,47%	7,56%	-7,01%
2014/2012	-10,22%	-14,46%	-13,65%	-15,04%	-5,71%	-12,81%
2014/2010	-8,50%	-19,94%	-15,36%	-19,69%	1,42%	-18,92%
2012/2008	46,13%	13,12%	40,11%	16,65%	54,90%	8,64%
2014/2008	31,19%	-3,24%	20,99%	-0,90%	46,07%	-5,28%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

QUADRE 5.4. DESOCUPATS I PRESTACIONS MITJANES. TOTAL (2008-2014). DISTRIBUCIÓ PERCENTUAL LLEIDA RESPECTE A ESPANYA I A CATALUNYA

	Total		Homes		Dones	
	Desocupats	Prestació mitjana anual	Desocupats	Prestació mitjana anual	Desocupats	Prestació mitjana anual
Lleida/ESP						
2008	0,76%	95,82%	0,83%	93,97%	0,68%	97,19%
2010	0,83%	97,72%	0,89%	96,19%	0,76%	98,58%
2012	0,85%	99,25%	0,90%	98,47%	0,80%	99,24%
2014	0,86%	95,76%	0,88%	95,66%	0,84%	95,53%
Lleida/CAT						
2008	4,97%	85,01%	5,42%	84,15%	4,43%	85,14%
2010	5,14%	88,10%	5,40%	87,34%	4,81%	88,29%
2012	5,43%	90,76%	5,70%	90,81%	5,11%	89,69%
2014	5,59%	88,73%	5,79%	89,31%	5,38%	87,48%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

Un altre element que s'ha de destacar és que la prestació mitjana a Lleida sempre ha estat significativament més baixa —més de 10 punts percentuals— que a Catalunya. Així, si el 2008 representava el 85,01% de la prestació mitjana catalana, el 2012 en suposava el 90,76% i el 2014, el 88,73%. La dinàmica de la prestació mitjana dels homes i de les dones respecte a la catalana ha estat bastant similar.

En relació amb el conjunt d'Espanya, la prestació mitjana a Lleida ha seguit un procés fluctuant, encara que sempre ha estat per sota de la mitjana espanyola. Així, el 2008 i el 2014, la prestació mitjana de Lleida suposava un 95% de l'espanyola, proporció que, el 2010 i el 2012, es movia entre el 97% i el 99%, tal com queda reflectit en el quadre adjunt. Si bé els homes desocupats amb prestacions el 2008 tenien un nivell bastant inferior al d'Espanya (93,97%), mentre que les dones estaven una mica més ben posicionades (97,19%), el 2014, la prestació mitjana dels lleidatans i les lleidatanes respecte a l'espanyola (un 95,66% i un 95,53%, respectivament) era bastant similar.

5.1. Desocupats de nacionalitat espanyola

En aquest apartat, l'anàlisi se centra en els desocupats amb prestacions i que tenen la nacionalitat espanyola. A Lleida, a l'inici de la crisi, hi havia 22.127 persones desocupades amb nacionalitat espanyola que rebien prestacions. El nivell més alt de desocupació es dona el 2012, quan el nombre d'aturats de nacionalitat espanyola perceptors de prestacions és de 34.277, xifra que el 2014 va baixar a 31.247 (-8,84%). El pes de les persones amb nacionalitat espanyola i desocupades que reben prestacions a Lleida ha augmentat una dècima dins el conjunt espanyol, ja que han passat de representar el 0,58% el 2008 al 0,67% el 2014 del total de desocupats d'aquest perfil. També s'ha incrementat lleugerament el seu pes dins el conjunt català: d'un 4,05% el 2008 un el 4,63% el 2014.

El nombre d'homes desocupats perceptors de prestacions i de nacionalitat espanyola va augmentar entre el 2008 i el 2012 de 10.863 a 17.764, és a dir, va créixer un 63,53%. A partir del 2012 va baixar i el 2014 es va situar en 15.908, xifra que suposava una caiguda del 10,45%.

El nombre de dones desocupades perceptores de prestacions i de nacionalitat espanyola va seguir una dinàmica de creixement entre el 2008 i el 2012, ja que va passar d'11.264 a 16.513, és a dir, va créixer un 46,60%. El 2014, el nombre de dones desocupades amb prestacions va baixar a 15.339 (-7,11%).

Pel que fa a la distribució per sexe dels desocupats amb nacionalitat espanyola que reben prestacions, el percentatge de variació és molt petit i les diferències entre homes i dones, molt poc rellevants. Els homes desocupats perceptors de prestacions i de nacionalitat espanyola a Lleida han passat de representar el 49,09% del total el 2008 al 51,82% el 2012 i al 50,91% el 2014. El pes relatiu de les dones desocupades amb prestacions i de nacionalitat espanyola a Lleida al llarg del període ha evolucionat, doncs, en sentit invers: del 50,91% al 49,01%.

QUADRE 5.5. DESOCUPATS I PRESTACIONS MITJANES. NACIONALITAT ESPANYOLA (2008-2014)

Nacionalitat espanyola	Total		Homes		Dones		Prestacions dones/homes
	Desocupats	Prestació mitjana anual	Desocupats	Prestació mitjana anual	Desocupats	Prestació mitjana anual	
Espanya							
2008	3.846.882	3.633	1.997.146	3.885	1.849.736	3.361	86,52%
2010	4.987.977	4.303	2.658.477	4.694	2.329.500	3.857	82,17%
2012	5.095.091	3.979	2.693.219	4.341	2.401.872	3.572	82,30%
2014	4.657.965	3.523	2.444.431	3.786	2.213.534	3.232	85,37%
Catalunya							
2008	546.691	4.138	273.033	4.386	273.658	3.890	88,68%
2010	743.854	4.850	391.387	5.282	352.467	4.370	82,73%
2012	741.091	4.408	380.315	4.795	360.776	3.999	83,41%
2014	674.293	3.843	341.709	4.121	332.584	3.557	86,31%
Lleida							
2008	22.127	3.481	10.863	3.660	11.264	3.309	90,40%
2010	30.890	4.304	15.906	4.709	14.984	3.874	82,27%
2012	34.277	4.112	17.764	4.535	16.513	3.657	80,65%
2014	31.247	3.542	15.908	3.879	15.339	3.194	82,34%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

L'aportació lleidatana d'homes desocupats amb prestacions i de nacionalitat espanyola al conjunt estatal s'ha incrementat del 0,54% el 2008 al 0,65% el 2014. Respecte al conjunt català, ha crescut del 3,98% (2008) al 4,66% (2014).

Pel que fa a les lleidatanes desocupades amb prestacions i de nacionalitat espanyola, també ha augmentat el seu pes tant respecte al conjunt espanyol (del 0,61% el 2008 al 0,69% el 2014) com respecte al conjunt català (del 4,12% al 4,61% per als mateixos anys).

QUADRE 5.6. DESOCUPATS AMB PRESTACIONS. NACIONALITAT ESPANYOLA.
DISTRIBUCIÓ PERCENTUAL PER SEXE (2008-2014)

Lleida	Total	Homes	Dones
2008	100%	49,09%	50,91%
2010	100%	51,49%	48,51%
2012	100%	51,82%	48,18%
2014	100%	50,91%	49,09%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

L'anàlisi de les prestacions mitjanes dels desocupats amb nacionalitat espanyola a Lleida mostra que es va arribar al nivell més alt el 2010, amb una mitjana de 4.304 € anuals, valor que es va reduir fins als 3.542 euros el 2014 —de manera que, respecte al 2010, la caiguda va ser d'un 17,69%.

Els homes desocupats perceptors de prestacions i de nacionalitat espanyola a Lleida van tenir la prestació màxima el 2010, quan va ascendir a 4.709 € anuals, prestació que el 2014 va passar a 3.879 €, xifra que suposa una reducció d'un 17,62%.

Quant a les dones desocupades amb prestacions i de nacionalitat espanyola a Lleida, van passar de percebre 3.309 € anuals el 2008 a 3.874 € el 2010 (+17,07%). Entre el 2010 i el 2014, l'import va caure un 17,54% en quedar-se en 3.194 €.

La paritat entre les prestacions de les dones i dels homes ha disminuït, ja que si el 2008 les dones rebien un 90,40% de la prestació mitjana dels homes, el 2012 la prestació mitjana femenina suposava el 80,65% de la masculina. El 2014, però, aquest valor es recupera uns dos punts percentuals (82,34%). Això no obstant, aquesta proporció és uns punts percentuals inferior a la registrada a Espanya i a Catalunya (vegeu el quadre 5.5).

QUADRE 5.7. DESOCUPATS I PRESTACIONS MITJANES. NACIONALITAT ESPANYOLA (2008-2014).
VARIACIONS PERCENTUALS INTERANUALS

Lleida	Total		Homes		Dones	
	Desocupats	Prestació mitjana anual	Desocupats	Prestació mitjana anual	Desocupats	Prestació mitjana anual
2010/2008	39,60%	23,62%	46,42%	28,65%	33,03%	17,07%
2012/2010	10,96%	-4,44%	11,68%	-3,69%	10,20%	-5,58%
2014/2012	-8,84%	-13,87%	-10,45%	-14,47%	-7,11%	-12,67%
2014/2010	1,16%	-17,69%	0,01%	-17,62%	2,37%	-17,54%
2012/2008	54,91%	18,13%	63,53%	23,91%	46,60%	10,54%
2014/2008	41,22%	1,75%	46,44%	5,98%	36,18%	-3,47%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

Una altra dada que cal destacar és que la prestació mitjana a Lleida sempre ha estat significativament més baixa que a Catalunya: ha passat de representar el 84,14% de la pensió mitjana catalana el 2008 al 93,30% el 2012, i ha baixat al 92,17% el 2014.

Pel que fa a Espanya, la prestació mitjana de Lleida, el 2008, estava per sota, ja que representava el 95,83% de la mitjana espanyola; els altres anys de referència, però, estava per sobre: el 2012, la pensió mitjana lleidatana suposava el 103,36% de l'espanyola i el 2014, el 100,54%. Entre els homes lleidatans de nacionalitat espanyola en situació de desocupació i perceptors de prestació, la dinàmica va ser similar a la total, si bé l'any 2014, la prestació mitjana de Lleida respecte a la d'Espanya suposava el 102,46%. Les dones a Lleida percebien el 2014 una prestació mitjana que representava el 98,82% de la de les dones d'Espanya; els anys 2010 i 2012, en canvi, van rebre una prestació mitjana superior a l'espanyola, tal com es pot veure en el quadre adjunt.

QUADRE 5.8. DESOCUPATS I PRESTACIONS MITJANES. NACIONALITAT ESPANYOLA (2008-2014)
DISTRIBUCIÓ PERCENTUAL DE LLEIDA RESPECTE A ESPANYA I A CATALUNYA

Nacionalitat espanyola	Total		Homes		Dones	
	Desocupats	Prestació mitjana anual	Desocupats	Prestació mitjana anual	Desocupats	Prestació mitjana anual
Lleida/ESP						
2008	0,58%	95,83%	0,54%	94,22%	0,61%	98,45%
2010	0,62%	100,00%	0,60%	100,31%	0,64%	100,43%
2012	0,67%	103,36%	0,66%	104,47%	0,69%	102,38%
2014	0,67%	100,54%	0,65%	102,46%	0,69%	98,82%

Lleida/CAT						
2008	4,05%	84,14%	3,98%	83,44%	4,12%	85,07%
2010	4,15%	88,73%	4,06%	89,15%	4,25%	88,65%
2012	4,63%	93,30%	4,67%	94,58%	4,58%	91,45%
2014	4,63%	92,17%	4,66%	94,13%	4,61%	89,79%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

5.2. Desocupats de nacionalitat estrangera

En aquest apartat s'analitza l'evolució de les prestacions percebudes per les persones de nacionalitat estrangera que es troben en situació de desocupació.

A Lleida, l'any 2008, hi havia 12.177 persones de nacionalitat estrangera i desocupades que rebien una prestació, xifra que representava el 35,50% del total de la província. Al nivell més alt s'hi va arribar el 2010, quan el nombre de desocupats de nacionalitat estrangera perceptors de prestacions va ser de 18.296 (el 37,19% del total), xifra que va baixar el 2014 a 13.756 (30,57%), és a dir, va registrar una reducció del 24,81%. El pes de les persones de nacionalitat estrangera desocupades amb prestacions a Lleida ha augmentat unes dècimes dins el conjunt espanyol en passar de representar l'1,90% el 2008 al 2,35% el 2014. També n'ha augmentat lleugerament el pes respecte al conjunt català: del 8,47% el 2008 al 10,57% el 2014.

El nombre d'homes desocupats perceptors de prestacions i de nacionalitat estrangera a Lleida va augmentar molt entre el 2008 i el 2010, ja que va passar de 9.489 (46,62% del total dels homes) a 13.187 (45,32% del total dels homes), és a dir, es va incrementar un 38,97%. A partir del 2010 va baixar i el 2014 es va situar en 8.716 (35,40% del total), és a dir, va caure un 33,90%.

El nombre de dones desocupades amb prestacions i de nacionalitat estrangera va seguir una dinàmica de creixement entre el 2008 i el 2010: de 2.688 (19,27% del total de dones) va passar a 5.109 (25,43% del total de dones), xifra que va significar un augment del 90,07%. El 2014, el nombre de dones desocupades perceptores de prestacions amb nacionalitat estrangera a Lleida va baixar a 5.040 (24,73% del total de dones), és a dir, es va reduir un 1,35%.

Quant a la distribució per gènere de les persones desocupades perceptores de prestacions i de nacionalitat estrangera a Lleida, s'observa que el pes relatiu dels homes disminueix de forma significativa al llarg del període, ja que passen de representar el 77,93% del total el 2008 al 63,36% el 2014 —una reducció d'uns quinze punts percentuals. O, dit d'una altra manera, el pes relatiu de les dones desocupades amb prestacions i de nacionalitat estrangera a Lleida augmenta en passar del 22,07% al 36,64%. Així mateix, l'aportació lleidatana d'homes desocupats amb prestacions i de nacionalitat estrangera al conjunt estatal augmenta del 2,13% el 2008 al 2,42% el 2014. Pel que fa al conjunt català, en aquest període creix del 9,27% al 10,41%.

QUADRE 5.9. DESOCUPATS I PRESTACIONS MITJANES. NACIONALITAT ESTRANGERA (2008-2014)

Nacionalitat estrangera	Total		Homes		Dones		Prestacions dones/homes
	Desocupats	Prestació mitjana anual	Desocupats	Prestació mitjana anual	Desocupats	Prestació mitjana anual	
Espanya							
2008	639.410	3.195	445.631	3.366	193.779	2.799	83,16%
2010	921.553	3.835	611.700	4.027	309.853	3.455	85,81%
2012	770.385	3.367	484.921	3.542	285.464	3.071	86,71%
2014	586.104	2.927	360.683	3.039	225.421	2.749	90,46%
Catalunya							
2008	143.778	3.592	102.313	3.822	41.465	3.024	79,11%
2010	212.496	4.141	147.263	4.369	65.233	3.626	83,01%
2012	182.051	3.675	120.110	3.878	61.941	3.280	84,58%
2014	130.160	3.146	83.743	3.264	46.417	2.932	89,83%
Lleida							
2008	12.177	3.310	9.489	3.449	2.688	2.820	81,78%
2010	18.296	3.847	13.187	4.017	5.109	3.409	84,87%
2012	15.851	3.343	10.752	3.526	5.099	2.958	83,88%
2014	13.756	2.782	8.716	2.892	5.040	2.591	89,59%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

El pes de les dones desocupades amb prestacions i de nacionalitat estrangera a Lleida també augmenta tant respecte al conjunt espanyol: de l'1,39% el 2008 al 2,24% el 2014, com respecte al conjunt català: del 6,48% al 10,86%, per al 2008 i el 2014, respectivament.

QUADRE 5.10. DESOCUPATS AMB PRESTACIONS. NACIONALITAT ESTRANGERA.
DISTRIBUCIÓ PERCENTUAL PER GÈNERE (2008-2014)

Lleida	Total	Homes	Dones
2008	100%	77,93%	22,07%
2010	100%	72,08%	27,92%
2012	100%	67,83%	32,17%
2014	100%	63,36%	36,64%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

L'anàlisi de les prestacions mitjanes anuals dels desocupats de nacionalitat estrangera a Lleida mostra que al nivell més alt s'hi va arribar el 2010, amb una mitjana de 3.847 € anuals (un 10,62% més baix que el dels desocupats de nacionalitat espanyola), valor que va anar disminuint fins a arribar als 2.782 euros anuals el 2014 (un 21,46% més baix que el dels desocupats de nacionalitat espanyola). La reducció respecte al 2010 va ser, doncs, d'un 27,69%.

Si es consideren les prestacions mitjanes anuals dels homes desocupats de nacionalitat estrangera a Lleida, es constata que van registrar el nivell més elevat el 2010, amb una mitjana de 4.017 € anuals (un nivell un 14,70% més baix que el dels homes de nacionalitat espanyola), valor que va caure als 2.892 euros anuals el 2014 (un 25,44% més baix que el dels homes de nacionalitat espanyola). Així, el descens respecte al 2010 va ser d'un 28,00%.

Les prestacions mitjanes anuals de les dones desocupades de nacionalitat estrangera a Lleida van presentar el nivell més alt el 2010, amb una mitjana de 3.409 € anuals —això és, un 12,00% inferior al nivell de les dones de nacionalitat espanyola—, valor que baixa fins als 2.591 euros anuals el 2014 —un 18,88% menys que les de nacionalitat espanyola. Així, respecte al 2010, la prestació mitjana anual de les desocupades estrangeres cau un 24,00%.

La relació de paritat entre les prestacions de les dones desocupades de nacionalitat estrangera i les dels homes desocupats de nacionalitat estrangera a Lleida ha experimentat un ascens, ja que, el 2008, les dones rebien un 81,78% de la prestació mitjana masculina; el 2010, un 84,87%, i el 2014, un 89,59%. Aquestes proporcions entre prestacions mitjanes d'homes i dones desocupats de nacionalitat estrangera a Lleida són bastant similars a les registrades a Espanya i a Catalunya, tal com queda reflectit en el quadre 5.9.

QUADRE 5.11. DESOCUPATS I PRESTACIONS MITJANES. NACIONALITAT ESTRANGERA (2008-2014). VARIACIONS PERCENTUALS INTERANUALS

Lleida	Total		Homes		Dones	
	Desocupats	Prestació mitjana anual	Desocupats	Prestació mitjana anual	Desocupats	Prestació mitjana anual
2010/2008	50,25%	16,23%	38,97%	16,47%	90,07%	20,88%
2012/2010	-13,36%	-13,10%	-18,47%	-12,22%	-0,20%	-13,24%
2014/2012	-13,22%	-16,79%	-18,94%	-17,98%	-1,16%	-12,40%
2014/2010	-24,81%	-27,69%	-33,90%	-28,00%	-1,35%	-24,00%
2012/2008	30,17%	1,00%	13,31%	2,24%	89,69%	4,87%
2014/2008	12,97%	-15,96%	-8,15%	-16,14%	87,50%	-8,13%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

QUADRE 5.12. DESOCUPATS I PRESTACIONS MITJANES. NACIONALITAT ESTRANGERA (2008-2014).
DISTRIBUCIÓ PERCENTUAL LLEIDA RESPECTE A ESPANYA I A CATALUNYA

Nacionalitat estrangera	Total		Homes		Dones	
	Desocupats	Prestació mitjana anual	Desocupats	Prestació mitjana anual	Desocupats	Prestació mitjana anual
Lleida/ESP						
2008	1,90%	103,62%	2,13%	102,45%	1,39%	100,75%
2010	1,99%	100,32%	2,16%	99,75%	1,65%	98,66%
2012	2,06%	99,28%	2,22%	99,55%	1,79%	96,31%
2014	2,35%	95,02%	2,42%	95,16%	2,24%	94,25%
Lleida/CAT						
2008	8,47%	92,15%	9,27%	90,23%	6,48%	93,27%
2010	8,61%	92,91%	8,95%	91,95%	7,83%	94,01%
2012	8,71%	90,98%	8,95%	90,92%	8,23%	90,17%
2014	10,57%	88,43%	10,41%	88,60%	10,86%	88,37%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

Per finalitzar, es vol destacar que la prestació mitjana de les persones desocupades de nacionalitat estrangera a Lleida sempre ha estat significativament més baixa que la registrada a Catalunya. Així, ha passat del 92,15% el 2008 al 92,91% el 2010, i ha baixat al 88,43% el 2014. Entre el 2010 (l'any en què la mitjana de Lleida està més ben posicionada respecte a la catalana) i el 2014, la prestació mitjana masculina s'ha vist reduïda 3,35 punts percentuals i la de les dones, 5,64 punts percentuals, respecte a les prestacions mitjanes masculines i femenines de Catalunya.

En relació amb Espanya, la prestació mitjana de Lleida ha seguit un procés de descens continu: si el 2008 parteix del 103,62% de la mitjana espanyola, el 2014 baixa fins al 95,02%. Pel que fa a la prestació mitjana d'homes i dones, la dinàmica ha estat similar, tal com queda reflectit en el quadre 5.12.

5.3. Conclusions

El nombre de persones desocupades que rebien una prestació a Lleida el 2014 era de 45.003, xifra superior a la del 2008 en un 31,19%. Quant als homes, el nombre superava el nivell del 2008 en un 20,99%, i quant a les dones, en un 46,01%.

La mitjana del nivell d'ingressos de les persones desocupades amb prestacions a Lleida el 2014 era de 3.310 €, xifra que representava el 80,07% del nivell d'ingressos del 2010.

El nivell d'ingressos de les dones desocupades a Lleida que el 2014 rebien una prestació equivalia al 86,27% del nivell d'ingressos dels homes, percentatge que, respecte al 2008, suposa un descens de 4 punts de la paritat d'ingressos entre sexes.

El nivell d'ingressos de les persones desocupades amb remuneració a Lleida ha estat inferior al d'Espanya i, encara més, al de Catalunya.

A Lleida, la mitjana d'ingressos per prestacions que reben les persones desocupades de nacionalitat estrangera sempre ha estat per sota del nivell d'ingressos de les persones desocupades de nacionalitat espanyola. El 2014 rebien una mitjana d'ingressos un 21,46% inferior.

Alhora, el descens de la mitjana d'ingressos, del 2010 al 2014, ha estat superior entre els desocupats de nacionalitat estrangera (-27,69%) que entre els de nacionalitat espanyola (-17,69%).

Els homes desocupats perceptors de prestacions de nacionalitat estrangera van rebre el 2014 uns ingressos inferiors en un 25,44% als dels desocupats de nacionalitat espanyola.

Per la seva part, les dones desocupades amb prestacions de nacionalitat estrangera van rebre el 2014 uns ingressos inferiors en un 18,88% als de les desocupades de nacionalitat espanyola.

El diferencial entre la mitjana d'ingressos de les dones i dels homes desocupats a Lleida ha estat, durant els anys de la crisi, més elevat entre els desocupats de nacionalitat espanyola que entre els de nacionalitat estrangera. El 2014, les dones de nacionalitat espanyola ingressaven un 17,66% menys que els homes, mentre que les de nacionalitat estrangera ingressaven un 10,41% menys, si bé les primeres obtenien una mitjana d'ingressos més elevada que les segones, tal com ja s'ha indicat.

6. Pensions i pensionistes

En aquest apartat s'analitza l'evolució del nombre de pensionistes i els ingressos que perceben. Segons la nota metodològica de l'Agència Tributària, la categoria *pensió* inclou les retribucions declarades en la clau B (pensionistes i perceptors d'havers passius), és a dir, percepcions exemptes d'IRPF corresponents a les pensions i havers passius dels règims públics de la Seguretat Social i classes passives, així com les classificades amb les subclaus 6 i de la clau L, que són les prestacions per incapacitat permanent o gran invalidesa exemptes d'IRPF, i les pensions per inutilitat o incapacitat permanent de classes passives. Dins de la clau B hi ha les pensions d'orfandat i de viduïtat.

QUADRE 6.1. PENSIONISTES I PENSIONS (2008 i 2014)

Espanya	Pensionistes	Volum de pensions (€ constants base 2014)
2008	8.837.596	106.299.021.888
2014	9.386.455	123.381.077.112
Valors	548.859	17.082.055.224
% variació	6,21%	16,07%
Catalunya		
2008	1.633.673	20.755.151.496
2014	1.727.435	23.677.838.759
Valors	93.762	2.922.687.263
% variació	5,74%	14,08%

Lleida		
2008	98.817	1.067.990.786
2014	101.553	1.205.838.840
Valors	2.736	137.848.054
% variació	2,77%	12,91%
LLE/ESP		
2008	1,12%	1,00%
2014	1,08%	0,98%
LLE/CAT		
2008	6,05%	5,15%
2014	5,88%	5,09%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

A Lleida, el 2014, hi havia 101.553 pensionistes, xifra que significa 2.736 pensionistes més que el 2008, això és, un augment del 2,77%. L'increment va ser significativament inferior al registrat a escala espanyola i catalana durant el mateix període, fet que explica la pèrdua del pes relatiu dels pensionistes lleidatans dins el total d'Espanya i de Catalunya, tal com mostra el quadre adjunt.

Al mateix temps, es va produir un augment en el volum monetari de les pensions, ja que van augmentar un 12,91%, és a dir, van registrar un increment 10,14 punts percentuals superior al del nombre de pensionistes. Aquest augment percentual va ser més baix que el registrat a Espanya i a Catalunya, de manera que el pes específic del volum monetari de les pensions lleidatanes va disminuir respecte al de les pensions dels dos àmbits de referència indicats.

QUADRE 6.2. PENSIONS: MITJANA I MEDIANA (2008 I 2014)

Espanya	Total mitjana	Total mediana	Mitjana/mediana
2008	12.028	10.211	17,80%
2014	13.145	11.285	16,48%
Diferència	1.117	1.074	
% variació	9,29%	10,52%	
Catalunya	Total mitjana	Total mediana	Mitjana/mediana
2008	12.705	10.519	20,78%
2014	13.707	11.886	15,32%

Diferència	1.002	1.367	
% variació	7,89%	13,00%	
Lleida	Total mitjana	Total mediana	Mitjana/mediana
2008	10.808	9.786	10,44%
2014	11.874	10.634	11,66%
Diferència	1.066	848	
% variació	9,86%	8,66%	
Lleida/Esp.	Total mitjana	Total mediana	
2008	89,85%	95,85%	
2014	90,34%	94,23%	
Lleida/CAT	Total mitjana	Total mediana	
2008	85,06%	93,04%	
2014	86,63%	89,47%	

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

A Lleida, el 50% dels pensionistes rebien el 2014 una pensió inferior a 10.634 euros anuals, pensió que havia augmentat en 848 euros anuals respecte al 2008 (+8,66%). El nivell de la mediana a Lleida sempre ha estat bastant per sota del registrat a Espanya i a Catalunya. Alhora, l'augment de la mediana lleidatana ha estat igualment força inferior al registrat a Espanya i a Catalunya, fet que ha provocat una disminució del nivell de la pensió de Lleida respecte a l'estat i la comunitat autònoma (quadre 6.2).

Si es calcula la mitjana de les pensions, el valor que en resulta per al 2014 és d'11.874 euros anuals, xifra que suposa un increment de 1.066 euros respecte al 2008 —un augment d'un 9,86%. L'augment de la mitjana a Lleida ha estat superior als d'Espanya i Catalunya, circumstància que li ha permès millorar els percentatges respecte a aquests dos àmbits, si bé no s'ha d'obviar que el seu valor és significativament inferior. A Lleida, el 2014, per sota de la pensió mitjana hi havia el 59,46% dels pensionistes, un percentatge molt similar al del 2008 (59,37%).

D'acord amb les dades de què es disposa, a Lleida, el 2014, la mitjana superava la mediana en un 11,66%, valor lleugerament més elevat que el corresponent al 2008 (10,44%). S'ha de destacar que aquest percentatge és molt més baix a Lleida que a Espanya i a Catalunya, cosa que indica que a Lleida hi ha una millor distribució de les pensions que en aquests dos àmbits.

Una altra forma d'analitzar les pensions consisteix a considerar-ne la distribució per decils. L'any 2014, el 50% de la població amb un nivell de pensió més alt rebia el 72,84% dels ingressos, és a dir, rebia 2,72 més ingressos que el 50% de la població que en percebia menys, la qual era destinatària del 27,16% de les pensions. La proporció del 50% de la població amb una pensió més alta ha augmentat respecte al 2008, quan era de 2,68. Un altre indicador que cal posar en relleu és la relació de proporcionalitat entre el 10% amb una pensió més elevada i el 10% amb una pensió

més baixa: el primer 10% cobrava 20 vegades més que el segon, valor que es va reduir unes dècimes entre el 2008 i el 2014.

QUADRE 6.3. TOTAL. DISTRIBUCIÓ DE LES PENSIONS A LLEIDA PER DECILS (2008-2014)

Decils	2008	% distribució	2014	% distribució
5%	7.570.826	0,71%	8.096.875	0,67%
10%	15.141.653	1,42%	16.193.750	1,34%
20%	49.501.447	4,64%	49.934.367	4,14%
30%	112.546.417	10,54%	123.661.545	10,26%
40%	199.712.950	18,70%	223.225.092	18,51%
50%	290.027.970	27,16%	324.265.581	26,89%
60%	380.342.991	35,61%	425.306.070	35,27%
70%	470.658.011	44,07%	526.346.560	43,65%
80%	586.482.119	54,91%	669.708.304	55,54%
90%	749.353.739	70,16%	868.652.853	72,04%
95%	866.403.378	81,12%	1.005.446.553	83,38%
100%	1.067.990.786	100,00%	1.205.838.840	100,00%
Proporcions	2008		2014	
Sup5% / Inf5%	26,63		24,75	
Sup10% / Inf10%	21,04		20,82	
Sup20% / Inf20%	9,73		10,74	
Sup50 / Inf50	2,68		2,72	

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

El 5% dels pensionistes amb més ingressos rebien el 2014 el 24,75% de les pensions, 2 punts percentuals menys que el 2008 (26,63%). Alhora, el 5% dels pensionistes amb menys ingressos percebien el 0,67% de les pensions, un percentatge inferior al del 2008 (0,71%).

6.1. Pensions: homes

QUADRE 6.4. HOMES. PENSIONISTES I PENSIONS (2008 I 2014)

Espanya	Pensionistes	Volum de pensions (€ constants base 2014)
2008	4.477.987	63.504.485.745
2014	4.801.098	73.462.069.637
Valors	323.111	9.957.583.892
% variació	7,22%	15,68%
Catalunya		
2008	777.612	12.029.544.567
2014	837.599	13.649.532.430
Valors	59.987	1.619.987.863
% variació	7,71%	13,47%
Lleida		
2008	48.956	609.091.063
2014	50.898	683.957.813
Valors	1.942	74.866.750
% variació	3,97%	12,29%
LLE/ESP		
2008	1,09%	0,96%
2014	1,06%	0,93%
LLE/CAT		
2008	6,30%	5,06%
2014	6,08%	5,01%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

A Lleida, el 2014, hi havia 50.898 homes pensionistes, això és, 1.942 pensionistes més que el 2008, xifra que suposa un augment d'un 3,97%. Aquest augment va ser significativament inferior als registrats a Espanya i Catalunya durant el mateix període, de manera que els pensionistes de Lleida van perdre pes dins el total d'homes pensionistes d'Espanya i Catalunya.

Al mateix temps, es va produir un increment en el volum monetari de les pensions, ja que van augmentar un 12,29%, és a dir, 8,32 punts percentuals més que el nombre de pensionistes. Aquest augment percentual va ser inferior al registrat a Espanya i a Catalunya, raó per la qual el pes específic de Lleida, quant a volum monetari, va disminuir respecte als dos àmbits de referència indicats.

QUADRE 6.5. HOMES. PENSIONS: MITJANA I MEDIANA (2008 I 2014)

Espanya	Homes mitjana	Homes mediana	Mitjana/mediana
2008	14.181	11.162	27,05%
2014	15.301	12.758	19,94%
Diferència	1.120	1.595	
% variació	7,90%	14,29%	
Catalunya	Homes mitjana	Homes mediana	Mitjana/mediana
2008	15.470	12.350	25,26%
2014	16.296	14.819	9,97%
Diferència	826	2.468	
% variació	5,34%	19,98%	
Lleida	Homes mitjana	Homes mediana	Mitjana/mediana
2008	12.442	10.368	20,01%
2014	13.438	11.573	16,12%
Diferència	996	1.205	
% variació	8,01%	11,62%	
Lleida/Esp.	Homes mitjana	Homes mediana	
2008	87,73%	92,88%	
2014	87,82%	90,71%	
Lleida/CAT	Homes mitjana	Homes mediana	
2008	80,43%	83,94%	
2014	82,46%	78,09%	

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

A Lleida, el 50% dels pensionistes rebien el 2014 una pensió inferior a 11.573 euros anuals, import que havia augmentat en 1.205 euros anuals respecte al 2008

(+11,62%). El nivell de la mediana a Lleida sempre ha estat bastant per sota del registrat a Espanya i a Catalunya. Alhora, l'augment de la mediana és força inferior als que experimenten Espanya i, sobretot, Catalunya, de manera que el nivell de pensió a Lleida ha disminuït respecte a Espanya i Catalunya (quadre 6.4).

El 2014, l'import mitjà de les pensions dels homes lleidatans va ser de 13.438 euros anuals, xifra que suposa un augment de 996 euros, o d'un 8,01%, respecte al 2008. L'augment de la mitjana a Lleida ha estat superior als que s'han produït a Espanya i a Catalunya. Així, Lleida ha millorat els seus percentatges respecte a aquests dos àmbits, si bé la pensió mitjana dels homes lleidatans continua sent significativament inferior. A Lleida, el 2014, per sota de la mitjana hi havia el 62,13% dels homes pensionistes, percentatge que ha millorat respecte al del 2008 (70,27%).

A Lleida, el 2014, la mitjana supera la mediana en un 16,12%, valor que representa un reducció de quatre punts percentuals respecte al 2008 (20,01%). Aquest percentatge és inferior al registrat a Espanya i superior al de Catalunya.

Pel que fa a la distribució per decils de les pensions dels homes a Lleida, el 2014, el 50% dels pensionistes amb un nivell de pensió més alt rebien el 77,77% de les pensions, és a dir, cobraven 3,50 vegades més que el 50% de la població amb menys ingressos, perceptora del 22,23% de les pensions —percentatge que, respecte al 2008, s'ha incrementat un 3,01. Alhora, el 10% amb un nivell de pensió més alt ingressava 27,35 vegades més que el 10% amb un nivell més baix —aquest percentatge s'ha reduït respecte al 2008, quan era d'un 29,94%.

El 5% dels homes pensionistes amb més ingressos rebien el 2014 el 32,24% de les pensions, valor que representa 5,35 punts percentuals menys que el 2008 (37,59%). Per la seva part, el 5% dels pensionistes de menys ingressos percebien el 0,50% de les pensions, percentatge similar al del 2008 (0,51%).

QUADRE 6.6. HOMES. DISTRIBUCIÓ DE LES PENSIONS A LLEIDA PER DECILS (2008 I 2014)

Decils	2008	% distribució	2014	% distribució
5%	3.090.771	0,51%	3.440.705	0,50%
10%	6.181.542	1,01%	6.881.410	1,01%
20%	23.992.025	3,94%	24.881.831	3,64%
30%	59.943.293	9,84%	62.398.747	9,12%
40%	105.833.473	17,38%	99.915.663	14,61%
50%	151.723.654	24,91%	152.055.574	22,23%
60%	197.613.835	32,44%	204.195.485	29,85%
70%	221.250.598	36,32%	293.828.907	42,96%
80%	324.513.480	53,28%	380.578.428	55,64%
90%	424.012.793	69,61%	495.729.690	72,48%

95%	492.893.681	80,92%	573.012.781	83,78%
100%	609.091.063	100,00%	683.957.813	100,00%
Proporcions	2008		2014	
Sup5% / Inf5%	37,59		32,24	
Sup10% / Inf10%	29,94		27,35	
Sup20% / Inf20%	11,86		12,19	
Sup50 / Inf50	3,01		3,50	

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

6.2. Pensions: dones

A Lleida, el 2014, hi havia 50.655 dones pensionistes, 794 més que el 2008 (+1,59%). Aquest augment ha estat significativament inferior al registrat a Espanya i a Catalunya durant el mateix període. Així doncs, el pes relatiu de les pensionistes lleidatanes ha disminuït respecte als dos àmbits, tal com mostra el quadre adjunt.

QUADRE 6.7. DONES. PENSIONISTES I PENSIONS (2008 I 2014)

Espanya	Pensionistes	Volum de pensions (€ constants base 2014)
2008	4.359.609	42.795.760.703
2014	4.585.357	49.920.781.659
Valors	225.748	7.125.020.956
% variació	5,18%	16,65%
Catalunya		
2008	856.061	8.726.198.122
2014	889.836	10.028.451.720
Valors	33.775	1.302.253.598
% variació	3,95%	14,92%

Lleida		
2008	49.861	458.874.255
2014	50.655	521.898.465
Valors	794	63.024.210
% variació	1,59%	13,73%
LLE/ESP		
2008	1,14%	1,07%
2014	1,10%	1,05%
LLE/CAT		
2008	5,82%	5,26%
2014	5,69%	5,20%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

Al mateix temps, el volum monetari de les pensions de les lleidatanes ha augmentat un 13,73%, és a dir, 12,14 punts percentuals més que el nombre de dones pensionistes. Aquest increment percentual és inferior als que s'han produït a Espanya i a Catalunya, de manera que el pes específic del valor monetari de les pensions femenines lleidatanes ha caigut respecte als dos àmbits de referència indicats.

QUADRE 6.8. DONES. PENSIONS: MITJANA I MEDIANA (2008 I 2014)

Espanya	Dones mitjana	Dones mediana	Mitjana/mediana
2008	9.816	9.477	3,58%
2014	10.887	10.205	6,68%
Diferència	1.071	728	
% variació	10,91%	7,69%	
Catalunya	Dones mitjana	Dones mediana	Mitjana/mediana
2008	10.193	9.509	7,20%
2014	11.270	10.361	8,78%
Diferència	1.077	852	
% variació	10,56%	8,95%	

Lleida	Dones Mitjana	Dones mediana	Mitjana/mediana
2008	9.203	9.314	-1,19%
2014	10.303	9.934	3,71%
Diferència	1.100	621	
%variació	11,95%	6,67%	
Lleida/Esp.	Dones mitjana	Dones mediana	
2008	93,75%	98,28%	
2014	94,64%	97,35%	
Lleida/CAT	Dones mitjana	Dones mediana	
2008	90,28%	97,94%	
2014	91,42%	95,89%	

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

A Lleida, el 50% de les pensionistes rebien el 2014 una pensió inferior a 9.934 euros anuals —621 euros anuals més (un 6,67% més) que el 2008. El nivell de la mediana lleidatana sempre s'ha situat bastant per sota del registrat a Espanya i, sobretot, a Catalunya. Al mateix temps, l'augment de la mediana ha estat inferior al d'aquests dos àmbits, fet que ha provocat una disminució del nivell de pensió de les lleidatanes respecte a Espanya i Catalunya (quadre 6.9).

A Lleida, la mitjana de les pensions de les dones el 2014 va ser de 10.303 euros anuals, 1.100 euros més que el 2008, quantitat que suposa un augment d'un 11,95%. L'increment de la mitjana a Lleida, en ser lleugerament superior als registrats a Espanya i a Catalunya, li ha permès millorar els seus percentatges respecte a aquests dos àmbits, tot i que el valor de Lleida és significativament inferior. El 2014, un 48,69% de les pensionistes lleidatanes se situaven per sota de la mitjana, percentatge més baix que el del 2008 (53,22%). Així, entre les pensionistes, el 2008, hi havia una distribució més equitativa dels ingressos que després de la crisi, tot i que les desigualtats que n'han resultat són menys importants que entre els homes.

D'altra banda, a Lleida la mitjana supera la mediana el 2014 en un 3,74%, dada que suposa un augment respecte al 2008, quan la mitjana era inferior a la mediana (-1,19%). Convé ressaltar que a Lleida el percentatge és molt inferior que a Espanya i a Catalunya, cosa que indica que la distribució de les pensions femenines a Lleida és millor que en els dos altres àmbits de referència.

Pel que fa a la distribució de les pensions de les dones a Lleida l'any 2014, es constata que el 50% de les dones pensionistes amb un nivell de pensió més alt rebien el 71,79% de les pensions, és a dir, perceben 2,54 vegades més ingressos que el 50% de la població femenina amb menys ingressos, a la qual corresponia el 28,21% de les pensions. Les diferències entre els ingressos del 50% de les dones amb pensions més altes i els de les dones amb pensions més baixes augmenta respecte al 2008, quan va

ser d'un 2,29. Alhora, el 10% amb un nivell de pensió més alt ingressa 14,95 vegades més que el 10% amb un nivell més baix, diferència que ha crescut respecte al 2008 (13,17).

El 5% de les dones pensionistes amb més ingressos rebien el 2014 el 16,76% del total de les pensions, percentatge lleugerament inferior al del 2008 (16,97%). Alhora, el 5% de les pensionistes amb menys ingressos perceben el 0,89% del total de les pensions, valor similar al del 2008 (0,97%). El 2014, per cada 100 euros que rebien el 5% de les dones pensionistes amb menys ingressos, el 5% de les dones pensionistes amb més ingressos en perceben 1.879, import una mica superior al del 2008, quan n'ingressaven 1.752 euros.

QUADRE 6.9. DONES. DISTRIBUCIÓ DE LES PENSIONS A LLEIDA PER DECILS (2008–2014)

Decils	2008	% distribució	2014	% distribució
5%	4.443.622	0,97%	4.655.195	0,89%
10%	8.887.245	1,94%	9.310.389	1,78%
20%	25.723.265	5,61%	25.158.314	4,82%
30%	56.924.096	12,40%	61.543.801	11,79%
40%	94.863.228	20,67%	97.929.287	18,76%
50%	139.484.944	30,40%	147.216.602	28,21%
60%	184.106.660	40,12%	196.503.917	37,65%
70%	228.728.376	49,84%	245.791.232	47,10%
80%	273.350.092	59,57%	305.025.208	58,45%
90%	341.856.620	74,49%	382.722.054	73,34%
95%	381.045.294	83,03%	434.395.657	83,24%
100%	458.899.723	100,00%	521.881.027	100,00%
Proporcions	2008		2014	
Sup5% / Inf5%	17,52		18,79	
Sup10% / Inf10%	13,17		14,95	
Sup20% / Inf20%	7,21		8,62	
Sup50 / Inf50	2,29		2,54	

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

6.3. Relació entre les pensions dels homes i de les dones

Una anàlisi de la mitjana de les pensions ens mostra que, l'any 2014, a Lleida, els homes ingressaven 130 euros per cada 100 euros que rebien les dones. La proporció a favor dels homes és lleument inferior a la registrada el 2008 (135 davant de 100). Quant als ingressos per pensions, Lleida mostra menys disparitat per raó de gènere que Espanya i Catalunya, tal com queda reflectit en el quadre adjunt.

Si l'anàlisi se centra en la mediana, el diferencial, en general, és més baix. A Lleida, l'any 2014, per cada 100 euros que ingressaven les dones, els homes en percebien 116. La proporció favorable als homes s'ha incrementat respecte al 2008, quan era 111 davant 100. El diferencial a Lleida és, així mateix, més baix que a Espanya i a Catalunya, tal com queda reflectit en el quadre adjunt.

QUADRE 6.10. COMPARACIÓ ENTRE LES PENSIONS DE DONES I HOMES (2008 I 2014)

Espanya	Mitjana (H/D)	Mediana (H/D)
2008	1,44	1,18
2014	1,41	1,25
Catalunya	Mitjana (H/D)	Mediana (H/D)
2008	1,52	1,30
2014	1,45	1,43
Lleida	Mitjana (H/D)	Mediana (H/D)
2008	1,35	1,11
2014	1,30	1,16

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

6.4. Pensions i edat

El 2014, el 68,28% dels pensionistes de Lleida tenien més de 65 anys. El percentatge és molt similar al del 2008 —2,93 punts percentuals més elevat— i lleugerament superior al d'Espanya i Catalunya, tal com queda reflectit en el quadre adjunt.

El 66,31% dels homes pensionistes tenien més de 65 anys el 2014, percentatge que suposa una reducció de 0,12 punts percentuals respecte al 2008. Les dones de més de 65 anys representaven el 70,27% de les pensionistes el 2014, percentatge superior en 1,74 punts percentuals al registrat el 2008.

QUADRE 6.11. PENSIONISTES MAJORS DE 65 ANYS (2008 I 2014)

Edats	Total		Homes		Dones	
	Pensionistes	Pensió mitjana anual	Pensionistes	Pensió mitjana anual	Pensionistes	Pensió mitjana anual
Tram d'edat: Major de 66 anys						
Espanya						
2008	63,31%	13.056	62,13%	15.527	64,53%	10.612
2014	66,24%	14.335	64,75%	17.001	67,81%	11.669
Punts percentuals/ percentatges	2,93 pp	9,80%	2,62pp	9,49%	3,28 pp	9,96%
Catalunya						
2008	63,35%	13.812	62,03%	17.135	64,54%	10.911
2014	66,92%	14.870	65,24%	18.225	68,50%	11.861
Punts percentuals/ percentatges	3,57 pp	7,66%	3,20 pp	6,36%	3,95 pp	8,71%
Lleida						
2008	67,49%	11.539	66,43%	13.425	68,53%	9.744
2014	68,28%	12.792	66,31%	14.837	70,27%	10.853
Punts percentuals/ percentatges	0,80 pp	10,86%	-0,12 pp	10,52%	1,74 pp	11,38%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària

Si bé en el total de pensionistes el nombre de dones i d'homes és pràcticament igual, entre les persones de més de 65 anys es dona la següent proporció: per cada 126 dones pensionistes hi ha 100 homes pensionistes.

El 2014, la pensió mitjana anual de les persones de més de 65 anys va ser de 12.792 euros: 14.837 euros en el cas dels homes i 10.853 en el de les dones. Per tant, les dones ingressaven 3.984 euros menys que els homes.

El diferencial entre les pensions d'homes i dones de més de 65 anys és molt important, si bé a Lleida la diferència és inferior que a Catalunya i a Espanya. A Lleida, el 2014, per cada 100 euros que cobraven les dones, els homes n'ingressaven 136,71, xifra que, respecte al 2008, suposa una lleugera reducció (-1,06 punts percentuals) de la diferència favorable als homes. Catalunya registra una proporció desfavorable a les dones molt més alta: per cada 100 euros que cobren les dones, els homes n'ingressen 153,65 (el 2008 n'ingressaven 157,04). Espanya també registra un diferencial superior al de Lleida: per cada 100 euros que cobren les dones, els homes en perceben 145,69 (el 2008 n'ingressaven 146,32).

Alhora, les dades mostren que, el 2014, per cada 100 euros que cobraven el total de pensionistes lleidatans de més de 65 anys, a Catalunya n'ingressaven 116,24 (119,70 el 2008), i a Espanya, 112,06 (113,24 el 2008).

Si aquestes dades es desglossen per sexe, les diferències que s'observen són rellevants. Per cada 100 euros que cobraven els homes pensionistes de més de 65 anys el 2014 a Lleida, a Catalunya en cobraven 122,83 (127,64 en 2008), i a Espanya, 114,59 (115,66 el 2008). En el cas de les dones pensionistes, el diferencial és una mica inferior: per cada 100 euros que cobraven a Lleida, a Catalunya en perceben 109,29 (107,52 el 2008), i a Espanya, 111,98 (108,91 el 2008).

6.5. Conclusions

Entre els anys 2008 i 2014 es va produir un augment del nombre de pensionistes d'un 2,77% —d'un 3,97% en el cas dels homes i d'un 1,59% en el de les dones.

A Lleida, el 2014, el 50% dels pensionistes rebien una pensió inferior a 10.634 euros anuals, xifra que havia augmentat un 8,66% respecte al 2008. Aquesta mediana era inferior a la d'Espanya en un 5,77%, i a la de Catalunya, en un 10,53%. Entre els lleidatans pensionistes, la mediana va ser d'11.573 euros (un 11,62% més elevada que el 2008), i entre les lleidatanes pensionistes, de 9.934 euros (un 6,67% més elevada que el 2008). Un cop superat l'import corresponent a la mediana, les dades mostren que, a Lleida, el 2014, per cada 100 euros que rebien les dones, els homes n'ingressaven 116.

La mitjana aritmètica de les pensions a Lleida el 2014 va ser d'11.874 euros anuals (13.438 euros anuals en el cas dels homes i 10.303 en el de les dones), xifra que suposa un increment d'un 9,86% respecte al 2008 (d'un 8,901% en els homes i d'un 11,95% en les dones). L'esmentada mitjana és inferior a la registrada a Catalunya (+13,37%) i a Espanya (+9,66%). Així mateix, per sota de la mitjana hi ha el 59,46% del total dels pensionistes lleidatans: el 62,13% dels homes i el 48,69% de les dones. A Lleida, el 2014, els homes pensionistes rebien 130 euros per cada 100 euros que ingressaven les dones.

El 50% dels pensionistes amb més ingressos rebien, a Lleida, el 2014, el 72,84% del volum total de les pensions, és a dir, cobraven 2,68 vegades més que el 50% dels pensionistes amb menys ingressos. En el cas dels homes, el 50% dels pensionistes amb més ingressos percebien el 77,77% del total (3,50 vegades més que el 50% amb menys ingressos), i en el cas de les dones, el 71,79% (2,54 vegades més).

Per cada 100 euros que rebien el 5% dels pensionistes amb menys ingressos a Lleida el 2014, el 5% dels pensionistes amb més ingressos en percebien 2.475 (el 2008, 2.663 euros). En el cas dels homes, la proporció era de 100 euros davant de 3.224 (el 2008, 3.759 euros), i en el de les dones, de 100 davant de 1.879 (el 2008, 1.752). És clar, doncs, que la dispersió entre les dones, si bé és important, és molt més baixa que entre els homes.

En el total de pensionistes, el nombre de dones i el d'homes és gairebé idèntic. Això no obstant, cal assenyalar que, entre les persones de més de 65 anys, per cada 126 dones pensionistes hi ha 100 homes pensionistes.

El 2014, la pensió mitjana anual de les persones de més de 65 anys va ser de 12.792 euros: 14.837 euros en el cas dels homes i 10.853 en el de les dones. És a dir, les dones van percebre una pensió mitjana un 26,85% inferior a la dels homes. El nivell de la pensió mitjana lleidatana ha estat més baix que a Catalunya i a Espanya.

7. Evolució de la renda mínima d'inserció

En aquest apartat s'analitza l'evolució de la renda mínima d'inserció (RMI) i dels ajuts a la contractació i l'autoocupació de les persones destinatàries de l'RMI. Es consideren els anys 2008 (inici de la crisi) i 2014 (l'últim del qual hi ha dades disponibles). Atès que es tracta d'una prestació d'assistència social que és competència de l'administració de la Generalitat, les dades de la circumscripció de Lleida només es compararan amb les del total de Catalunya.

7.1. Total de perceptors de l'RMI

L'RMI és la prestació de caràcter social que es va veure més perjudicada pels efectes de la crisi que va començar el 2008. Concretament, l'agost del 2011, la Generalitat de Catalunya, mitjançant la llei d'acompanyament dels pressupostos, va introduir una sèrie de canvis en les condicions que atorgaven el dret a accedir a la prestació, alhora que va iniciar una revisió d'ofici per detectar els suposats frau que es produïen.

Com s'aprecia en el quadre 7.1, el nombre d'expedients, el 2008, va augmentar un 8,58% respecte a l'any anterior, i l'RMI va donar així cobertura a 27.401 persones (quadre 7.2). Amb l'agreujament de la crisi, en els següents dos anys va continuar creixent tant el nombre d'expedients com sobretot la quantitat total destinada a la prestació, la qual es va més que duplicar —va augmentar en quasi vuitanta tres milions i mig d'euros, xifra que representava una despesa un 109,37% més elevada que la de l'any 2008.

Amb la reforma de l'RMI de mitjan 2011, es va aconseguir excloure de la prestació fins a 5.519 expedients a finals d'any i 1.642 més l'any següent. Els 7.161 expedients als quals es va retirar l'ajut van suposar una reducció de gairebé el 24% respecte als que hi havia dos anys enrere. També és cert que, a partir del 2013, la gravetat de la situació econòmica i laboral obliga a incloure-hi moltes famílies, cosa que comporta increments del nombre d'expedients superiors al 8% anual fins, almenys, el 2014. Per tant, el balanç global d'aquest període de crisi és un augment dels d'expedients d'un 97,5%.

QUADRE 7.1. EVOLUCIÓ TOTAL DELS PERCEPTORS DE L'RMI I IMPORT GLOBAL (2008-2014)

	Expedients vigents	Taxa de var. anual	Import executat	Taxa de var. anual
	(a 31 de desembre)	%	(en EUR)	%
2008	13.708	8,58%	76.322.337	6,36%
2009	22.068	60,99%	109.463.419	43,42%
2010	30.284	37,23%	159.795.965	45,98%
2011	24.765	-18,22%	170.468.717	6,68%
2012	23.123	-6,63%	129.979.299	-23,75%
2013	24.988	8,07%	132.762.615	2,14%
2014	27.071	8,34%	162.011.253	22,03%

Font: Direcció General d'Economia Social i Cooperativa i Treball Autònom. Departament d'Empresa i Ocupació

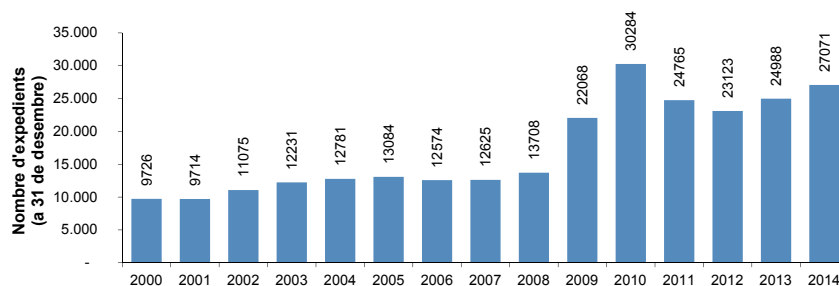
Pel que fa a l'import executat, s'observa que l'any 2011 encara es produeix un petit augment, d'un 6,68%, respecte a l'any anterior tot i la reducció d'expedients. Això s'explica perquè durant els primers set mesos de l'any encara no s'havia produït la reforma²² i el nombre d'expedients anava augmentant acceleradament (segons el diari *El País* del 25 d'agost, aleshores ja eren 34.000 les persones beneficiàries de la prestació), i l'import de cada expedient, segurament també. És, per tant, el 2012 quan es computa la gran davallada de l'import executat, la qual suposa un decreixement d'un 23,75% respecte a l'any anterior.

Els anys 2013 i 2014 torna a pujar l'import executat, si bé no s'arriba al muntant de l'any de la reforma. Curiosament, s'aprecia un considerable augment en el darrer any analitzat, d'un 22,03%, respecte a l'any anterior, augment que, si tenim en compte que els expedients només creixen un 8,34%, s'ha d'atribuir a un increment de la mediana de persones que s'inclouen en els expedients, el qual fa pujar la quantia tot i el topall que va imposar la reforma, per virtut del qual l'import de la prestació no podia sobrepassar el salari mínim interprofessional vigent (645,3 € el 2014).

Podem observar en els dos gràfics que segueixen un resum dels dos aspectes explicats fins ara:

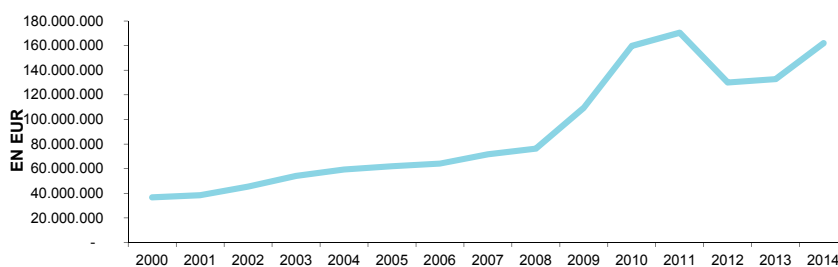
²² Aquesta la va introduir la Llei 7/2011, de 27 de juliol, de mesures fiscals i financeres i el posterior Decret 384/2011, de 30 d'agost, de desplaçament de la Llei 10/1997, de 3 de juliol, de la renda mínima d'inserció.

GRÀFIC 7.1. EVOLUCIÓ ANUAL DELS EXPEDIENTS VIGENTS A CATALUNYA 2000-2014

Font: Observatori d'Empresa i Ocupació

GRÀFIC 7.2. EVOLUCIÓ ANUAL DE L'IMPORT PAGAT DE L'RMI A CATALUNYA, 2000-2014

Font: Observatori d'Empresa i Ocupació

7.2. Relació entre Lleida i Catalunya

A partir de l'anterior quadre sobre les dades evolutives i generals del pagament de l'RMI a Catalunya, es desglossen les relatives a la demarcació de Lleida per comparar-les amb les del conjunt de Catalunya en el període que va des de l'inici de la crisi, el 2008, fins a l'any 2014, l'últim del qual hi ha dades disponibles. En aquest cas (quadre 7.2), i per a cada exercici econòmic, s'exposen les persones destinatàries (desglossades en titulars de l'expedient i altres beneficiaris) i es calcula la mitjana per expedient i per persona destinatària.

QUADRE 7.2. COMPARATIVA DE DESTINATARIS I IMPORTS EXECUTATS A CATALUNYA I LLEIDA (2008-2014)

	Exercici 2008		Exercici 2014	
	Lleida	Catalunya	Lleida	Catalunya
Prestació econòmica i complements (RMI)				
Total executat (en EUR)	3.685.192,55	76.322.336,63	10.173.345,13	162.011.252,50
Persones				
Persones destinatàries ¹	1.551	27.401	4.756	68.559
Persones titulars	685	13.708	1.705	27.071
Persones beneficiàries	866	13.693	3.051	41.488
Prestació econòmica i complements RMI mitjana (en EUR)				
Per expedient	480,49	476,36	497,23	498,72
Per persona destinatària	212,21	238,27	178,25	196,92

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació

En primer lloc, quant a la comparació entre els imports executats, s'observa que el territori de Lleida percebia l'any 2008 el 4,82% de tot el muntant destinat a Catalunya, i que l'any 2014 passa a percebre'n el 6,28%. Es tracta d'un augment significatiu, de gairebé un punt i mig percentual, que, en el seu propi compte, suposa també un augment espectacular d'un 176% en aquest interval de sis anys, molt superior a l'increment d'un 112,27% del global de Catalunya, reportat en el mateix període.

Quan al nombre de persones destinatàries, en els sis anys estudiats, Lleida en va tenir un increment del 202,64% mentre en el conjunt de Catalunya era del 150,2%. Aquest augment prové sobretot de les persones que es compten com beneficiàries dels expedients, que passen a ser un 252,3% més, mentre que ens els titulars es registra un menor creixement (148,9%). A Catalunya, on es partia d'una quasi paritat entre els titulars i els beneficiaris, els primers augmenten un 97,48% i els segons un 202,98%.

L'anàlisi permet veure que, mentre que l'any 2008 Lleida no tenia ni el 5% (4,99%) del total d'expedients de Catalunya, el 2014 ja representava el 6,29% de tots els expedients. Aquest augment del pes percentual denota que, a la circumscripció lleidatana, la crisi va impactar més fortament que en altres províncies; de fet, també va passar de ser l'última de les quatre en nombres absoluts el 2008 a ser la tercera el 2014, davant de Tarragona, que sumava 1.583 expedients.

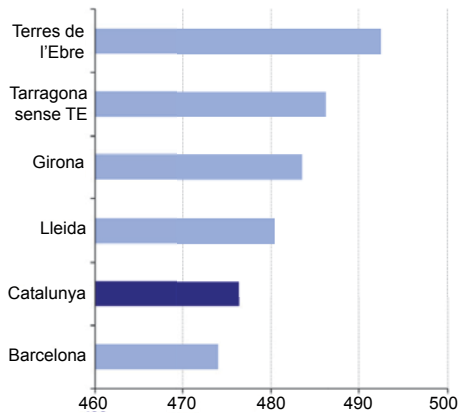
La mitjana de persones que se'n beneficien per llar a Lleida (l'expedient sempre és únic per llar familiar) passa de 2,26 el 2008 a 2,79 el 2014. La tendència que cada vegada hi hagi un nombre més elevat de persones en les llars empobrides que perceben l'RMI com a últim recurs de subsistència és fàcilment deduïble en temps de crisi. En aquest cas, a més, quan es compara la circumscripció lleidatana amb el conjunt de Catalunya, que, en aquest mateix interval, va passar d'una mitjana de 2 persones per llar a 2,53, es pot concloure que a Lleida es consolida una tendència de més concentració de membres en les llars que reben l'RMI.

En analitzar la mitjana de la prestació econòmica més complements que suposa l'RMI en aquest període, s'observa que, malgrat que la mitjana de la prestació econòmica mensual per cada llar ha augmentat lleugerament entre el 2008 i el 2014 (un 3,48%), la quantia mitjana que correspon a cada membre de la llar ha disminuït en gairebé 34 € per persona/mes (un 16% menys que quan va començar la crisi). És a dir, cada membre destinatari rep una porció inferior de la prestació familiar que se'ls atorga. Això és degut a dos factors connectats: d'una banda, l'esmentada major confluència de familiars en una mateixa llar per aprofitar els beneficis de l'economia d'escala, i de l'altra, el fet que la reforma del 2011 inclogués que, a cada llar, "el còmput total mensual de l'import de la prestació econòmica, juntament amb l'import dels ajuts complementaris, no podrà superar l'import del salari mínim interprofessional" (Decret 384/2011).

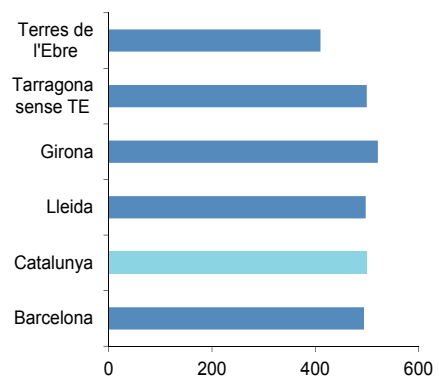
Això també s'observa en el conjunt de Catalunya, on també augmenta la quantia mitjana per llar, en aquest cas, un 4,69%, alhora que es redueix la que rep cada persona destinatària en un 17,35% (41,35 € menys per persona/mes).

En els gràfics que segueixen es poden observar comparativament els canvis dels imports que, en aquest període, s'han produït en totes les zones en què s'estructura l'àmbit administratiu de la Generalitat pel que fa a l'RMI:

GRÀFIC 7.3. PRESTACIÓ DE L'RMI MITJANA PER EXPEDIENT I MES, PER DEMARCIACIÓ TERRITORIAL, 2008 (EN EUR)

GRÀFIC 7.4. PRESTACIÓ DE L'RMI MITJANA PER EXPEDIENT I MES PER DEMARCIACIÓ TERRITORIAL, 2014 (EN EUR)

Font: Observatori d'Empresa i Ocupació

7.3. Evolució dels expedients vigents i imports executats per comarques de la demarcació de Lleida

Les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació permeten fer una anàlisi més detallada per comarques de la província.²³ En el quadre 7.3, es presenten les dades corresponents a l'any d'inici de la crisi i al 2014, últim del qual hi ha dades disponibles.

Com es pot observar, en tots els casos hi ha hagut un creixement força significatiu tant del nombre d'expedients com dels imports destinats. També és cert que, en algunes comarques, es partia de valors molt baixos, cosa que denota la relativa sostenibilitat del treball en zones on predomina l'economia agrària (el Pallars Sobirà, l'Alta Ribagorça o el Solsonès) o on l'ocupació està vinculada al turisme (la Val d'Aran).

²³ S'ha deixat de banda la comarca de la Cerdanya, a cavall de les províncies de Lleida i Girona.

QUADRE 7.3. EVOLUCIÓ DELS EXPEDIENTS VIGENTS I IMPORTS EXECUTATS DE L'RMI PER COMARQUES DE LA DEMARCACIÓ DE LLEIDA (2013-2014)

Comarca	Mitjana d'expedients vigents			Habitants 2014	Imports executats (en EUR)		
	2008	2014	% 2014 vs. 2008		2008	2014	% 2014 vs. 2008
Alt Urgell	20	59	195	20.878	99.040,59	366.093,81	269,64
Alta Ribagorça	3	6	100	3.873	15.934,54	32.671,09	105,03
Garrigues	34	53	55,88	19.762	169.651,83	333.273,20	96,45
Noguera	50	133	166	39.376	294.601,51	877.358,78	197,81
Pallars Jussà	13	17	30,77	13.530	74.851,99	106.042,06	41,67
Pallars Sobirà	2	10	400	7.220	3.551,42	57.291,12	1513,19
Pla d'Urgell	44	101	129,54	37.128	257.355,75	673.300,81	161,62
Segarra	16	48	200	22.713	89.324,14	302.788,20	238,98
Segrià	437	1.019	133,18	209.768	2.500.715,21	6.543.155,71	161,65
Solsonès	4	70	1650	13.497	22.856,09	432.141,54	1790,71
Urgell	24	58	141,66	36.526	116.488,62	383.716,92	229,40
Val d'Aran	2	6	200	9.993	1.722,20	33.469,82	1843,43

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació

Deixant de banda els valors absoluts, que tenen a veure amb la desigual densitat poblacional de les comarques de Lleida, l'anàlisi se centrarà en els valors relatius, que donen una idea més aproximada de la incidència de la crisi al llarg dels anys.

Quant al nombre d'expedients, entre el 2008 i el 2014 hi ha tres comarques (les Garrigues, el Pallars Jussà i l'Alta Ribagorça) on l'increment no supera el 100%. Hi ha un grup majoritari de set comarques on el nombre d'expedients s'incrementa entre un 101% i un 200% (el Pla d'Urgell, el Segrià, l'Urgell, la Noguera, l'Alt Urgell, la Segarra i la Val d'Aran). Finalment, hi ha un tercer grup on el creixement supera el 200%: el Pallars Sobirà (400%) i el Solsonès, amb un espectacular augment d'un 1.650%.

Si es comparen aquests registres amb els habitants de cada comarca, es constata, d'una banda, que comarques amb un nombre d'habitants semblant, com el Pallars Jussà i el Solsonès, tenen comportaments diametralment oposats, divergència que s'explcaria per elements intrínsecs que haurien afectat, en més o menys mesura, l'empobriement de la seva població. D'altra banda, també s'observa que dues de les comarques menys poblades (el Pallars Sobirà i la Val d'Aran) experimenten creixements igualment considerables perquè partien d'un nombre molt petit de casos a l'inici de la crisi.

Pel que fa al creixement relatiu dels imports executats, també es poden distingir tres grups de comarques. Un primer grup, format per les dues comarques (el Pallars Jussà i les Garrigues) que no arriben a doblar l'import en l'interval 2008-2014. A l'altre extrem, un segon grup de tres comarques (el Pallars Sobirà, el Solsonès i la Val d'Aran) en què l'increment del pressupost executat supera el 1.500%. I un tercer grup format per la resta de comarques, que se situen en valors intermedis però tirant cap a la part baixa, és a dir, entre el 100% i el 300%.

A grans trets, a cada comarca l'augment relatiu dels imports executats es correlaciona bastant amb l'increment dels expedients. Així i tot, hi ha algunes diferències que convé analitzar. Novament, un cas excepcional és la Val d'Aran, la tercera comarca menys poblada de la província: experimenta un augment del nombre d'expedients que no se situa entre els més alts (200%) i, això no obstant, passa a ser la primera comarca quant a augment percentual de l'import invertit, amb un creixement d'un 1.843,43% entre el 2008 i el 2014. D'aquesta manera, passa al davant de comarques amb un augment superior del nombre expedients com el Pallars Sobirà (400%) i el Solsonès (1650%). L'explicació caldria buscar-la en la diferència que hi ha en aquestes comarques entre l'import i/o el temps de percepció per expedient del 2008 i els del 2014, tal com es pot observar en el quadre 7.4.

QUADRE 7.4. EVOLUCIÓ DE LA MITJANA DE L'IMPORT DELS EXPEDIENTS

Comarca	Mitjana de l'import per expedient (en €)		% 2014 vs. 2008
	2008	2014	
Alt Urgell	4.952,03	6.204,98	25,30
Alta Ribagorça	5.311,51	5.445,18	2,52
Garrigues	4.989,76	6.288,17	26,02

Noguera	5.892,03	6.596,68	11,96
Pallars Jussà	5.757,85	6.237,77	8,34
Pallars Sobirà	1.775,71	5.729,11	222,64
Pla d'Urgell	5.848,99	6.666,34	13,97
Segarra	5.582,76	6.308,09	12,99
Segrià	5.722,46	6.421,15	12,21
Solsonès	5.714,02	6.173,45	8,04
Urgell	4.853,69	6.615,81	36,30
Val d'Aran	861,10	5.578,30	547,81

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació

Amb el mateix nombre d'expedients el 2008 a la Val d'Aran i al Pallars Sobirà, aquesta darrera comarca percebia més del doble de l'import per expedient que la primera. I totes dues quedaven molt lluny de les dues comarques amb menys expedients, l'Alta Ribagorça i el Solsonès (3 i 4, respectivament). En la següent columna s'observa que aquestes diferències s'han eliminat substancialment. Així, l'augment de la quantia mitjana per expedient s'ha incrementat un 222,64% al Pallars Sobirà i un 547,81% a la Val d'Aran en aquests sis anys.

El 2014, el valor econòmic per expedient de l'RMI era molt més homogeni entre les 12 comarques, i la diferència entre la que tenia els expedients més dotats i la que els tenia menys s'havia reduït de 6,84 punts el 2008 a 1,22 punts el 2014. Aquestes quantitats indueixen a pensar que les necessitats econòmiques dels perceptors, les seves condicions i la durada de l'RMI també han tendit a homogeneïtzar-se a la baixa, raó per la qual els percentatges d'augment superen el que seria previsible en temps de crisi. Cal tenir en compte que la quantia bàsica de l'RMI el 2014 era de 423,70 €/m (5.084,40 €/a), la qual es podia incrementar amb complements per membres addicionals i per altres circumstàncies fins al topall màxim de l'SMI (9.034,20 €/a). Així mateix, si es té dret a l'RMI, l'import a percebre tampoc pot ser inferior al 25% de la quantia bàsica.

7.4. Evolució dels expedients suspesos i extingits

Finalment, durant els set anys estudiats, s'ha produït una sèrie de fluctuacions també en la sortida d'expedients, ja sigui de forma temporal (suspensió) o bé de forma definitiva (extinció). Evidentment, una de les causes de la suspensió o l'extinció de l'ajuda és disposar d'una feina que proporcioni ingressos suficients segons els paràmetres de la mateixa prestació. L'anàlisi es focalitzarà especialment en aquest supòsit, els expedients suspesos o extingits a causa de l'obtenció d'una feina, perquè la reinserció laboral és un indicador de l'eficàcia del programa de l'RMI a l'hora de reinserir els seus titulars.

QUADRE 7.5. EVOLUCIÓ D'INDICADORS D'INSERCIÓ LABORAL DE PERSONES ACOLLIDES A L'RMI

1.5 Evolució d'indicadors d'inserció laboral de persones acollides a l'RMI, 2008-2014							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Expedients suspesos	2.757	4.618	6.838	9.576	4.216	2.799	4.616
Expedients suspesos per inserció laboral	1.284	1.463	3.205	4.977	2.058	1.558	3.468
% expedients suspesos per inserció laboral respecte als expedients suspesos	46,57%	31,68%	46,87%	51,97%	48,81%	55,66%	75,13%
Expedients extingits	2.319	2.475	2.607	4.493	12.847	6.407	5.651
Expedients extingits per inserció laboral	707	400	996	764	3.612	522	260
% expedients extingits per inserció laboral respecte als expedients extingits	30,49%	16,16%	38,20%	17,00%	28,12%	8,15%	4,60%
Nre. d'expedients a 31/XII	13.708	22.068	30.284	24.765	23.123	24.988	27.071

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació

En el quadre 7.5 es pot observar que del 2008 al 2011 es produeix un augment gradual del total d'expedients suspesos, així com dels suspesos per inserció laboral. En els dos exercicis posteriors, la tendència s'inverteix i els valors dels dos indicadors disminueixen més del 55% el 2012 i més del 33% i el 24%, respectivament, el 2013. Finalment, el 2014 torna a augmentar el nombre d'expedients suspesos, curiosament en una proporció molt superior a la de l'increment del nombre d'expedients suspesos per inserció laboral (122,59% davant de 64,92%).

En principi, la suspensió per obtenció de feina, tot i que és temporal, indica un cert èxit de la missió del programa, però la suspensió per altres causes (incompliments de les obligacions) és més negativa. Així, observem que, excepte el 2009, en els altres anys el percentatge dels expedients suspesos per inserció laboral respecte al total d'expedients suspesos sempre és superior al 46% —el 2014 supera el 75%.

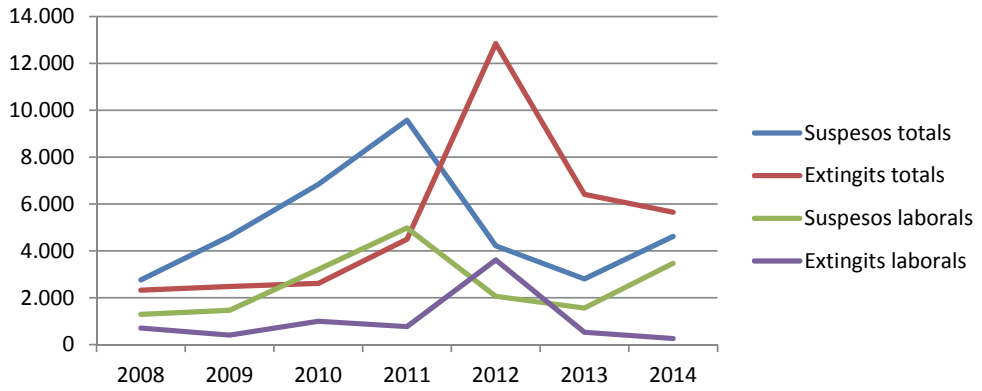
Si es fa el mateix exercici, ara respecte als expedients extingits definitivament, es constata una tendència similar, quant al creixement sostingut fins al 2010, del total d'expedients extingits, però no dels extingits per inserció laboral, ja que el 2009 se'n produeix una important caiguda, la qual es reverteix amb escreix l'any següent. El 2011, però sobretot el 2012, es produeixen les exclusions producte de la revisió de l'RMI que es va dur a terme a partir de la reforma de la llei, l'agost de 2011. L'augment de les extincions ocasionat per les expulsions va ser d'un 185,93% entre el 2011 i el 2012, però encara va ser més important, d'un 372,77%, el motivat per la inserció laboral, cosa que sorprèn i que podria ser deguda a una bossa de persones que treballaven i que no ho havien notificat convenientment.

A partir del 2012, les xifres adopten una clara tendència a la baixa, si bé les del total d'expedients extingits són sensiblement més altes que les dels anys precedents, alhora que les dels exclosos per inserció laboral queden relativament per sota dels valors anteriors a la revisió. Això fa que la proporció dels expedients extingits per inserció laboral respecte al total d'expedients extingits sigui més baixa en els dos darrers anys —d'un 8,15% i d'un 4,60%, respectivament— que en els anys anteriors.

Si es vincula el volum d'expedients que han estat suspesos o extingits per inserció laboral amb el nombre d'expedients totals amb què s'han acabat els respectius anys —segons s'ha vist en el quadre 7.1—, es detecta que la proporció de suspesos més baixa es dona els anys 2013 (6,23%) i 2009 (6,63%), mentre que la més elevada correspon al 2011 (20,10%) i, a força distància, al 2014 (12,81%). Pel que fa a l'extinció per motiu laboral, els anys en què la proporció ha estat més baixa han estat el 2009 (1,81%) i, sobretot, el 2014 (0,96%); en canvi, l'any en què s'ha registrat la proporció més alta ha estat, lògicament, el 2012 (15,62%) —la resta d'anys ha presentat percentatges d'entre el 2% i el 5%.

En el gràfic següent, en què es pot veure la interrelació de les quatre variables, es posa de manifest que el 2011 es produeix el punt àlgid dels expedients suspesos, inclosos els suspesos per inserció laboral, i que el 2012 són els extingits els que sobresurten d'una manera espectacular. Pel que fa als dos darrers anys, s'observa una certa tendència a l'augment dels suspesos i una lleu davallada dels extingits, augment i davallada que també experimenten, respectivament, els suspesos i els extingits per la inserció laboral dels titulars.

GRÀFIC 7.5. EVOLUCIÓ ANUAL D'EXPEDIENTS SUSPESOS I EXTINGITS TOTALS I PER INSERCIÓ LABORAL (2008-2014)

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació

Conclusions

El model econòmic espanyol es va fonamentar, sobretot, en el lligam del sistema financer amb el sector immobiliari, l'administració pública i les famílies. El sistema financer era clau: concedia crèdits a les empreses perquè poguessin construir habitatges i a les famílies perquè poguessin comprar-los.

La crisi financera va provocar una paralització del crèdit, les famílies van reduir significativament el consum, sobretot de béns duradors, i moltes empreses van deixar de disposar de recursos per fer front al pagament dels proveïdors, dels treballadors o d'Hisenda, la qual, al mateix temps, va veure com es reduïen els seus ingressos.

Els primers anys del segle XXI (2001-2008), el PIB lleidatà va augmentar un 23,89%, mentre que en el període de recessió econòmica (2008-2014), es va reduir un 3,30%. Alhora, es va donar una dinàmica de tancament d'empreses, el nombre de les quals es va reduir un 11,38%.

En el període de crisi econòmica analitzat hi va haver tres grups de sectors econòmics que van registrar taxes positives en el creixement del PIB i quatre que en van registrar de negatives, acompanyades d'una evolució de l'ocupació i de la productivitat diversa.

L'evolució d'aquests indicadors reflecteix una diversitat d'efectes de la crisi sobre els diferents sectors d'activitat. Alhora, s'observen grups de sectors amb creixement del PIB, de l'ocupació i de la productivitat de diferent signe dins el mateix grup. En línies generals, volem destacar que, durant el període de crisi analitzat, es produeix una disminució del PIB d'un 3,30%; de l'ocupació d'un 10,82% —que suposa uns 23.800 ocupats menys—, i un augment de la productivitat de la població ocupada d'un 8,44%. Aquesta darrera circumstància és més conseqüència del fet que l'ocupació es redueix més que la producció que no pas de les millores tecnològiques o d'un altre tipus d'innovació productiva.

La principal conseqüència de la crisi econòmica ha estat la pèrdua de llocs de treball, que ha generat un impacte negatiu sobre la renda familiar bruta disponible per habitant, la qual, entre el 2008 i el 2012, s'ha reduït un 23,18%.

Quant a l'ocupació, s'observa que la destrucció de llocs de treball ha comportat una disminució generalitzada de l'ocupació, que ha afectat més la població masculina que la femenina, si bé aquesta partia d'una situació d'inferioritat quant a les possibi-

litats d'ocupació i d'estabilitat laboral. També ha estat la població jove la que ha patit amb més intensitat els efectes de la crisi sobre l'ocupació. Tot i la lleugera recuperació observada al final del període, la situació és molt lluny de la que hi havia abans de la crisi, i les dones i els joves continuen sent els col·lectius de la població menys afavorits. El fet que els nivells de contractació hagin arribat als d'abans de la crisi no s'ha d'interpretar de forma optimista, ja que els nivells de rotació i, consegüentment, de temporalitat laboral estan augmentant (els contractes són de menys durada). Els treballs assalariats, temporals i a temps parcial es revelen com les vies que ofereixen més possibilitats d'inserció laboral respecte a l'ocupació que es genera al final del període analitzat.

Pel que fa a l'evolució salarial, s'observa que l'empobriment de la població lleidatana és provocat per la manca d'ocupació i per la davallada dels ingressos provinents del treball, conseqüència de la devaluació salarial, la qual, en el cas de Lleida, és superior a la del conjunt de Catalunya i d'Espanya.

Entre les persones que reben ingressos procedents del treball, la dispersió salarial és molt elevada, i hi ha població que rep salaris molt baixos o molt inferiors als d'altres treballadors de la mateixa província.

Si considerem com a referència la mitjana salarial, observem que gairebé tota la població (classificada en intervals d'edat) ha vist com el seu salari es reduïa durant el període analitzat, de manera que la disminució del poder adquisitiu ha estat generalitzada. La població més jove i la de més de 65 anys és la que té mitjanes salarials inferiors a la mitjana global i, per tant, menys capacitat de despesa. Alhora, aquesta mitjana salarial és més baixa a Lleida que a Catalunya i al conjunt de l'Estat espanyol.

Les dones segueixen tenint menys ingressos del treball que els homes, tot i que la bretxa s'ha disminuït perquè el descens de la mitjana salarial dels homes ha estat, proporcionalment, més elevat. Pel que fa als joves, les diferències per gènere són menys importants, alhora que els seus salaris són més baixos. Així mateix, entre les persones de més de 65 anys, si bé els nivells salarials són molt baixos, les diferències per gènere són molt elevades. La població femenina, els joves i la més gran són els col·lectius amb menys ingressos procedents del treball i, per tant, amb menys poder adquisitiu.

La reducció de la mitjana d'ingressos ha provocat una disminució del llindar de la pobresa, que encara es manté a uns nivells inferiors als de l'inici de la crisi, de manera que el nombre de persones que reben ingressos del treball i que es troben per sota d'aquest llindar ha augmentat significativament, molt més en el cas de les dones.

El nombre de persones desocupades que depenen de les prestacions socials ha augmentat, alhora que s'ha reduït l'import mitjà dels seus ingressos, circumstància que afecta molt més les dones. En el cas de les persones de nacionalitat estrangera, aquest fet encara és més greu. La mitjana de les prestacions a Lleida està per sota de la catalana i l'espanyola. Les prestacions socials també atorguen menys capacitat adquisitiva que en anys anteriors.

D'altra banda, el nombre de pensionistes s'ha incrementat, més entre els homes que entre les dones, i les seves pensions també registren uns índexs de dispersió elevats, tant en termes generals com per raó de gènere. Prop del 60% dels pensionistes reben una pensió per sota de la mitjana.

Els nivells de les pensions a Lleida són inferiors als de Catalunya i el conjunt de l'Estat.

A Lleida, en general, les persones pensionistes no han millorat la seva capacitat de despesa, tot i que en termes quantitativs hagin pogut millorar la seva situació respecte al conjunt de la població.

Quant al nombre d'expedients de l'RMI i als recursos que s'hi destinen, s'ha registrat un augment, tot i els efectes limitadors que, durant els anys 2011 i 2012, va tenir l'aplicació de l'RD 384/2011, de 30 d'agost.

A Lleida, el nombre d'expedients ha augmentat proporcionalment més que a la resta de províncies catalanes, amb un increment del nombre de membres de les llars receptores de l'RMI i, alhora, una disminució de la quantia mitjana per membre, circumstància que denota una pèrdua de capacitat de despesa per persona beneficiària de la prestació.

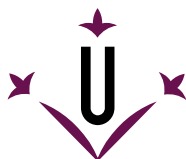
A partir de la informació utilitzada (tot i les limitacions exposades inicialment), s'observa que, a la província de Lleida, durant el període de crisi econòmica analitzat (2008-2014), entre les persones receptores de rendes del treball, de prestació per desocupació i d'altres prestacions de caire assistencial, s'ha produït un augment important de les situacions de precarietat econòmica. Els ingressos han disminuït i, en conseqüència, el poder adquisitiu i la capacitat de despesa han minvat. Aquesta informació reafirma les anàlisis dutes a terme amb altres indicadors de condicions de vida (ex. ECV) i de pressupostos familiars (ex. EPF), entre d'altres, utilitzats pels autors en anteriors estudis sobre la província de Lleida (i pels autors de molts altres informes d'altres institucions sobre altres àmbits territorials), estudis en què es destaca l'augment de situacions de pobresa o exclusió social. Així, pel que fa a la província de Lleida respecte al conjunt de Catalunya, s'ha constatat "una taxa de risc de pobresa econòmica superior, la intensitat del treball inferior i, el més rellevant, una privació material severa bastant més elevada".²⁴ A la província de Lleida existeix un grup important de població que es troba dins la categoria de *privació material severa*, en què les privacions més significatives s'expressen de la següent manera: "Un 32,9% de les famílies manifesten que tenen dificultats a l'hora de fer front a les despeses imprevistes de la llar i un 31,4%, que no poden gaudir ni d'una setmana de vacances l'any [...]. Així mateix, el retard en el pagament de despeses relacionades amb la llar afecta un 14,4% de les famílies, fenomen que amb l'actual crisi ha augmentat significativament. Un dels problemes que han sorgit de forma més intensa està relacionat amb les despeses de la llar, principalment amb les derivades de les hipoteques i els lloguers. Igualment, el finançament de les despeses per als subministraments s'ha anat convertint en una de les majors demandes de la població econòmicament pobra que acudeix als serveis socials. Els problemes alimentaris afecten un 5,2% de les famílies lleidatanes, és a dir, un grup gens menyspreable de la població lleidatana [...]. Finalment, el 56,1% de les famílies lleidatanes l'any 2011 indicaven que tenien dificultats per arribar a final de mes, i el 30% d'aquestes manifestaven que tenien molta dificultat per arribar-hi."²⁵

²⁴ Enciso i altres (2014; 49).

²⁵ Enciso i altres (2014; 50-51).

El model de creixement econòmic dels països desenvolupats ha comportat la major crisi econòmica de les últimes dècades, amb una alta concentració de la riquesa i, paral·lelament, un fort augment de la pobresa, a causa de la pèrdua de llocs de treball i la gran devaluació salarial dels que han pogut mantenir el seu lloc de feina.

Aquest fet ens ha motivat a intentar esbrinar quin ha estat l'impacte en els ingressos i en les condicions laborals a la província de Lleida. És a dir, com la crisi ha afectat els ingressos de les persones assalariades, les aturades amb prestacions, les pensionistes i les que reben la Renda Mínima d'Inserció.

Universitat de Lleida
Oficina de Desenvolupament
i Cooperació